

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Økonomi- og planutvalget	125/17	28.11.2017
Kommunestyret		

Årsplan og budsjett 2018, økonomiplan 2019 - 2021 for Sunndal kommune

Rådmannens innstilling

Kommunestyret slutter seg til rådmannens forslag til årsplan og budsjett for 2018 og økonomiplan 2019-2021.

Budsjettskjema 1A, 1B, 2A og 2b vedtas for budsjettåret 2018 og økonomiplanperioden 2019 -2021, som vist nedenfor:

Budjettskjema 1A frie inntekter og finansposter Tall i hele 1000	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Økonomiplan		
				Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Frie inntekter						
Skatt på inntekt og formue	-189 734	-177 885	-178 030	-178 030	-178 030	-178 030
Eiendomsskatt	-87 182	-76 500	-67 300	-67 300	-67 300	-67 300
Konsesjonskraftinntekter	0	-3 000	-3 230	-3 230	-3 230	-3 230
Rammetilskudd	-209 517	-211 169	-214 381	-214 381	-214 381	-214 381
Øvrige generelle statstilskudd	-20 358	-15 278	-15 278	-15 278	-15 278	-15 278
Sum frie inntekter	-506 792	-483 832	-478 219	-478 219	-478 219	-478 219
Finansposter						
Renteinntekter og utbytte	-3 194	-6 300	-6 300	-6 300	-6 300	-6 300
Renteinnt. på utlån viderefremdling	-983	-900	-900	-900	-900	-900
Renteinntekter på andre utlån	-1 440	-1 440	-1 440	-1 440	-1 440	-1 440
Rentekostnader på andre innlån	9 303	10 000	9 416	10 311	13 404	14 686
Avdrag på andre innlån	23 988	20 000	20 237	20 355	25 042	26 984
Sum eksterne finansposter	27 674	21 360	21 014	22 026	29 805	33 030
Avskrivninger	-2 657	0	0	0	0	0
Kalkulatoriske renter	-870	-982	-982	-982	-982	-982
Disp. regnsk.messig overskudd/underskudd	-30 678	-31 592	0	0	0	0
Disposisjonsfond	22 663	12 560	-18 743	-21 675	-26 558	-29 775
Bundne driftsfond	0	3 000	3 230	3 230	3 230	3 230
Premieavvik på pensjon	-10 306	0	0	0	0	0
Overføringer til kapitalregnskapet	150	0	0	0	0	0
Årets regnskapsmessige overskudd/underskudd	31 592	0	0	0	0	0
Sum interne finansposter	9 894	-17 014	-16 495	-19 427	-24 310	-27 527
Sum eksterne og interne finansposter	37 568	4 346	4 518	2 598	5 495	5 503
Sum frie inntekter og finansposter	-469 224	-479 486	-473 700	-475 621	-472 724	-472 716
Sum til overføring drift	-469 224	-479 486	-473 700	-475 621	-472 724	-472 716
Sum overført til drift	469 224	479 619	473 700	475 621	472 724	472 716
Kontroll	0	133	0	0	0	0

Noter

- 1 Grunnlaget for skatteanslaget er gjennomsnittet av kommunens kjente skattenivå de tre siste årene (2014 – 2016). Som anslag for folketallet pr 01.01.2018 er det tatt utgangspunkt i folketallet pr 01.01.2017 og justert dette opp med SSB MMMM alternativ sitt anslag for befolkningsveksten i 2017. Anslaget er usikkert mellom annet på grunn av nedlegging av asylmottaket i Sunndal.
- 2 Inntekt fra konsesjonskraftavgift er budsjettet med kr 3,2 mill.
Inntekt fra naturressursskatt er budsjettet med kr 13,4 mill, og er inkludert i linjen for øvrige generelle statstilskudd
- 3 Statstilskudd
Det er budsjettet med rente- og avdragskompensasjon med kr 1,9 mill, beløpet er avhengig av mellom annet rentenivået.
Det er budsjettet med refusjon (inntekt) som gjelder ressurskrevende brukere på 9,4 mill.
- 4 Forventet utbytte fra Sunndal Energi KF er budsjettet med kr 4,3 mill
- 5 Bundne avsetninger
Det er budsjettet med at næringsfondet blir tilført den årlige inntekten fra konsesjonskraftavgift med kr 3,2 mill.
Det er budsjettet med bruk av næringsfond med kr 4,6 mill.

Budsjettskjema 1B tjenesteområdene Tall i hele 1000	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Økonomiplan		
				Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Rådmannen	14 001	23 030	22 600	22 600	22 600	22 600
Økonomiavdelingen	6 626	6 170	6 501	6 501	6 501	6 501
Personallavdelingen	8 340	7 447	7 032	6 957	6 838	6 838
Service- og informasjonsavdelingen	15 929	14 634	15 819	15 666	15 421	15 421
Innvandrertjenesten	-19 565	-7 850	0	0	0	0
Konsesjonskraftinntekter	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Grunnskoletjenesten	95 657	93 809	92 874	92 705	92 705	92 705
Barnehagetjenesten	46 602	49 000	46 014	46 014	46 014	46 014
Helse- og barnevernstjenesten	27 537	27 135	23 887	23 887	23 887	23 879
NAV	13 707	13 808	14 017	14 017	14 017	14 017
Pleie- og omsorgstjenesten	193 608	187 252	177 238	177 238	177 238	177 238
Plan, miljø- og næringstjenesten	8 352	7 820	7 828	7 745	7 612	7 612
Kulturtjenesten	18 125	17 299	18 714	18 714	18 714	18 714
Kommunalteknisk tjeneste	18 771	18 183	18 879	18 879	18 879	18 879
Eiendomstjenesten	27 535	27 882	28 299	30 699	28 299	28 299
Sum tjenesteområde 10 - 70	469 224	479 619	473 700	475 621	472 724	472 716
Frie inntekter	-506 792	-483 832	-478 219	-478 219	-478 219	-478 219
Finansposter	37 568	4 346	4 518	2 598	5 495	5 503
Sum tjenesteområde 80 - 90	-469 224	-479 486	-473 700	-475 621	-472 724	-472 716
Sum totalt	0	133	0	0	0	0

Investeringer

Investeringer – årsbudsjettet 2018

Det vedtas en investeringsramme for anleggsmidler på 58 125 000 kroner.

Kommunestyret godkjenner lånerammen for 2018 til investeringsformål på 41 810 000 kroner og lånerammen for opptak av viderefremidlingslån i husbanken på 5 000 000 kroner.

Budsjettskjema 2A – finansiering av investeringer

Finansiering Tall i 1000 kr	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	2019	2020	2021	Sum 2018 - 2021
Bruk av lån	-15 603	-35 824	-41 810	-152 440	-61 010	-13 210	-268 470
Bruk av lån, Husbanken (viderefremidlingslån)		-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-20 000
Kjøp av aksjer og andeler	405	0	0	0	0	0	0
Momskompensasjon investering	0	-7 960	-9 015	-36 485	-15 665	-2 465	-63 630
Bruk av ubundne investeringsfond	0	-3 900	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-2 543	0	-2 300	-2 300	-2 300	-2 300	-9 200
Overføring fra driftsregnskapet	-150	0	0	0	0	0	0
Sum finansiering	-17 891	-52 684	-58 125	-196 225	-83 975	-22 975	-361 300

Investeringer

p.nr	Budsjettskjema 2B prosjekt Tall i hele 1000	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Økonomiplan			Sum 2018 -2021
					2019	2020	2021	
01000	IKT-investeringer (tidl. EDB investeringer)	957	783	1 200	1 200	1 200	1 200	4 800
01080	IKT Orkide, investeringer	271	0	0	0	0	0	0
01110	Opprusting kommunestyresalen	274	177	0	0	0	0	0
02010	Grunnskole reformen - læremidler	642	697	0	0	0	0	0
02150	Adm. EDB-program grunnskole	0	772	0	0	0	0	0
02160	Sunddal ungdomsskole og kulturskole	-1 700	-1 700	0	0	0	0	0
03200	Ei-biler til Pleie og omsorgstjenesten	0	160	0	0	0	0	0
03202	Trygghetsalarmer	0	1 160	1 000	125	125	125	1 375
03203	E-lås	0	0	1 125	0	0	0	1 125
03204	Elektronisk medisineringsstøtte	0	0	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
04070	Litlortorget	1 082	888	0	0	0	0	0
04080	Trekanten	0	2 800	0	0	0	0	0
05100	Utsmykking omsorgsboliger	-265	-265	0	0	0	0	0
05260	Utsmykking Hoelsand barnehage	-146	-146	0	0	0	0	0
05270	Investeringer kirkebygg	250	1 850	250	250	250	250	1 000
05280	Baliløkke Husby skole	-170	-170	0	0	0	0	0
05300	Låneautomat biblioteket	0	0	300	0	0	0	300
05450	Rehabilitering Sunddal kunstgrasbane	-850	-850	0	0	0	0	0
05470	Hundreårsboka	-27	-27	0	0	0	0	0
05480	Fagerhaugan idrettspark toalett/serv.bygg	-170	-170	0	0	0	0	0
05490	Sunddal Alpiner senter, nytt billett system	0	200	0	0	0	0	0
05510	Skatepark	-75	-75	0	0	0	0	0
05511	Øratorget	153	7	0	0	0	0	0
05530	Tilrettelegging utfartssteder	0	500	0	0	0	0	0
05540	Trolltind - parkeringsplass	118	0	0	0	0	0	0
05560	Div.parkering - parkeringsplass	61	500	500	500	0	0	1 000
05570	Brandstad - parkeringsplass	30	0	0	0	0	0	0
05580	Lauvåbrua	0	100	0	0	0	0	0
06000	Driftsavdelingen - fornying maskinpark	520	1 010	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
06020	Vegnavnsskiltning	0	0	500	0	0	0	500
06031	Busskur Ålvundeid	29	0	0	0	0	0	0
06080	Oppfylling Håsøran (SNE)	0	73	0	0	0	0	0
06090	Kommunale vegger - Bygging/utbedring	2 195	1 607	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
06101	Næringsareal Ålvundeid	27	0	0	0	0	0	0
06140	Rassikring	0	1 320	500	500	500	500	2 000
06220	Bobilparkering	0	0	550	0	0	0	550
06230	Ny renovasjonsbil 2017	0	2 000	0	0	0	0	0
06250	Trafikksikkerhetsplan	228	800	500	500	500	500	2 000
06270	Industriområde Håsøran	-136	0	0	0	0	0	0
06280	Furuøran - snuplass for buss	164	0	0	0	0	0	0
06290	Husholdningsavfall - ny ordning	812	188	0	0	0	0	0
06341	LED gatelys	0	0	0	3 000	3 000	4 000	10 000
06450	Levika boligfelt	852	522	0	0	0	0	0
06451	Tomtesalg Levika boligfelt	-470	0	0	0	0	0	0
06460	Grytøyvegen - Gjøra boligfelt	218	0	0	0	0	0	0
06470	Lagerbygg Hovsvegen	0	0	1 000	0	0	0	1 000
06480	Hagan boligfelt	0	-581	0	0	0	0	0
06481	Tomtesalg Hagan boligfelt	-3 171	0	0	0	0	0	0
06560	Sørvannverk behandling	0	14 436	0	0	0	0	0
06570	Ålvundeid/Ålvundfjord vannverk - nye brønner	0	2 907	0	0	0	0	0
06590	Elveforbygging	85	0	0	0	0	0	0
06620	Innløsning festetomter Sande	-87	0	0	0	0	0	0
06640	Innløsning festetomter diverse	40	0	0	0	0	0	0
06740	Innløsning festet areal OVF	270	0	0	0	0	0	0

p.nr	Budsjettskjema 2B prosjekt Tall i hele 1000	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Økonomiplan			Sum 2018 -2021
					2019	2020	2021	
06800	Investering VA	0	0	2 000	2 250	2 500	2 500	9 250
06840	Avslutning Wennevold avfallsplass	15	0	0	0	0	0	0
06860	Nye Driva bru	415	0	0	0	0	0	0
06870	Vannforsyning til Smistad	0	0	2 000	0	0	0	2 000
06880	Sunddal vannverk - brønn Villabyøran	0	0	0	1 500	0	0	1 500
06930	Sunddal vannverk, behandlingsanlegg Hovsvege	10 817	0	0	0	0	0	0
06940	Ny slambil 2016	1 496	0	0	0	0	0	0
06960	Håsen pumpestasjon	697	0	0	0	0	0	0
06970	Vannbehandling Smestad vannverk	79	0	0	0	0	0	0
06980	Ny vannledning Hammaren	50	0	0	0	0	0	0
06990	VBA, oppgradering SD-anlegg	217	0	0	0	0	0	0
07010	Enøk diverse bygg	0	471	400	400	400	400	1 600
07020	Oppgradering SD-anlegg	45	0	0	0	0	0	0
07030	Oppgradering kommunale bygg	-34	4 517	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
07040	Stortuva barnehage	0	500	26 000	13 000	0	0	39 000
07070	Salg kommunale boliger	-577	-2 000	0	0	-1 000	-3 000	-4 000
07080	Kjøp av kommunale boliger	855	2 000	0	2 000	2 000	2 000	6 000
07100	Uteområder Løykja/Tredal skoler	0	0	2 000	0	0	0	2 000
07220	Pasientrom Helsetunet	2 244	55	0	0	0	0	0
07221	Brakker helsetunet	919	0	0	0	0	0	0
07240	Midlertidig bygg Sande skole	9	821	0	0	0	0	0
07250	Nybygg Pleie og omsorg	0	0	0	500	66 000	0	66 500
07260	Sande skole, nærmiljøanlegg	0	1 000	0	0	0	0	0
07290	Samordningsprosjekt	0	7 000	0	0	0	0	0
07330	Tilbygg brannstasjon	0	0	3 500	0	0	0	3 500
07340	Oppgradering Kulturhuset	189	22	0	0	0	0	0
07350	Brannalarm kulturhuset	128	0	0	0	0	0	0
07370	Omsorgsboliger sentrum	-19 362	-1 006	0	0	0	0	0
07430	Svømmehall - bassengaggregat	0	6 000	0	0	0	0	0
07460	Kjøp av utstyr	129	284	500	200	200	200	1 100
07570	Sunddal pensjonistsenter, planlegg. oppgr.	0	300	0	0	0	0	0
07580	Prosjekt krafttak Orkide	58	0	0	0	0	0	0
07600	Diverse ENØK	24	0	0	0	0	0	0
07610	Helsetunet, div småbygg, tilbakeføring rom + kj	242	0	0	0	0	0	0
07611	Solavskerming Helsetunet	948	0	0	0	0	0	0
07621	Tak gamle kommunehus Øksendal	259	0	0	0	0	0	0
07630	Ny barnehage i sentrum	0	0	0	100 000	-6 000	0	94 000
07690	Diverse oppgradering av kommunale bygg	1 041	0	0	0	0	0	0
07700	Lege og helsesenter	18	1 043	0	56 000	0	0	56 000
07740	Barnehage Hoelsand	11 105	-1 142	0	0	0	0	0
07770	Ombygging Ålvundfjord skole	2 644	960	0	0	0	0	0
07780	Ombygging Ålvundeid skole	0	-945	0	0	0	0	0
07800	Garderobe Tredal skole	0	0	0	0	0	0	0
07830	Helsetunet brannteknisk/dører	114	0	0	0	0	0	0
07840	Helsetunet teknisk	98	0	0	0	0	0	0
07860	EPC	-1 270	250	0	0	0	0	0
07890	Skyllerom bygg 5 Helsetunet	59	0	0	0	0	0	0
07900	Lekeapparat skole og barnehage	102	0	0	0	0	0	0
07990	Kjøp av Keila BRL	104	0	0	0	0	0	0
09200	Viderefremidlingslån	33	-1 222	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
09300	Egenkapitaltilskudd KLP	2 138	2 300	2 300	2 300	2 300	2 300	9 200
	Sum investeringsprosjekt	18 060	52 684	58 125	196 225	83 975	22 975	361 300
09900	Sum finansiering investeringer	-17 891	-52 684	-58 125	-196 225	-83 975	-22 975	-361 300

Vedlegg

1 Årsplan og budsjett 2018, økonomiplan 2019 - 2021 - høringsbrev

- 2 Budsjett 2018 Økonomiplan 2019 -2021 - budsjetteftet versjon 2
- 4 Rådmannen, foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 5 Økonomiavdelingen, foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 6 Personalavdelingen, foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 7 Service- og informasjonsavdelingen, foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 8 Innvandertjenesten, foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 9 Grunnskoletjenesten - Foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 10 Barnehagetjenesten, foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 11 Helse- og barneverntjenesten, foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 12 NAV Sunndal, foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 13 Pleie- og omsorgstjenesten, foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 14 Plan-, miljø- og næringstjenesten foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 15 Kulturtjenesten, foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 16 Kommunalteknisk tjeneste, foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 17 Eiendomstjenesten, foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 18 Særutskrift Årsplan og budsjett 2018, økonomiplan 2019 - 2021 - høring
- 19 Uttale fra ungdommens kommunestyre til årsplan og budsjett 2018
- 20 Uttalelse fra Fagforbundet til høring - årsplan og budsjett 2018
- 22 Uttalelse fra Mental Helse Sunndal til Sunndal kommune sitt budsjett 2018
- 23 Søknad om økonomisk støtte til årlig drift av Sunndal pensjonistsenter 2018
- 23 Fondsoversikt per 31.12.2016

Saksopplysninger

Rådmannens forslag til årsplan og budsjett for 2018 og økonomiplan 2019-2021 bygger på følgende forutsetninger:

- Vedtatte budsjetttrammer for 2018-2021
- Tjenestenes og stabenes forslag til årsplan og budsjett for 2017
- Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2018
- Innspill og høringer
-

Forskrift om årsbudsjett for kommuner og fylkeskommuner, (budsjettforskriften), §5 setter krav om at budsjettet gjøres opp i balanse; «*Driftsbudsjettet skal settes opp i balanse, slik at alle inntekter, innbetalinger og bruk av avsetninger er endelig disponert eller ført opp til avsetning for bruk i senere*

budsjettperioder». Tilsvarende gjelder for investeringsbudsjettet. Årsbudsjettet for 2018 og økonomiplan 2019 -2021, både for drift og investering er gjort opp i balanse.

Rådmannens forslag til årsplan og budsjett for 2018 og økonomiplan for 2019 - 2021 ble sendt på høring til oppvekst- og omsorgsutvalget, teknikk-, miljø- og kulturutvalget, rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne, eldrerådet, arbeidsmiljøutvalget, ungdommens kommunestyre og kirkelig fellesråd 01.11.17 med høringsfrist 13.11.17. I tillegg ble forslaget sendt til fagforeningene til orientering.

Innkome høringuttalelser er vedlagt saken.

Vurdering

I det følgende oppsummeres høringsuttalelsene fra råd, utvalg og innspillene som er framkommet i høringsrunden der dette er naturlig.

Ungdommens kommunestyre innser at det er tid for nytenking og innstramming i kommuneøkonomien. Tjenestene tvinges til å ta grep for å imøtekomme innsparingene de er pålagt.

Det er likevel et par ting UKS ønsker å si:

1. Personalavdelingen foreslår å redusere sommerjobb for ungdom fra 4 til 3 uker. Dette synes vi er svært uheldig. For det første er dette et tiltak som gjør Sunndal kommune mindre attraktiv som arbeidsgiver. UKS tror færre ungdommer vil søke sommerjobb i kommunen, da de ikke tilbys en full måned med jobb. For det andre mener vi at dette rammer spesielt de som trenger det mest. Altså de ungdommene som ikke har foreldre i større bedrifter som kan legge til rette for sommerjobb eller ungdommer som mangler nettverk. For det tredje mener vi at kommunen bør vise at ungdom er et SATSINGSOMRÅDE, også i innsparingstider. Vi i UKS vet at ungdommer som får sommerjobb i Sunndal kommune gjør en viktig jobb i løpet av sommermånedene. Mange bygg får et nytt strøk med malerpenselen, plener klippes og idrettsanlegg vedlikeholdes. Dette er også praktisk arbeidstrening som er viktig for ungdommen. I tillegg er ungdom ei billig arbeidskraft.

2. Kulturtjenesten la inn et ønske om kr 60 000,- til oppgradering av nettet på Øra skole. Dette fikk de ikke igjennom. 60 000 kroner er ikke store summen, men veldig viktig for at Sunndal ungdomssenter skal fungere optimalt. Gamle Øra skole er et krevende bygg med tykke murvegger som gjør at de trådløse nettet får problemer med å dekke husets tre etasjer. Mye av musikken som spilles i diskoteket, streames direkte fra Spotify eller andre musikkjenester online, og da er det et minstekrav at nettet er godt. IT-avdelingen i Sunndal kommune har henta inn priser fra 2 nettleverandører.

Tilbud fra Relacom

Montering av 1.stk nettverksskap

Montering av kabelkanaler

Kabling og montering av 10 stk. cat. 6 datapunkt

kr 49 500,- eks mva

Tildub fra Bratseth tekniske installasjoner:

Levering og montering av 1 stk patcheskap 19 tommer 9U på kontor, komplett med 2 patche guider, 1 patchepanel og strømliste.

5 doble datauttak i 2.etasje fordelt på 3 rom, samt dobbelt uttak i 1.etasje, oppholdsrom.

Terminering av eksisterende tilførselskabel, forutsatt tilstrekkelig lengde på kabel

Oppmerking av 2 eksisterende punkt tilknytning av eksisterende datauttak på kontor, til nytt patcheskap

kr 37 577,- eks mva

3. Tilskudd lag og foreninger

Å kneble frivilligheten er aldri en god ide. De legger grunnlaget for at Sunndal kommune er en god kommune å vokse opp i tillegg til de lovpålagte kommunale tjenestene. Ungdommens kommunestyre mener at voksne kan betale mer for sine hobbyer, men at barn og unge bør og skal fredes. Det er viktig å verne om bredden i de frivillige organisasjonene, alt fra Sunndal paintballklubb, RC-bilklubben og Fossekallen 4H for eksempel.

4. Vi ser at et forslag til innsparing er å fjerne skolepatruljen som hver skoledag i over ett år har sett til at barn og ungdommer kommer seg trygt over veien i det farlige krysset på Holten. Vi håper og tror dette er foreslått som et innsparingstiltak fordi krysset nå flyttes og ikke lenger er så uoversiktlig som tidligere. Med andre ord: dette tiltaket fjernes da det ikke lenger er behov for skolepatrulje?

Rådmannens kommentar/vurdering:

Pkt 2 - bør kunne løses innenfor rammene til kulturtjenesten, og det oppmuntres til å finne gode løsninger som kan være enda bedre økonomisk.

Pkt 4 - tiltaket fjernes som følge av oppgradering av fotgjengerfeltet.

Uttale fra Fagforbundet Sunndal

Eiendomstjenesten:

Renholds standarden reduseres i noen bygg. Dette må følges opp av renholdsleder og evalueres av leder og tillitsvalgte i løpet av året. Reduksjonen i antall ansatte kan føre til større arbeidspress på renholderne. Det er viktig å følge dette opp og evaluere.

Aktiv hverdag mister sitt opprinnelige tilholdssted. Det må nøye vurderes om dette blir et tap på sikt for Sunndal kommune som arbeidsgiver å ikke tilby riktig tilholdssted. Den planlagte lokalisering sammen med de som i utgangspunktet har ansvaret for Aktiv hverdag er besparende. Det trenges i så fall utvidelse av bygningsmassen ved brannstasjonen.

Kulturtjenesten:

Ved reduksjon av 70% stilling ved biblioteket vil det bli igjen 80% stilling som er ledig for tilsetting. Fagforbundet Sunndal ber om at dette blir omgjort til 50 % reduksjon. Minner om vedtak i ADM som sier at det ikke skal opprettes deltidsstillinger i Sunndal kommune. Viser til tidligere korrespondanse der Fagforbundet har påpekt den uheldige bruken av midlertidighet ved biblioteket.

Barnehagetjenesten:

Fagforbundet mener at stengt barnehage i 4 uker fører til liten fleksibilitet for brukerne. Mange av våre medlemmer har puljeferie og kun tre uker sammenhengende. Dette vil føre til store problemer for de som har barn i barnehagealder. Fagforbundet viser ellers til uttale fra våre tillitsvalgte i tjenesten når det gjelder 2 barnehageopptak.

Personalavdelingen:

Fagforbundet er uenig i reduksjon av tilbudet til ungdom fra 4 til 3 uker. Dette er en god rekruttering til stillinger i kommunal sektor. De som har hatt dette tilbudet anser det som et minimum å være i sommerarbeid i 4 uker.

Pleie og omsorgstjenesten:

Reduksjon på 80% ved kjøkkenet. Fagforbundet er uenig i at det skal reduseres med nesten 1 årsverk ved kjøkkenet på Helsetunet. Det er stort arbeidspress på kjøkkenet. Det som kan bli en konsekvens er at varmmaten reduseres en gang pr mnd. Rå grønnsaker som kuttes og leveres

ungdomsskolen to ganger pr uke faller bort. Servering av middag til brukere som er i stand til å gå til kantina selv står også i fare. Vil ikke dette føre til et uønsket dårligere tilbud og forringelse av tjenestene? Det kan også føre til at ekstraarbeid i forbindelse med høytider kan bli sterkt forringet.

Omgjøring av sykehjemsplasser til bofellesskap.

Det er viktig å ivareta tilstrekkelig kompetanse ved en omgjøring. Hjemmesykepleien vil ha behov for en betydelig større kompetanse og flere ansatte ved at sykehjemsplasser reduseres. Fagforbundet Sunndal viser til framlegg fra tillitsvalgte i kommunestyret i forbindelse med omorganisering.

Rådmannens kommentarer/vurdering:

Det er gjort omprioriteringer i rådmannens budsjettforslag som sikrer Aktiv Hverdag. Øvrige tiltak og endringer følges opp kontinuerlig.

Sunndal pensjonistsenter søker om kr 400.000 i tilskudd, tilsvarende beløp som for 2017.

Rådmannens kommentar/vurdering: Dette er innarbeidet i budsjettet.

Mental Helse Sunndal har følgende uttale:

Sunndal kommune sitt budsjett for 2018. I Sunndal kommune sitt budsjett for 2018 har rådmannen innstilt på ein reduksjon av ressursar for pleie-og omsorgstenesta på 1,1 million kroner. Vi i Mental Helse Sunndal tykkjer det er uheldig at det i sone psykisk helse blir redusert bemanning i 2018, og at denne reduksjonen vil skje på kveld og helg. Mange medlemmar av Mental HelseSunndal er brukarar av psykisk helse sitt tilbod på Øran Aktivitetshus. Denne foreslåtte nedskjeringa beklagar vi. Vi håpar difor at kommunestyre -representantane under behandling av budsjettet for 2018 vil finne midlar til å oppretthalde ressursane på 2017 nivå.

Rådmannens kommentar/vurdering:

Sone psykisk helse har over tid jobbet med endring av type tjenester som gis. Det skal i større grad legges vekt på pasientens egne ressurser og bygge opp under de, og mindre fokus på passive tjenester. Det skal gjennomføres kurs for ansatte i slutten av november med fokus på mestring (recovery). Det er et fåtall med personer som har behov for tjenester på kveld og disse ivaretas selv med reduksjon av denne bemanning.

Eldrerådet fremmet slik høringsuttale i sitt møte 06.11.17:

1. Tiltak 1: Eldrerådet ber om at de 8 midlertidige sykehjemsplassene ikke blir nedlagt nå, men vurderes på nytt når tiltaket i omsorgstrappen, nye omsorgsboliger med heldøgns pleie, er på plass.
2. Tiltak 5: Eldrerådet ber om at bemanningen på kjøkkenet på helsetunet ikke reduseres.
3. Eldrerådet ber om at arbeidsstuen ved helsetunet opprettholdes.

Rådmannens kommentar/vurdering: Tiltakene er vurdert til være nødvendige i den økonomiske situasjonen, og er ut fra et faglig ståsted det som gir lavest negativ effekt.

Oppvekst- og omsorgsutvalget fremmet slik uttale i sitt møte 08.11.17:

Oppvekst- og omsorgsutvalget har følgende merknader til budsjett for 2018 og økonomiplan 2019 – 2021, fra rådmannen.

1. Forslaget om å avvikle 8 midlertidige sykehjemsplasser utsettes og tas opp til ny politisk behandling etter at omsorgsboliger med heldøgns pleie er på plass og evaluert. Inndekning fremlegges ved behandling i kommunestyret.
2. Oppvekst- og omsorgsutvalget ber administrasjonen vurdere ny sats for brukerbetaling for SFO, for de med vanskelig økonomi.
3. Prosjektering av ny stor barnehage i sentrum utsettes til det vært en bred politisk og faglig gjennomgang og forankring.
4. Rehabiliteringen av pensjonistsenteret gjennomføres i sin helhet i budsjettåret 2018, i henhold til utarbeidet planforslag.
5. Oppvekst- og omsorgsutvalget tar for øvrig budsjett for 2018 og økonomiplan 2019 – 2021 til etterretning.

Rådmannens kommentar/vurdering: Tiltakene som er foreslått fra rådmannen er vurdert ut fra et faglig ståsted til å være gi god økonomisk effekt og lavest negativ effekt. Avvikling av 8 sykehjemsplasser trenger god planlegging, og det er lagt inn realistisk effekt tilsvarende ½-årseffekt. Om ønskelig kan tiltaket planlegges, vurderes og utdypes til f eks Oppvekst- og omsorgsutvalget, Økonomi og Planutvalget samt Kommunestyret i løpet av 1. tertial 2018. Dette for å klargjøre konsekvensene før iverksetting.

Betaling for SFO er fortsatt lavere enn gjennomsnittet. En gradering av sats i forhold til familier med vanskelig økonomi vil kreve administrative ressurser, samtidig som det er et tiltak som ikke er vanlig i andre kommuner. Sunndal kommune bør tilstrebe løsninger som ligger innenfor økonomisk ramme når inntektene endres til annet nivå. Bygging av ny barnehage ligger inne i økonomiplanen, og det vil legges fram sak ang barnehagestruktur. Rehabilitering av pensjonistsenteret er et viktig tiltak, økonomisk må det søkes samarbeidsløsninger, og det er ikke rom for store bidrag i 2018.

Teknikk-, miljø- og kulturutvalget fremmet slik uttale i sitt møte 09.11.17:

Teknikk-, miljø- og kulturutvalget tar årsplan og budsjett 2018, økonomiplan 2019 – 2021 til orientering med følgende kommentar: Det er viktig at romutfordringen til Aktiv hverdag og FIG avklares før det forringer kvaliteten.

Rådmannens kommentar/vurdering: Romutfordringer er løst ved interne omprioriteringer.

Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne fremmet slik uttale i sitt møte 10.11.17:

Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne tar det fremlagte forslaget fra rådmannen til budsjett og økonomiplan 2019 – 2021 til foreløpig etterretning med slik uttale:

1. Rådet mener videre at det er urovekkende med store innsparinger i pleie- og omsorgstjenesten. Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne er bekymret for en faktisk nedgang på sykehjemsplasser. Videre ber rådet om at forslaget om nedleggelse av de 8 midlertidige sykehjemsplassene vurderes på nytt.

Når det gjelder omgjøring av 16 sykehjemsplasser til heldøgns omsorgsplasser, vil rådet støtte dette ut ifra de signaler som kommer fra rådmannen om at tjenesten for beboerne blir opprettholdt.

1. Kommunen skal yte tjenester til brukerne i samsvar med innbyggernes behov.

Rådet mener at redusert bemanning i sone psykisk helse er svært uheldig. Vi mener videre at dette tiltak må evalueres av oppvekst- og omsorgsutvalget før oktober 2018. Dette for eventuelt å innfase stillinger igjen for denne sonen.

Rådmannens kommentarer/vurdering: Alle tiltak vil følges nøye opp i forbindelse med gjennomføring.

Oppsummering

I forhold til høringer/uttaler ser ikke rådmannen det tilrådelig å endre på tiltakene ut over det som er kommentert. De foreslåtte tiltakene er nøye gjennomgått, og vurdert fra et faglig ståsted. Hvis et tiltak skal endres, må det foreslås andre tiltak med tilsvarende økonomisk effekt. Særlig i forhold til 8 midlertidige sykehjemsplasser er det ikke funnet tiltak som gir samme økonomiske effekt. Tiltaket representerer en vridning mot retten til hjemmebasert omsorg, og de økonomiske midlene vil kunne hjelpe mange flere enn dagens 8 brukere.

Fra 2016 til 2018 er inntekt fra eiendomsskatt verker og bruk redusert med 18,4 mill kr.

Det er risiko for *ytterligere reduksjon* i inntekt fra eiendomsskatt på produksjonsutstyr- «maskinskatten». I forslag til statsbudsjett er dette foreslått gradvis innført over 5 år fra 2019. Dette er ikke innarbeidet, og vil bety om lag 5 mill kr pr år i 5 år, totalt en reduksjon i eiendomsskatt på 25 mill kr.

Befolkningsutviklingen gir føringer for utviklingen i både skatteinntekter og rammetilskudd. Nedlegging av asylmottaket på Sunndalsøra gjør det vanskelig å lage treffsikre prognoser for befolkningsutviklingen. I budsjettet for 2018 og økonomiplan for 2019 – 2021 er det lagt inn 6 mill i økte inntekter fra skatt og rammetilskudd. Økningen tilsvarer 1,5% og er et forsiktig anslag. 6 mill blir vurdert til å være for knapp til å dekke opp for økte lønnsutgifter i et år med hovedoppgjør. Det kan være at inntektsutjevningen blir større enn først antatt. Ved rapporteringen etter 1. tertial 2018 har en bedre data, slik at prognosene kan være mer treffsikre når det gjelder sum skatt og rammetilskudd for 2018.

I dette budsjettdokumentet i kapittel 9 er foreslåtte innsparingstiltak synliggjort i tabeller.

I fjorårets budsjettdokumentet (2017, side 34) viste nye tiltak/styrking av rammene til drift på 16,2 mill kr fra 2016 - 2017. For å få budsjettet i balanse var det lagt inn en generell reduksjon på alle tjenester og staber.

Vedlagte Budsjettefte er oppdatert.

Investeringer

I forhold til rådmannens opprinnelige forslag til investeringer er det følgende endringer

Endringer av investeringer (1000 kr)	2018	2019	2020	2021
Sum høringsforslag 07.11.17	57 875	195 625	84 375	24 375
Bobilparkering	550	-	-	-
Led gatelys	-300	600	600	1 600
Tilbygg brannstasjon	2 000	-	-	-
Kjøp av boliger, utsatt	-2 000	-	-	-
Salg av kommunale boliger	-	-	-1 000	-3 000
Forslag til ØP 28.11	58 125	196 225	83 975	22 975

Sunndal kommune Rådmannen

Til råd og utvalg

Deres ref:

Vår ref
2017/2091-2

Saksbehandler
Randi Borghild Dyrnes

Direktetelefon
71 69 90 04

Dato
31.10.2017

Rådmannens forslag til årsplan og budsjett 2018 og økonomiplan 2018-2021 - Høring

Rådmannen sender med dette sitt forslag til årsplan og budsjett for Sunndal kommune 2018 og økonomiplan 2018-2021 på høring til råd og utvalg.

Høringsfristen er mandag 13. november.

Rådmannens forslag til budsjett 2018 og økonomiplan 2018 – 2021 følger dette brevet som trykt vedlegg. Tjenestenes og stabenes forslag til årsplan for 2018 vedlegges saken til utvalgene elektronisk.

Rådmannen skal legge fram sin innstilling for økonomi- og planutvalget 28. november og kommunestyret skal behandle økonomi- og planutvalgets budsjettinnstilling 13. desember.

Med hilsen

Randi Borghild Dyrnes
rådmann

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur

Postadresse

Postboks 94, 6601 Sunndalsøra

E-post:**Besøksadresse**

Rådhuset

Internett

www.sunndal.kommune.no

Telefon

71 69 90 00

Telefaks**Bank**

4202.59.12564

Org.nr

964 981 604

Sunndal kommune
- kraftsenteret mellom fjord og fjell

Budsjett 2018

Økonomiplan 2019 - 2021

Foto: Gunnar Wangen

Rådmannens forslag, 20.11.2017

Økonomi- og planutvalget 28.11.2017

Vedtatt av Sunndal kommunestyre xx.xx.xx, sak xx/xx

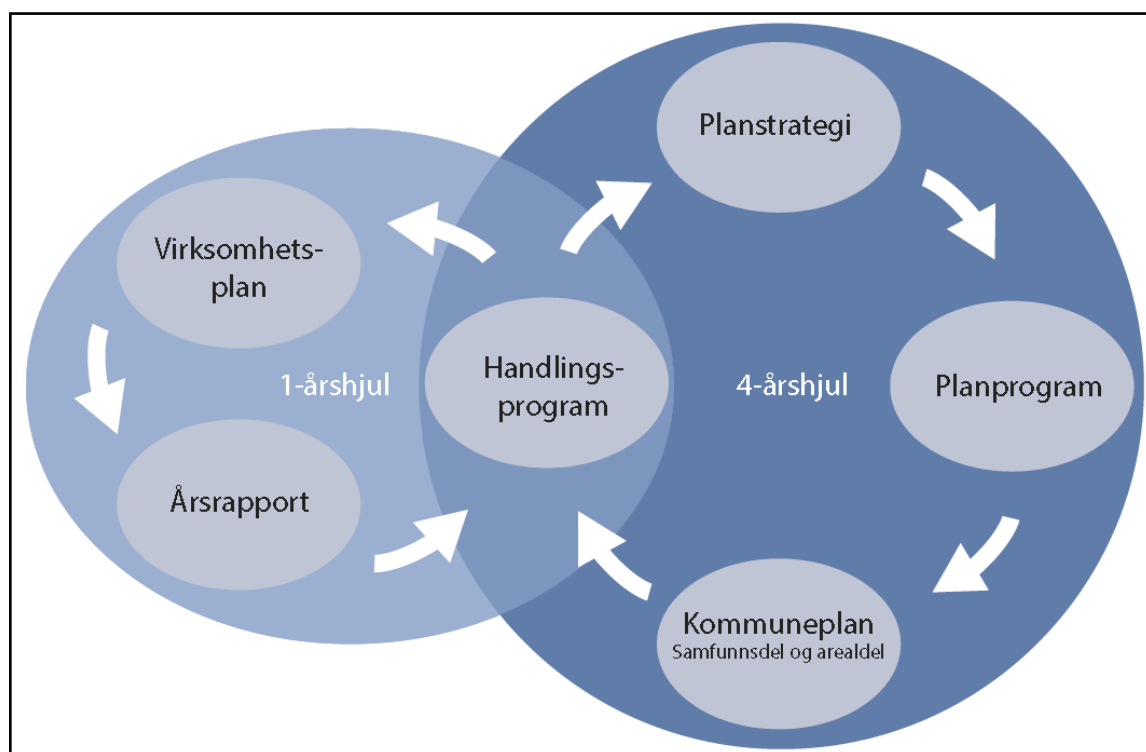
Innhold

Innledning.....	4
1.0 Prosess.....	6
1.1 Fremdriftsplan/prosess – budsjett 2018 og økonomiplan 2019 – 2021.....	6
2.0 Status og utfordringsbildet.....	7
2.1 Samfunnsplanen 2014 – 2025	7
2.2 Kommune- og regionreformen.....	7
3.0 Input til budsjett og økonomiplan	8
3.1. Prognoser	8
3.1.1 Befolkningsframskriving og kriteriedata for Sunndal kommune	8
3.1.2 Utgiftsbehov i 2018	9
3.1.3 Utvikling skatt og rammetilskudd	10
3.1.4 Sum endringer i skatt og rammetilskudd 2012 – 2018 (Sunndal).....	12
3.1.5 Mer om veksten i skatt og rammetilskudd 2018	13
4.0 Demografi og kommuneøkonomi 2018 -2021	14
4.1. Beregnete demografikostnader for perioden 2018 - 2021.....	14
4.2. Prognose for befolkningsutvikling	15
4.3. Nøkkeltall fra KOSTRA	16
5.0 Budsjettforutsetninger	19
5.1 Kommuneproposisjonen 2018 – Sunndal kommunes nøkkeltall for 2016.....	19
5.2 Budsjettrenter lån	19
5.2.1 Kommunalbanken sitt forslag til budsjettrenter inkl. margin.....	19
6.0 Omstillingsbehov	20
6.1 Usikre faktorer – rammer for budsjettarbeidet.....	20
6.2 Utfordringer.....	20
7.0 Handlingsrom ut fra objektivt utgiftsbehov	21
8.0 Politisk forankring, involvering av ansatte og informasjon til innbyggerne	22
9.0 Talldelen, budsjettet for 2018 – økonomiplan 2019 – 2021	23
9.1 Konsekvensjustert budsjett	23
9.2 Konsekvensjusteringer kulturtjenesten.....	23
9.2.1 Kulturhuset	23
9.2.2 Sunndal Frivilligsentral.....	24
9.3. Tiltak som er innarbeidet i talldelen.....	25
9.4 Beskrivelse av tiltakene	27
9.5 Eiendomsskatt	32
9.6 Budsjettskjema 1A – Frie inntekter – finans og egenkapitaltransaksjoner	33

9.7	Budsjettskjema 1B – netto rammer til tjenesteproduksjon	34
9.8	Budsjettskjema 2A - Finansiering av investeringer	35
9.9	Budsjettskjema 2B - Investeringer	36
10.0	Oppsummering	39

Innledning

Sammenhengen mellom budsjett/økonomiplan og andre kommunale planer

Budsjett og økonomiplan kan også kalles «handlingsprogram».

Illustrasjonen viser at tidsperspektivet for budsjettet er 1 år og samlet for budsjett og økonomiplan er det 4 år. Budsjett og økonomiplan fornyes årlig – det kalles «rullering». Tiltak som er vedtatt i kommuneplanen bør innarbeides i årsbudsjett og økonomiplan. I praksis er det mange tiltak som ikke er tallfestet i kommuneplanen – og erfaringsmessig kan det skape utfordringer å få tiltakene inn i budsjett og økonomiplan.

Økonomiplanlegging er et verktøy for utforming av politiske prioriteringer og fordeling av økonomiske ressurser, innenfor tilgjengelige økonomiske rammer. Økonomiplanen er et viktig strategi- og styringsdokument for kommunen. God økonomiplanlegging bidrar til økt politisk handlingsrom, og styrker derfor muligheten for å utøve politikk og foreta prioriteringer.

Langsiktig økonomiplanlegging er krevende, men nødvendig, for å etablere et godt grunnlag for lokalt politisk handlingsrom og et godt tjenestetilbud over tid.

Formålet med dokumentet

Skape en felles forståelse av Sunndal kommune sin situasjon – og de hovedutfordringene som kommunen står overfor.

Dokumentet må sees i sammenheng med sak «Forslag til prosess og tilnæringsmåte for budsjett 2018 og økonomiplan 2019 – 2021», som ble behandlet i kommunestyret 29.3.2017.

Fokus og involvering

I arbeidet med budsjettet for 2018 og økonomiplanen for 2019 -2021 er det viktig å holde fokus på

hvordan innbyggerne skal få gode tjenester, på riktig nivå, til rett tid – og likevel kunne tilpasse driften til nye rammer - samtidig som fokuset på videreutvikling av Sunndalssamfunnet fortsetter. Dette kan løses på ulike måter. Det er derfor viktig med involvering av ansatte og tillitsvalgte samtidig som det er politikerne som tar nødvendige beslutninger på overordnet nivå.

Sunndalssamfunnet

Sunndal har valgt å fortsette som egen kommune. Målet, som ligger i kommuneplanen sin samfunnsdel, er 7 400 innbyggere og 4 000 arbeidsplasser innen 2020. For å oppnå vekst i innbyggertall er det viktig for Sunndal å være attraktiv, både for å beholde eksisterende innbyggere samtidig som en er attraktiv for nye. Det er derfor viktig å holde fokuset på kommuneplanens samfunnsdel der målsettingen fremgår.

Kommunal økonomi og tjenesteproduksjon – endringer i rammevilkårene

Sunndal kommune har og har hatt god økonomi.

- Fra budsjettprosessen for *2017-budsjettet* var utfordringen reduserte inntekter fra eiendomsskatt fra kraftverk, på ca 9,2 mill.
- I prosessen med budsjettet for *2018* er utfordringen inntekter fra eiendomsskatt fra kraftverk, ser ut til å bli redusert med ytterligere 9,2 mill.
- I prosessen med budsjettet for 2018 er det en tilleggsutfordring at UDI har sagt opp avtalen om drift av Sunndal Asylmottak.
- Forslag til Statsbudsjett 2018 inkluderer et forslag på reduserte inntekter fra eiendomsskatt på arbeidsmaskiner i verker og bruk og kraftlinjer gjeldende fra 2019. Dette ble varslet i Sunndal kommunes budsjettet for 2016, etter høring 18.6.2015. I budsjettet for 2016 ble beløpet anslått til 22 millioner. Beløpet blir nå stipulert til 25 mill med en nedtrapping over 5 år. Dette kan gi reduksjon av inntektene med kr 5 mill i 2019, 10 mill i 2020, 15 mill i 2021, 20 mill i 2022 og 25 mill i 2023. Fordi forslaget ikke er vedtatt, er det ikke innarbeidet i budsjettet/økonomiplanen.

I 2017 har kommunen opplevd lavere etterspørsel fra IMDI som gjelder *bosetting* og signalet er at etterspørselen vil gå ned. For 2018 er det anmodet om 14 bosettinger. Avtalene om enslige mindreårige mottak og asylmottak er sagt opp.

«Overskuddet» fra Innvandrertjenesten i 2016 var betydelig. I 2017 er det budsjettet med ca 7 mill i «overskudd». For 2018 er det forventet effektiv drift på asylmottaket i en måned. Det er budsjettet med kr «0» i overskudd fra Innvandrertjenesten fra 2018 og fremover.

Akkurat nå blir det viktig å holde fokuset på hvordan en kan gjennomføre omstilling, og gjennomføre samfunnsplanen med reduserte økonomiske rammer.

Fokuset fremover blir:

- Yte gode tjenester, på riktig nivå, til rett tid – til innbyggerne
- Revidere og gjennomføre kommuneplanens samfunnsdel
- Gjennomføre tiltakene i økonomiplanen

1.0 Prosess

1.1 Fremdriftsplan/prosess – budsjett 2018 og økonomiplan 2019 – 2021

Skisse til fremdriftsplan er vist under. Rådmannen har valgt å vise en samlet oversikt over den administrative og politiske prosessen, for å gi allmenheten «merinnsyn».

Utkast til prosess: 01.03.2017	Arena	SAK	febr	mars	april	mai	juni	juli	august	sept	okt	nov	des
Ramme reduksjon 2017 10,0 mill													
Ramme reduksjon 2018 7,0 mill													
Ramme reduksjon 2019 30,0 mill													
KOSTRA-tall				15.mar									
Demografikostnaden kommer i tillegg:										10.sep			
Pris- og lønnsvekst innaarbeides											x		
Skisse til prosess													
Rammer - budsjett 2018 - Øk.plan													
Maksrammer ifht. K-gruppe 12	LG	Drøfting	23.feb	03.mar									
Maksrammer ifht. K-gruppe 12	ØP	Drøfting		14.mar									
Maksrammer ifht. K-gruppe 12	TV	Drøfting		22.mar									
Budsjettrammer - investering	LG	Drøfting		23.mar		11.mai							
Budsjettrammer - drift	LG	Drøfting		23.mar		11.mai							
Maksrammer ifht K-gruppe 12, rammedokument	KS	Drøfting		29.mar									
Ledergruppemøte, prosessen	LG	Drøfting			06.apr								
Opplæring, KOSTRA	LG					xx.mai							
Kommuneporposisjonen, revidert nasjonalbudsjett						xx.mai							
Møte med tillitsvalgte	TV	Drøfting				24.mai							
Møte med tillitsvalgte	TV	Drøfting							16.aug				
Rådmannens foreløpige budsjettforslag	ØP	PS							22.aug				
Rådmannens foreløpige budsjettforslag	KS	PS								06.sep			
Mulighet for KOSTRA-opplæring for politikere										07.sep			
Arbeidsøkt i kommunestyret	KS										18.okt		
Rådmannen presenterer sitt budsjettforslag	ØP	PS										07.nov	
Rådmannens forslag legges ut på høring	ADM/ AMU/ utvalg	Høring											
ØPs innstilling til budsjett	ØP	Høring										28.nov	
Øps forslag legges ut på offentlig høring	ØP	PS											
Endelig vedtak	KS	PS											13.des

I en prosess er det viktig å gi innspillene på riktig arena, i tide, for at innspillene skal kunne bli tatt hensyn til. I prosessen har det vært lagt vekt på involvering av både tillitsvalgte, ADM/AMU og politikere.

Tjenestene-områdene har gjennomført KOSTRA-opplæring av KS Konsulent. Kommunestyret hadde en tre timers KOSTRA-gjennomgang på arbeidsøkten i kommunestyret den 18.10.17. På denne måten har ledelsen i Sunndal kommune fått muligheten til å vurdere KOSTRA-tallene etter en felles mal.

Proessen er kommet så langt, at den 7. november skal rådmannen presentere sitt budsjettforslag for å legge det ut på høring til ADM/AMU og utvalgene. Denne høringen er uten rådmannens innstilling – og er intern.

Økonomi og planutvalget (ØP/formannskapet) skal vedta sitt budsjettforslaget den 28.11.2017 og deretter legge sitt forslag ut på offentlig høring før kommunestyret vedtar sitt endelige budsjett for 2018 og økonomiplan for 2019 – 2021, den 13.12.2017.

2.0 Status og utfordringsbildet

Sunndal har

- Valgt et mål om vekst i innbyggertall og næringsliv som krever fokus for å oppnå målene
- Valgt å fortsette som egen kommune
- Politiske vedtak som gjør omprioritering mellom tjenestene nødvendig

- Internt omstillingsbehov ut fra demografiske endringer
- Som målsetting å ha en sunn kommuneøkonomi

2.1 Samfunnsplanen 2014 – 2025

Gjeldene samfunnsdel ble vedtatt av kommunestyret 03.09.2014 med planperspektiv fram mot 2025. Samfunnsdelen viderefører visjonen «Sunndal kommune – kraftsenteret mellom fjord og fjell».

Planen har som mål:

- En attraktiv og mangfoldig kommune med 7.400 innbyggere innen 2020 (+ 3 %)
- En robust kommune for fremtiden
- Et vekstkraftig og inkluderende næringsliv med 4.000 arbeidsplasser innen 2020 (+ 5 %)

- Effektiv og miljøvennlig energibruk
- God infrastruktur, bedre og tryggere veger
- Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder

- God helse og livskvalitet for alle
- Sunn kommuneøkonomi – kompetent og attraktiv arbeidsplass
- En dyktig og effektiv beredskapsorganisasjon

Kommunestyret har i forbindelse med behandlingen av sak om Planstrategi for 2016-2020 vedtatt at samfunnsdelen skal rulleres i 2017.

2.2 Kommune- og regionreformen

Det blir ny kommunestruktur i Møre og Romsdal. Sunndal kommune må i perioden være aktiv i forhold til analyser og forberedelser til ny kommunestruktur. Konsekvenser og nødvendige tiltak må identifiseres og gjennomføres. Nye samarbeidsområder og samarbeidsformer, må vurderes.

3.0 Input til budsjett og økonomiplan

3.1. Prognoser

Under følger noen utklipp fra KS prognosemodell pr 21.10.2017. Modellen legger til grunn at kommunal deflator blir 2,6% (gjennomsnittlig pris og lønnsvekst i kommunal sektor).

3.1.1 Befolkningsframskriving og kriteriedata for Sunndal kommune

Versjon 21.10.2017

Kriteriedata	IS 2018 med	IS 2019 med	IS 2020 med	IS 2021 med
	folketall per	folketall per	folketall per	folketall per
	1.7.2017	1.7.2018	1.7.2019	1.7.2020
Innbyggere ialt	7 162	7 162	7 162	7 162
Innbyggere 0-1 år (fra 2013), tidligere 0-2 år	139	139	139	139
Innbyggere 2-5 år (fra 2013), tidligere 3-5 år	279	279	279	279
Innbyggere 6-15 år	804	804	804	804
Innbyggere 16-22 år	702	702	702	702
Innbyggere 23-66 år	3 973	3 973	3 973	3 973
Innbyggere 0-17 år				
Innbyggere 18-49 år				
Innbyggere 50-66 år				
Innbyggere 67-79 år	833	833	833	833
Innbyggere 80-89 år	334	334	334	334
Innbyggere 90 år og over	98	98	98	98
Basistillegg	0,6410	0,6410	0,6410	0,6410
Sonekriteriet	62 762	62 762	62 762	62 762
Nabokriteriet	17 792	17 792	17 792	17 792
Landbrukskriteriet	0,00234	0,00234	0,00234	0,00234
Innvandrere 6-15 år ekskl Skandinavia	95	95	95	95
Norskfødte med innv foreld 6-15 år ekskl Skand				
Flyktninger uten integreringstilskudd	135	135	135	135
Dødlighetskriteriet	62	62	62	62
Barn 0-15 med enslige forsørgere	198	198	198	198
Lavinntektskriteriet	352	352	352	352
Uføre 18-49 år	107	107	107	107
Opphopningsindeks	0,1791	0,1791	0,1791	0,1791
Urbanitetskriteriet				
Aleneboende 30 - 66 år	660	660	660	660
Psykisk utviklingshemmede 16 år	31	31	31	31
Ikke-gifte 67 år og over	590	590	590	590
Andel barn 1 år uten kontantstøtte (fra 2013), tidlig	38	38	38	38
Innbyggere med høyere utdanning	1 288	1 288	1 288	1 288
	per 1.1.2018	per 1.1.2019	per 1.1.2020	per 1.1.2021
Folketall per 1.1. i IS-året	7 164	7 164	7 164	7 164
	foreløpig anslag SSB - MMMML alternativ			
Vekst fra året før	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%

- Prognosen viser at pr 01.01.2018 er prognosen på 7 164 innbyggere – et tall som ligger stabilt i hele økonomiplanperioden.
- Inkludert i innbyggertallet pr 01.07.2017 er det 80-90 personer som bor i Sunndal Asylmottak, med oppholdstillatelse.
- Det er viktig å ha fokus på målet i samfunnsplanen om økning av innbyggertallet.
- Innbyggertilskuddet utgjør kr 23 650 pr innbygger.
- Ved første tertialrapportering 2018 vil befolkningsprognosen bli regulert i tråd med folketallet pr 01.01.2018, og nytt anslag for skatt og rammetilskudd vil bli beregnet.
- Ved andre tertialrapportering 2018 vil befolkningsprognosen bli regulert i tråd med folketallet pr 01.07.2018, og nytt anslag for skatt og rammetilskudd vil bli beregnet.

3.1.2 Utgiftsbehov i 2018

Tabellen under viser beregning av utgiftsbehov/kostnadsindeks som viser tillegg og trekk i kroner for 2018 (utgifts utjevnedede tilskudd).

Beregning av utgiftsbehov - tillegg/trekk i kroner for år 2018						Versjon 21.10.2017	
						prisinivå år 2018	
	HELE LANDET		SUNNDAL			Bruk av folketall 1.7.2017	
	Vekt	Antall	Antall	Utgifts- behovs- indeks	Pst. utslag	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj	1000 kr
0-1 år	0,0054	118 267	139	0,8661	-0,07 %	-36	-260
2-5 år	0,1414	246 598	279	0,8337	-2,35 %	-1 179	-8 446
6-15 år	0,2646	634 798	804	0,9333	-1,76 %	-885	-6 337
16-22 år	0,0225	465 492	702	1,1113	0,25 %	126	900
23-66 år	0,1033	3 035 065	3 973	0,9647	-0,37 %	-183	-1 312
67-79 år	0,0551	555 836	833	1,1044	0,58 %	289	2 066
80-89 år	0,0758	177 201	334	1,3890	2,95 %	1 479	10 594
over 90 år	0,0382	44 561	98	1,6207	2,37 %	1 189	8 519
Basistillegg	0,0189	325	0,6410	1,4531	0,86 %	430	3 077
Sone	0,0101	20 473 409	62 762	2,2591	1,27 %	638	4 569
Nabo	0,0101	9 385 627	17 792	1,3969	0,40 %	201	1 440
Landbrukskriterium	0,0021	1	0,0023	1,7213	0,15 %	76	544
Innvandrere 6-15 år ekskl Skandin	0,0071	49 464	95	1,4153	0,29 %	148	1 059
Norskfødte med innv foreld 6-15 år ekskl Skand							
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,0084	147 902	135	0,6726	-0,27 %	-138	-988
Dødlighet	0,0451	41 160	62	1,1100	0,50 %	249	1 783
Barn 0-15 med enslige forsørgere	0,0164	122 673	198	1,1894	0,31 %	156	1 116
Lavinntekt	0,0103	260 937	352	0,9941	-0,01 %	-3	-22
Uføre 18-49 år	0,0065	94 623	107	0,8333	-0,11 %	-54	-389
Opphopningsindeks	0,0096	224	0	0,5901	-0,39 %	-197	-1 414
Urbanitetskriterium							
Aleneboende 30 - 66 år	0,0194	449 127	660	1,0829	0,16 %	81	578
PU over 16 år	0,0483	19 487	31	1,1723	0,83 %	417	2 990
Ikke-gifte 67 år og over	0,0451	342 622	590	1,2690	1,21 %	609	4 359
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0173	40 654	38	0,6835	-0,55 %	-275	-1 967
Innbyggere med høyere utdanning	0,0190	1 321 033	1 288	0,7185	-0,53 %	-268	-1 922
1 Kostnadsindeks	1,0000			1,05716	5,72 %	2 868	20 538
(Tillegg/trekk kr pr innb.)						Alle tall i 1000 kr	
2 Tillegg/trekk (omfordeling) for kommunen i 1000 kr						20 538	
3 Nto.virkn. statl/priv. skoler						2 051	
4 Sum utgiftsutj. mm (2+3)						22 589	
Gjennomsnittlig beregnet utgiftsbehov i kr pr innbygger:						50 167	

Sunndal kommune har en kostnadsindeks på 1,05716. Det vil si at for 2018 er prognosen at kommunen statistisk sett er 5,72% dyrere å drive enn landsgjennomsnittet.

3.1.3 Utvikling skatt og rammetilskudd

SUNNDAL		1563				
<i>(år 2018-prisnivå i perioden 2018-2021)</i>		PROGNOSE				
1000 kr		2017	2018	2019	2020	2021
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)		166 197	169 926	170 257	170 456	170 702
Utgiftsutjevningen		28 816	22 589	22 608	22 619	22 633
Overgangsordning - INGAR		-719	2 958	-	-	-
Saker særskilt ford (inkl. helsestasjon skolehelse og arbavg)		1 462	1 363	1 363	1 363	971
Korreksjon forsøksordninger barnevern og omsorgstjenester		-	-	-	-	-
Nord-Norge-tilskudd/Namdalsstilskudd		-	-	-	-	-
Storbytilskudd		-	-	-	-	-
Småkommunetilskudd		-	-	-	-	-
Distriktstilskudd Sør-Norge		8 984	8 947	8 988	8 988	8 988
Regionsentertilskudd		-	-	-	-	-
Inndelingstilskudd/trekk Nannestad/Ullensaker		-	-	-	-	-
Veksttilskudd		-	-	-	-	-
Ordinært skjønn inkl bortfall av dif.arb.avg.		30	570	-	-	-
herav gradvis bortfall av diff.arbeidsgiveravgift						
Skjønn - tap endringer av inntektssystemet 2011						
Overgangsordning - kommuner som skal slås sammen		-	-	-	-	-
Endringer saldert budsjett 2014/2015/2016						
Kompensasjon Samhandlingsreformen						
Ekstra skjønn tildelt av KMD inkl. ufrivillig alene kommuner og infrastruktur		-	-			
Budjettavtale H, FrP, KrF, V - Stortinget		-538				
RNB 2017 - endringer i rammetilskudd		381				
RNB 2012-2016, samt Dok8: 135 S (2014-15)						
Sum rammetilsk uten inntekstutj		204 612	206 352	203 216	203 427	203 295
"Bykdetrekket"						
Netto inntekstutjevning		6 536	6 880	6 880	6 880	6 880
Sum rammetilskudd		211 148	213 232	210 096	210 307	210 175
Rammetilskudd - endring i %		2,1	1,0	-1,5	0,1	-0,1
Skatt på formue og inntekt		194 399	198 277	198 277	198 277	198 277
Skatteinntekter - endring i %		2,46	1,99	-	-	-
Andre skatteinntekter (eiendomsskatt)		-	-	-	-	-
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet)		405 500	411 500	408 400	408 600	408 500
		(avrundet totalsum ut fra at skatt kun er et anslag)				
Sum - endring i %		2,2	1,5	-0,8	0,0	-0,0
Ekstra skjønn tildelt av fylkesmannen		-	-			
(ufordelt skjønn fra Grønt Hefte - fordelt i løpet av året)						
Sum skatt (inkl selskaps) og netto inntekstutjevning		200 935	205 157	205 157	205 157	205 157
Sum - endring i %		2,2	2,1	-	-	-
Rammetilsk kr pr innb. (inkl. inntekstutjevning)		29 618	29 773	29 335	29 364	29 346
Skatteinntekter kr pr innb.		27 269	27 685	27 685	27 685	27 685
Kostnadsindeks (utgiftsutjevningen)		1,0738	1,0572	1,0572	1,0572	1,0572

Usikkerhet i prognosemodellen

- Nedleggelse av asylmottaket i Sunndal gjør at befolkningsfremskrivingen kan være noe optimistisk. Situasjonen gjør at det er vanskelig å lage en prognose som treffer fordi nedleggelse av asylmottaket kan skape ringvirkninger.
- Sum økning i skatt og rammetilskudd er lagt inn med kr 6 mill som er et forsiktig anslag. Beløpet er for lavt til å kunne dekke forventet lønnsøkning i et år med hovedoppgjør.

KS Prognosemodell har lagt følgende til grunn for beregningen av rammetilskuddet

- Alle tjenester: Det er ikke lagt inn inntekter som gjelder skjønn.
- Skole: Av realveksten i rammetilskuddet (på landsbasis) er det lagt inn midler til tidlig innsats i skole.
- Barnehage: I RNB (revidert nasjonalbudsjett) er øremerket tilskudd (5/12 årseffekt) innlemmet i rammetilskuddet for 2017. Omleggingen begrunnes med at regjeringen ønsker å

sikre en enhetlig finansiering og derfor overføres allerede fra 2017 det øremerkede tilskuddet i kommunerammen, for å dekke skjerpede krav i pedagognormen. Omleggingen er innarbeidet i prognosemodellen med helårseffekt.

- Barnehage: Ved Stortingets behandling av RNB ble inntektsgrensen for gratis kjernetid i barnehagen økt til kr 450 000. For å kompensere kommunene merutgifter er rammetilskuddet til kommunene økt i 2017.
- Barnehage: Barn født i november skal få rett til plass i barnehage fra den måneden de fyller ett år. Dette ligger allerede i rammetilskuddet fordi det i statsbudsjettet for 2015 og 2016 ble bevilget til sammen 740 mill til 3 400 flere småbarnsplasser (på landsbasis). Da barnehagesektoren ble rammefinansiert i 2011 ble det overført midler for eksisterende barnehageplasser for barn uten lovfestet rett til plass (ettåringer født etter 31. august og nullåringer).
- Barnehage: Av realveksten i 2018 er det beregnet økning for tidlig innsats i barnehage.
- Helse og barnevern: Av realveksten i rammetilskuddet er det lagt inn midler til forebyggende tiltak for barn, unge og familier
- Av realveksten i 2018 er det beregnet midler til opptrappingsplanen på rusfeltet.
- Fra 01.01.2019 får kommunen betalingsplikt for utskrivningsklare pasienter inne psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB).

Korreksjoner i rammetilskuddet for 2018 for Sunndal

Samlet (reduksjon)	(i 1000 kr)	-382
Boligsosialt kompetansetilskudd, 2017/2018/2019 (opptrapping)		19
Innlemming boligsosiale tilskudd, ASD		34
Innlemming Helsenett, ny finansieringsmodell (fra KMD til HOD)		-55
Tilskudd til flere barnehagelærere (innl. 2017 RNB, helårsv. 2018)		270
Økte kommunale barnehageutgifter som følge av botidskrav for kontantstøtte, helårseffekt		20
Reduserte kommunale barnehageutgifter som følge av økt kontantstøtte, helårseffekt		-140
Økt inntektsgrense gratis kjernetid, barnehage (RNB-avtale) 6/12		9
Tidlig innsats, overgang barnehage - skole		24
Økt makspris i barnehage (110 kr/mnd)		-329
Vigselsmyndighet, ansvar overføres til kommunene		4
Servicehunder		-7
Økt elevtall statlige/private skoler		-185
Helsestasjons- og skolehelsetjenesten		-31
Frivilligsentraler		-15

Sum satsinger som er inkludert i rammetilskuddet for 2018

Delkostnadsnøkkel	Nasjonalt beløp som skal fordeles	Kommunens andel av fordelt beløp	Delkostnadsindeks
Barnehage	200 000 000	218 468	0,8050
Kommunehelse	300 000 000	453 095	1,1130
Barnevern	200 000 000	289 177	1,0655
SUM	700 000 000	960 740	

Satsinger i forhold til «rus og psykiatri» (inkl. i Kommunehelse)

Rus og psykiatri satsing Sunndal	Inkl. i rammetilskuddet (i 1000 kr)	Akkumulert (i 1000 kr)
2016	378	378
2017	360	738
2018	362	1 100
2019	362	1 462
2020	360	1 822
2021	0	1 822

Økt lærertetthet

Formålet med ordningen er å sette kommunene i stand til å øke lærertettheten på 1.-4. trinn. Midlene er *øremerket* lærerstillinger til undervisning.

2018	Økt lærertetthet 1 -4 trinn (Sunndal)	1 660 000
------	---------------------------------------	-----------

Satsinger- sentrale føringer (Tabell C)

Satsingene på Helsestasjon/skolehelsetjeneste som startet i 2014 med kr 233 000 – og som økte frem til 2017 til kr 977 000, fortsetter i perioden frem til 2021.

Utdanning av deltidsbrannpersonell som startet i 2014 med kr 5 000 som økte til kr 120 000 i 2017, fortsetter i perioden frem til 2021.

Endringer som gjelder utbetaling til Frivilligsentraler, der utbetalingene går inn i kommunene, startet i 2017 med kr 365 000, fortsetter frem til 2020.

3.1.4 Sum endringer i skatt og rammetilskudd 2012 – 2018 (Sunndal)

År	I 1000 kroner	Endring i 1000 kr	Endring i % fra året før
2012	340 049		
2013	356 347	16 298	4,8
2014	366 724	10 377	2,9
2015	376 888	10 164	2,8
2016	396 634	19 746	5,2
2017	405 500	8 866	2,2
2018	411 500	6 000	1,5

Kilde: KS prognosemodell for skatt og rammetilskudd, 21.10.2017

Tabellen ovenfor viser at det er forventet en prosentvis økning i inntekten fra skatt og rammetilskudd på 1,5% i 2018. I 2018 er kommunal deflator forventet å bli 2,6%. (Differansen er 1,1%).

For Sunndal kommune har det tidligere vært avsatt en lønnsreserve på ca 10 mill. Lønnsoppgjøret i 2017 er på 6,6 mill – i et år med mellomoppgjør. I 2018 er det hovedoppgjør og det er forventet at lønnsveksten i 2018 blir høyere enn i 2017.

3.1.5 Mer om veksten i skatt og rammetilskudd 2018

Vekst i skatt og rammetilskudd for Sunndal kommune	I 1000 kr	I % av sum skatt og rammetilskudd	I 1000 kroner av sum skatt og rammetilskudd
2018		1,48 %	6 090
<i>Hva som skal dekkes innenfor denne veksten?</i>			-
Deflator		2,60 %	10 699
Økning i pensjonskostnader utover deflator (anslag)		0,11 %	453
Økte kostnader fra 2017 til 2018, med aktivitet fra 2017		2,71 %	11 152
Behov for kostnadsreduksjoner - kostnadsvekst utover inntektesvekst i frie inntekter		1,23 %	5 061
Andel av realvekst til satsinger		0,25 %	1 029
Behov for kostnadsreduksjoner om satsinger skal prioriteres		1,48 %	6 090
Nedtrapping INGAR fra og med 2019 (3 466/411 500)		0,84 %	3 457
Behov for kostnadsreduksjoner på mellomlang sikt som følge av kommuneopplegget 2018, utover inndekning redusert utgiftsbehov i 2018		2,32 %	9 547
Forventning om effektivisering som følge av befolkningsendringer			-
Endring i utgiftsbehov fra 2017 til 2018 som følge av befolkningsendringer i 1000 kr (1,05716-1,07377)*50167 (utgiftsbehov 2018 pr innb.) * 7 162 (folketall 1.7.2017)/1000			-
Som andel av frie inntekter i 2018 i Sunndal utgjør dette (-5 968/411 500)	-5 968	-1,45 %	-5 967
Behov for endring utover endring i befolkningssammensetning		-0,87 %	-3 580

«Vekst i skatt og rammetilskudd» er et begrep, som omfatter både positiv og negativ vekst.

Tabellen viser at sum skatt og rammetilskudd øker med 1,48% fra 2017 til 2018. Veksten er ikke nok til å dekke deflator og økningen i pensjonsutgifter – som til sammen er på 2,71%. Dette gir behov for kostnadsreduksjoner på 1,23%. Dersom kommunen velger å gjennomføre satsingene, så økes behovet for kostnadsreduksjoner med 0,25% til 1,48% i 2018.

Det er forventet at kommunen effektiviserer som følge av befolkningsendringer med 1,45% fra 2017 til 2018.

I 2019 blir inntekten fra Inntektsgarantiordningen redusert med 0,84% og det skaper behov for kostnadsreduksjon (for 2018 og 2019) med 0,87%.

4.0 Demografi og kommuneøkonomi 2018 -2021

4.1. Beregnede demografikostnader for perioden 2018 - 2021

Beregnete demografikostnader for perioden 2018-2021						
<i>Beregnete mer-/mindreutgifter 2018-2021 knyttet til den demografiske utviklingen. Sunndal kommune. Faste mill. 2017-kr. Kilde: SSB/TBU/beregninger ved TF</i>						
	2018	2019	2020	2021	2018-2021	
0-5 år	1,2	2,2	-0,4	-3,1	-0,1	
6-15 år	0,6	-0,7	-3,9	3,0	-1,0	
16-66 år	-0,1	-0,2	0,2	-0,7	-0,8	
67-79 år	2,0	1,9	1,7	1,7	7,3	
80-89 år	-3,1	-0,4	0,5	1,1	-1,8	
90 år og eldre	2,1	0,0	0,0	1,4	3,4	
Sum	2,6	2,7	-1,8	3,5	7,0	

- I perioden 2018-2021 anslås Sunndal kommune å få økte demografikostnader på 7 mill. kr (hvorav rundt 5,6 mill. kr må dekkes innenfor de frie inntektene). Færre barn og unge i aldersgruppene 0-5 år og 6-15 år trekker isolert sett i retning av reduserte utgifter til barnehage og grunnskole. Flere eldre i aldersgruppene 67-79 år og 90 år og eldre bidrar isolert sett til økte utgifter til pleie- og omsorgstjenestene, mens færre eldre i aldersgruppen 80-89 år trekker noe i motsatt retning.*

Telemarksforsking 14

Teksten under tabellen ovenfor viser at selv om Sunndal kommune får økte demografikostnader på 7 mill, så må hoveddelen av beløpet dekkes innenfor de frie inntektene.

4.2. Prognose for befolkningsutvikling

Tabellen nedenfor viser folketall 1.1.2017 og prognoser 2018 – 2021 basert på SSB sitt MMML-alternativ (middels fruktbarhet, levealder og innenlandsk flytting, lav innvandring).

	2017	2018	2019	2020	2021
0-5 år	415	407	419	419	402
6 - 12 år	522	549	513	512	530
13-15 år	281	270	286	261	263
Sum 6 - 15 år	803	813	799	773	793
16-19 år	410	397	371	366	352
20-44 år	1 962	1 981	1 994	2 020	2 022
45-66 år	2 281	2 288	2 269	2 257	2 224
Sum 20 - 44 år	4 243	4 269	4 263	4 277	4 246
67-79 år	818	855	888	919	950
80-89 år	345	336	334	337	343
90 år +	92	102	102	102	106
Sum 67 - 90+	1 255	1 293	1 324	1 358	1 399
Sum folketall	7 126	7 225	7 256	7 281	7 292

4.3. Nøkkeltall fra KOSTRA

Tabellene under viser et utvalg av nøkkeltall (KOSTRA-statistikk) for Sunndal kommune, for perioden 2015 – 2016. Tallene som vises er konserntall (eksklusive Sunndal Energi KF).

Behovsprofil	Sunndal 2015	Sunndal 2016	K.gr. 12* 2016	Norge ** 2016
Folketall	7 160	7 126
Andel innvandrerbefolkning	10,1	10,4	10,8	14,5
Andel som bor i tettbygde strøk	67,2	67,9	69,7	77,9
Andel 1-5 år	4,7	5,0	5,6	5,8
Andel 6-15 år	11,4	11,3	12,4	12,3
Andel 16-18 år	4,7	4,3	4,3	3,9
Andel 19-24 år	8,0	8,0	8,1	7,8
Andel 25-66 år	52,7	53,0	52,8	54,0
Andel 67-79 år	11,1	11,3	11,3	10,8
Andel 80 år +	6,4	6,1	4,6	4,4
Andel skilte/separerte 16-66 år	10,2	10,0	10,2	10,8
Andel uførepensjonister 16-66 år	8,8	8,7	10,8	9,5

Finansielle nøkkeltall	Sunndal 2015	Sunndal 2016	K.gr. 12* 2016	Norge ** 2016
Butto driftsutg., kr. pr. innbygger	116 139	112 729	96 560	77 696
Brutto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	2,8	3,0	3,4	3,7
Netto driftsutgifter, kr. pr. innbygger	67 590	70 553	65 069	54 411
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	3,6	3,0	3,6	4,1
Frie inntekter, kr. pr. innbygger	52 701	56 027	56 262	52 158
Netto lånegjeld, kr. pr. innbygger	68 360	67 530	89 021	67 036

Administrasjon, styring og fellesutgifter	Sunndal 2015	Sunndal 2016	K.gr. 12* 2016	Norge ** 2016
Brutto driftsutgifter, kr. pr. innbygger	6 706	7 673	6 000	4 936
Netto driftsutgifter, kr. pr. innbygger	6 005	7 074	5 295	4 383

Produktivitet (korrigerede brutto driftsutgifter)	Sunnal 2015	Sunnal 2016	K.gr. 12* 2016	Norge ** 2016
Barnehage, kr. pr. barn i barnehage	164 448	187 346	189 312	187 734
Grunnskolesektor, kr. pr. elev	131 992	137 217	138 537	118 986
SFO, kr. pr. bruker	29 706	32 480	32 572	28 180
Kulturskole, kr. pr. bruker	14 049	16 213	19 155	18 583
Hjemmetjeneste, kr. pr. hjemmetjenestebruker	222 193	234 480	407 636	247 605
Institusjon, kr. pr. institusjonsplass	1 076 434	1 012 355	1 192 726	1 101 656
Sosialhjelp, kr. pr. sosialhjelpsmottaker	91 701	78 247	...	45 002
Barnevern, kr. til tiltak pr. barn med tiltak	107 151	135 341	...	161 027
Helsetjenester, kr. pr. innbygger	2 901	3 223	4 705	3 245
Fysisk planlegging, kr. pr. innbygger	1 415	1 388	1 313	1 200
Vann, kr.pr.innb. med kommunal vannforsyning	802	747	...	1 037
Avløp, kr. pr. innb. med kommunalt avløp	851	874	...	1 228
Veg, kr. pr. km kommunal veg	76 110	73 959	118 690	128 929

Prioritering (netto driftsutgifter)	Sunnal 2015	Sunnal 2016	K.gr. 12* 2016	Norge ** 2016
Barnehage, kr. pr. innbygger 1-5 år	133 921	149 926	139 762	137 613
Grunnskolesektor, kr. pr. innbygger 6-15 år	129 272	133 082	125 804	104 736
SFO, kr. pr. innbygger 6-9 år	11 281	13 302	7 016	3 609
Kultursektoren, kr. pr. innbygger	3 512	3 292	2 812	2 097
Kulturskole, kr. pr. innbygger 6-15 år	5 935	6 264	3 160	2 386
Pleie/omsorg, kr. pr. innbygger 80 år+	407 972	431 270	455 084	389 746
Sosialtjenester, kr. pr. innbygger 20-66 år	3 685	4 047	3 947	3 548
Barnevern, kr. pr. innbygger 0-17 år	6 378	6 305	10 081	8 897
Helsetjenester, kr. pr. innbygger	2 445	2 664	3 492	2 545
Fysisk planlegging, kr. pr. innbygger	908	987	805	631
Tilrettelegging/bistand næringsliv, kr. pr. innb.	433	343	63	92
Samferdsel, kr. pr. innbygger	1 538	1 516	1 537	899
Brann/ulykkesvern, kr. pr. innbygger	850	870	1 042	747
Kirke, kr. pr. innbygger	735	731	706	599

Dekningsgrader	Sunnal 2015	Sunnal 2016	K.gr. 12* 2016	Norge ** 2016
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	95,9	92,4	91,9	91,5
Andel kommunale plasser av alle b.hageplasser	100	100	66	49
Andel elever med spesialundervisning	7,2	7,4	9,2	7,8
Andel innbyggere 6-9 år i SFO	50,9	60,1	50,7	59,4
Andel innbyggere 6-15 år i kulturskole	27,3	26,5	16,7	14,2
Legeårsverk pr. 10.000 innbygger	9,8	11,2	12,3	10,7
Fysioterapiårsverk pr. 10.000 innbygger	9,1	10,5	10,5	9,2
Andel innb. 80 år+ som er beboer i institusjon	18,2	17,6	8,7	13,0
Plasser i institusjon i % av innbyggere 80 år+	21,2	24,0	...	18,0
Andel innbyggere 20-66 år med sosialhjelp	3,1	4,0	...	4,0
Andel barn 0-17 år med barnevernstiltak	3,8	6,4	...	4,9

Gebyrer	Sunnal 2015	Sunnal 2016	K.gr. 12* 2016	Norge ** 2016
Barnehageplass, heldag, kr. pr. mnd	2 500			
SFO, heldag, kr. pr. mnd	913	938
Vannforsyning, kr. pr. år	2 768	2 768	3 048	3 441
Avløp, kr. pr. år	2 382	2 382	3 411	3 840
Renovasjon, kr. pr. år	2 694	2 155	2 788	2 716
Feiing, kr. pr. år	466	515	401	441
Privat reguleringsplan, kr. pr. sak	21 400	30 000	...	63 224
Oppføring enebolig, kr. pr. sak	9 720	9 945	...	12 605
Oppmåling boligtomt, kr. pr. sak	13 653	14 179	...	16 781

5.0 Budsjettforutsetninger

5.1 Kommuneproposisjonen 2018 – Sunndal kommunes nøkkeltall for 2016

Viser til kommuneprop 128 S (2018) viser at Sunndal kommune har frie inntekter korrigert for variasjoner i utgiftsbehovet i prosent av landssnittet på 98%. Når en legger til inntekter fra eiendomsskatt, konsesjonskraft-/hjemfallsinntekter og fordel av differensiert arbeidsgiveravgift, så har kommunen en inntekt på 118% av landssnittet.

Netto driftsresultat	3,0%
Disposisjonsfond + mindreforbruk i %	17,6%
Arbeidskapital ekskl. premieavvik i %	19,3%
Langsiktig gjeld ekskl. pensjonsforpliktelser	65,3%
Sertifikatlån	0,0%
Netto renteeksponering	19,4%

Nøkkeltallene bekrefter at Sunndal kommune har en sunn kommuneøkonomi.

5.2 Budsjettrenter lån

Med bakgrunn i at rentenivået er lavt, er den foreslåtte renten på nye lån blir budsjettert med 2,0%.

5.2.1 Kommunalbanken sitt forslag til budsjettrenter inkl. margin

År	Anslag Nibor SSB Økonomiske Analyser 3/17	Anslag Nibor ifølge markeds- prisingen i FRA- markedet	Anslag Nibor Norges Bank PPR 3/17	KBNs marginpåslag på Nibor-lån	Forslag budsjettrente inklusive KBNs margin over Nibor
2018	0,80	0,84	0,85	0,60	1,45
2019	0,80	1,14	1,05	0,60	1,65
2020	1,20	1,43	1,55	0,60	2,15
2021		1,68		0,60	2,28

Tabellen ovenfor ble mottatt på e-post fra Kommunalbanken (KBN) ble mottatt den 10.10.

De grå feltene er rentesatsene som inngår i sum «forslag budsjettrente inkl KBNs margin over Nibor*»

*NIBOR Norwegian InterBank Offered Rate.

6.0 Omstillingsbehov

Budsjettet for 2018 med økonomiplan for 2019 – 2021 er det viktigste dokumentet og styringsprosessen for å identifisere, vedta og gjennomføre de endringene som skal ha effekt i inneværende kommunestyreperiode.

Rådmannen ønsker å vektlegge følgende kriterier i omstillingsarbeidet

1. Vekt på kompetanseutvikling og samarbeid internt og eksternt for å finne de gode løsningene
2. Teknologi og digitalisering som *den viktigste* endringsdriver fremover
3. Reduserte lønnsutgifter løses i første omgang ved naturlig avgang – og eventuell omorganisering
4. Dersom naturlig avgang ikke er tilstrekkelig, blir det nå varslet at en bør vurdere strukturendringer på tjenestene – eller generell nedbemanning dersom strukturendringer ikke kan gjennomføres

6.1 Usikre faktorer – rammer for budsjettarbeidet

Budsjettering og økonomisk planlegging bør ideelt sett skje med utgangspunkt i stabile rammevilkår. I budsjettsammenheng bør en ta høyde for stabil, jevn tjenesteproduksjon. Generasjonsprinsippet tilsier at en bør levere tjenester til innbyggerne ut fra det inntektsnivået kommunen har, til enhver tid.

Kommunen har disposisjonsfond – og dermed en økonomisk «buffer». I en fase med omstilling, som kommunen går inn i nå, bør en forsøke å ha fokus på hele økonomiplanperioden, for å ta høyde for at omstillinger tar tid.

Med bakgrunn i situasjonen kommunen står overfor, så inneholder dette dokumentet en kalkulert risiko når det gjelder renteutgifter og pensjonskostnad. Dokumentet tar ikke høyde for ytterligere reduksjon i eiendomsskatten for perioden 2019 - 2021, selv om eiendomsskatten er under press. Når det gjelder inntekt fra konsesjonskraft gjelder avtalen på 6 mill årlig til år 2020. Slik at for år 2020 og 2021 er nivået på denne inntekten usikker.

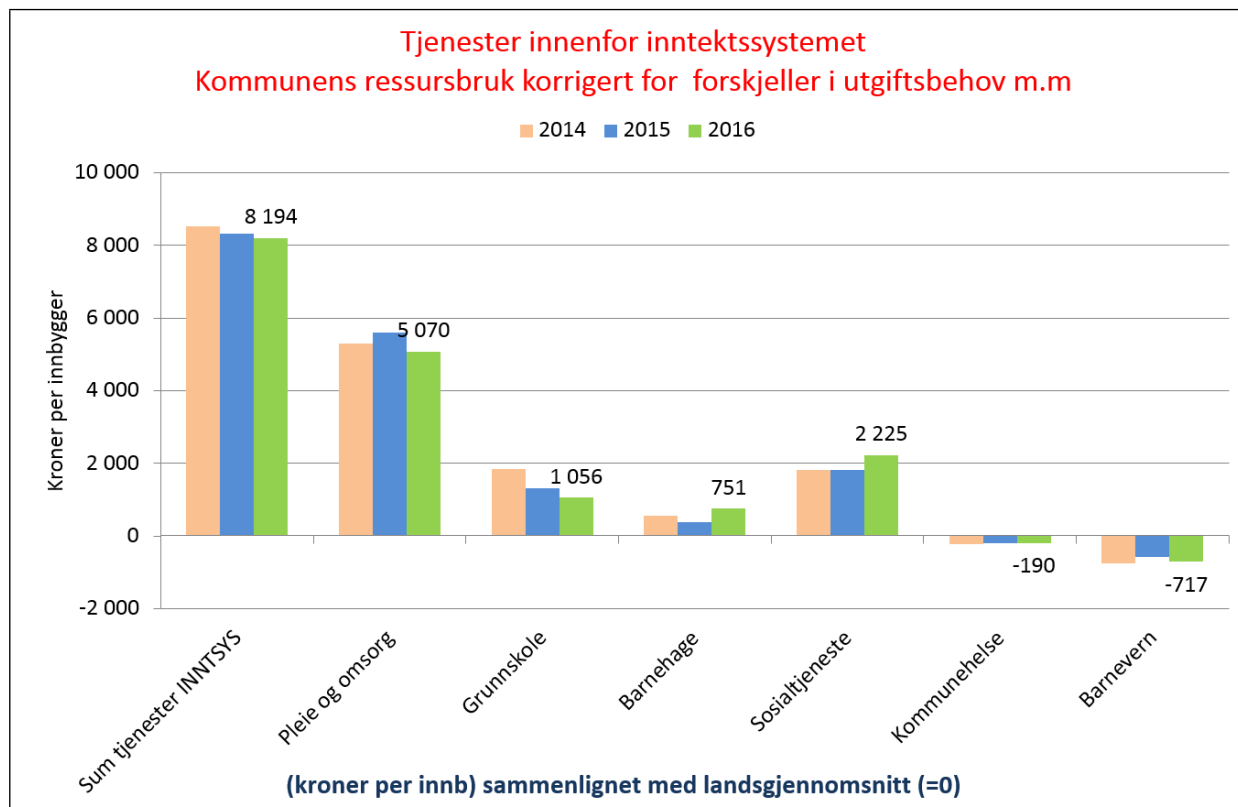
I 2015 var driftsinntekter på 782 mill. I 2016 var driftsinntekter på 827 mill. Sunndal kommune er i en situasjon der det er forventet at driftsinntektene blir reduserte.

6.2 Utfordringer

1. Redusert inntektsvekst fra skatt på inntekt og formue og rammetilskudd, er innarbeidd i budsjettet
2. Redusert inntekt fra eiendomsskatt kraftverk er innarbeidd i budsjettet
3. Eventuelle reduksjoner i inntekt fra eiendomsskatt fra verker og bruk er *ikke* innarbeidet i budsjettet
4. Driftsbudsjettet er saldert ved bruk av disposisjonsfond
5. Det er foreslått investeringer, som vil legge ytterligere press på driftsnivået

7.0 Handlingsrom ut fra objektivt utgiftsbehov

Utdrag fra KS –modell er vist under. Grafen viser kroner pr innbygger. Antall innbyggere er 7 162. KOSTRA-statistikken viser følgende tall for Sunndal kommune sammenlignet med landsnittet.

Figuren viser følgende handlingsrom i forhold til landsnittet i 2016 på områdene;

- Pleie og omsorg kr 5 070 x 7 162 innb. = 36,3 mill
- Grunnskole kr 1 056 x 7 162 innb. = 7,6 mill
- Barnehage kr 751 x 7 162 innb. = 5,4 mill
- Sosialtjeneste kr 2 225 x 7 162 innb. = 15,9 mill
- SUM = 65,2 mill

Bruk av KOSTRA tall for å sammenligne gir ingen fasit, men viser hvilke områder som Sunndal kommune har prioritert å ha høy ressursbruk på, historisk sett.

8.0 Politisk forankring, involvering av ansatte og informasjon til innbyggerne

Budsjettprosessen har i 2017 vært utvidet tidsmessig i forhold til tidligere år. Dette av hensyn til sterkere involvering og forankring politisk. Og det er ikke bare prosessen, men også kommunens målsettinger som må være godt forankret. En grundigere prosess vil være med på å skape en trygghet for at nye løsninger kan anbefales, dvs vedtas.

Nye tider krever nye løsninger – og alle konsekvenser kan ikke alltid utredes 100%. En tilstrekkelig utredning av konsekvenser, der «nok er nok» i forhold til utredning, vil kunne følges av sikkerhetstiltak/backup-funksjoner ved tilfeller som får andre – ikke forutsigbare - konsekvenser. Kommunale tjenestene skal være av god og riktig kvalitet, og skal gi innbyggerne en trygghet i tjenestetilbudet.

Tillitsvalgte har vært holdt løpende orientert, med mulighet til å komme med innspill. De hadde også mulighet til å delta og komme med innspill i forbindelse med budsjettseminaret. I det videre arbeidet vil det være tett samarbeid, og Adm/Amu-utvalget er 3-partsarena som vil være viktig for utviklingsarbeidet. Møtefrekvensen må vurderes. I tillegg er det jevnlig faste møter mellom administrasjonen og de tillitsvalgte. Det vil ventelig være behov for økt møtefrekvens i forbindelse med omstillingsprosessene.

Ansatte har vært utfordret på å gi innspill på tiltak som kan gi økonomiske effekter. Dette vil fortsette.

Årsplanene har målsettinger som er viktige i de ulike tjenestene/stabene, og som er med på å oppfylle Sunndal kommune sin visjon og målsettinger. Dette er en viktig og logisk struktur, som er med på å sikre helheten. Det er ofte en utfordring å se tiltakene i et helhetlig perspektiv. Dette var noe av bakgrunnen for at mal for årsplaner og –rapportering ble gjennomgått og endret.

Det er viktig med god informasjon til innbyggerne i kommunen, samt å ha ulike dialogmøter for å sikre felles forståelse for tjenesteutviklingen. For eksempel kan nevnes foredraget «Innovasjon i omsorg» - som var åpent for publikum, og som tok for seg utviklingen innenfor omsorgstjenestene. Det er viktig å nå ut med god informasjon for å skape en trygghet når våre tjenestetilbud er i utvikling og endring. Målsettingen må være å ha flere dialogmøter, faginformatjon mv, kort sagt innbyggerkommunikasjon.

9.0 Talldelen, budsjettet for 2018 – økonomiplan 2019 – 2021

9.1 Konsekvensjustert budsjett

Utgangspunktet for budsjettarbeidet er konsekvensjustert budsjett.

Med begrepet konsekvensjustert budsjett menes at man tar utgangspunkt i budsjett for inneværende år og justerer for konsekvenser av vedtak gjennom året og neste års gjeldende rammebetingelser, som f.eks. effekt av lønnsoppgjør og prisstigning mv. Det konsekvensjusterte budsjettet skal omfatte alle påregnelige utgifter og inntekter for det enkelte år i perioden, ved å holde alle eksisterende aktiviteter i virksomheten på nåværende standardnivå.

For å få med alle endringene som det har vært vedtatt budsjettendring på i 2017, er det budsjettet pr juni 2017 som er grunnlaget for budsjettet 2018. I de tilfellene som det er tiltak som en må konsekvens-justere for, som ikke er kommet med av tekniske grunner, så er det laget egne tiltak der dette fremgår.

9.2 Konsekvensjusteringer kulturtjenesten

9.2.1 Kulturhuset

For å kunne opprettholde driften på kulturhuset er følgende konsekvensjusteringer innarbeidet i budsjett og økonomiplan.

Mye av det som kulturhuset har, er 25 år gammelt – og er fra 1992. Noe av utstyret snart utrangert, det samme gjelder stolene i Keila. Ventilasjonen er en begrensning i den lille kinosalen. Luftkvaliteten er for dårlig. Ser vi framover, trenger kulturhuset et ytterligere løft. Mye bra ble gjort i forrige periode med renovering, ikke minst med oppgraderingen av Hovshall. Men teknisk utstyr ble det ikke midler til den gangen.

1. Lysdimmer på Hovshallscena + kabling ut til salsbro. Estimert kostnad 200 000,-
2. Godkjent elektrisk styrt flypunkt til høyttalere i Hovshall. Estimert kostnad på 200 000,-

Dette har vært signalisert i mange år grunnet HMS og sikkerhet til både ansatte og leietakere som kjører konserter i Hovshall. Per dags dato er det ikke godkjent flypunkt i Hovshall.

3. Nytt trådløst myggsystem på mikrofoner. Minimum 12 enheter. Estimert kostnad 100 000,-

I løpet av 2017 slutter det eksisterende frekvensbåndet for trådløse mikrofoner å virke. Det vil si at våre mygger vil motta støy som gjør de ubrukelige.

4. Multikabel. Estimert pris 30 000,-
5. Lysutstyr. Estimert kostnad 150 000,-

Dagens lyskastere er gamle og flere i dårlig forfatning. Anbefaler innkjøp av minimum 18 stk LED lyskastere (ikke bevegelige) av god kvalitet.

6. Lysbord. Estimert kostnad 75 000,-

Lysbordet som eksisterer på huset i dag er av et merke som i dag ikke er så vanlig, og det er ikke anerkjent blant hoveddelen av omreisende teknikere. Samtidig begynner det å bli litt utdatert med tanke på funksjonalitet i forhold til den teknologiske utviklingen

7. Scenerigg. Estimert kostnad 2-3 mill forutsatt at bærende konstruksjoner er gode nok

Håndvinsjer skal kasseres etter 20 års bruk. Hovshall scene sine er 25 år.

Scenetrekkene har også ganske liten løftekapasitet ift. hva som er vanlig i dag. Det bygges svært få heisbare trekk med mindre enn 250kg løftekapasitet i dag. Tauhalingstrekk er også svært lite i bruk i dag. Det anbefales at lystrekk har en løftekapasitet på 500kg og andre trekk har 250kg. Men en oppgradering av alle trekk til 250kg vil være en betydelig oppgradering fra dagens trekk, hvor trekk med håndvinsj har 125kg og tauhalingstrekk har 60kg. Det er viktig å ta med i dette at en oppgradering av løftekapasitet kan få innvirkning på stålkonstruksjon som alt henger i. Dette må en RIB (rådgivende ingeniør bygg) si noe om, og beregne. Trekk med håndvinsj blir svært sjelden montert i dag, Evt. nye trekk bør også være motoriserte.

8. Oppgradering Vestibylen med nytt møblement

Møblene som er der i dag er fra da kulturhuset ble pusset opp for 25 år siden, samt noe innkjøpt fra Ikea for en 8 år siden. Vestibylen er publikums første møte med kulturhuset og per dags dato ser den ikke så veldig fin og mottakelig ut.

9. Oppgradering av Keila med ventilasjon, nye stoler, teknisk utstyr og ny scene

Totalt behov: rundt 3,4 mill. kroner. Rundt regnet – i samråd med eiendom – vil behovet se slik ut:

- Stoler/tepper/lerrett: 500.000
- Ventilasjon: 2.000.000
- Teknisk utstyr: 200.000
- Vegg/scene med div utstyr: 700.000

Keila er den minste kinosalen vår, med plass til 74 personer i amfiet. Lokalet blir også brukt til kurs, seminarer og konferanser. Keila er i utgangspunktet ypperlig egnet til disse formålene, med sin intimitet og gode muligheter for visualisering med lyd og bilder.

Lokalet – slik det framstår i dag – er ikke egnet for konserter.

Behovene i Keila er blir vurdert og drøftet ved flere anledninger, grundig, og det er enighet om at dårlig ventilasjon er hovedproblemet i lokalet. Det blir fort varmt og tungt, noe som spesielt går utover konferanse/kurs-tilbudet. Vi vet at det er flere leietakere som har valgt å ikke bruke kulturhuset av den grunn .

Det begynner også bli en betydelig slitasje på stolene. Trekk er slitt ut/revet av, og det ser ikke bra ut. Samme stolene har stått siden 1992.

Skille mellom drift og investering, er blitt drøftet med revisor. Nytt ventilasjonsanlegg i Keila (2 mill) er lagt inn som investeringskostnad i 2018. Øvrige tiltak (7,6 mill) er lagt inn som driftskostnad over en fireårsperiode.

De tiltakene som kan bli påvirket av eventuell flytting av biblioteket eller andre planer for kulturhuset bør ikke gjennomføres før det har vært en endelig avklaring.

9.2.2 Sunndal Frivilligsentral

Overføring til Sunndal Frivilligsentral med årlig kr 357 000 er også konsekvensjuster på kulturtjenesten sin ramme.

9.3. Tiltak som er innarbeidet i talldelen

Listen nedenfor viser tiltak som er innarbeidet i budsjett- og økonomiplan. Innsparinger vises uten fortegn. Økte utgifter vises med minus (-) fortegn.

Tjeneste	2018	2019	2020	2021	Sum
10 Rådmannen	2018	2019	2020	2021	
1 Reduksjon 1 stilling	823	823	823	823	3 292
2 Ingen reserverte bevilgninger/avsetninger	150	150	150	150	600
3 Redusert overføring til kirkelig administrasjon	45	45	45	45	180
4 Sum Rådmannen	1 018	1 018	1 018	1 018	4 072
11 Økonomiavdeling	2 018	2 019	2 020	2 021	8 078
1 Redusert bemanning - 0,6 årsverk	222	400	400	400	1 422
2 Bruk av konsulent på finansområdet - se ansvar 90 reduserte finansutgifter	-220	-300	-300	-300	-1 120
Sum Økonomiavdeling	2	100	100	100	302
12 Personalavdelingen	2 018	2 019			4 037
1 Reduksjon fra 4 til 3 uker sommerjobb	350	350	350	350	1 400
2 Kartlegging arbeidsmiljø - økt kostnad	-40	-40	-40	-40	-160
3 Lederhåndbok- økt kostnad	-55	-55	-55	-55	-220
Sum Personalavdeling	255	255	255	255	1 020
14 Service- og infoavdeling	2 018	2 019			4 037
1 Omdisponering avsatte midler til opprydding arkiv	450	450	450	450	1 800
2 Redusert innkjøp datamaskiner	50	50	50	50	200
3 Reduserte portoutgifter	20	20	20	20	80
4 Reduserte kostnader til politisk virksomhet	-	-	-	-	-
Sum Service- og infoavdeling	520	520	520	520	2 080
15 Innvandrertjenesten	-	-	-	-	-
18 Konesjonskraftinntekter	-	-	-	-	-
20 Grunnskoletjenesten	2 018	2 019			4 037
1 Avvikle skolehagetilbudet	130	130	130	130	520
2 Redusere innkjøp av læremidler pedsenter	130	130	130	130	520
3 Avvikle skolepatrolje	260	260	260	260	1040
4 Reduksjon i 1,9 undervisningsstillinger (1,3 i 2019)	1267	862	862	862	3853
5 Brukerbetaling SFO. 40% økning i 2018	686	686	686	686	2744
6 Reduksjon i kostnader PPT	330	330	330	330	1 320
7 Reduksjon i husleiekostnader og renhold PPT		405			
8 60% stilling logoped grunnskoletjenesten	485	485	485	485	1 940
9 20 % felles IKT-stilling grunnskoletjenesten	30	80	80	80	270
Sum Grunnskoletjenesten	3 318	3 368	2 963	2 963	12 612
21 Barnehagetjenesten	2 018	2 019			4 037
1 Innføre makspris for barnehagebetaling	500	500	500	500	2 000
2 Sommerstengt barnehage 4 uker	640	640	640	640	2 560
3 Refusjon særlig ressurskrevende brukere	650	650	650	650	2 600
4 Reduksjon utgifter PPT	110	110	110	110	440
5 Økte kostnader 2 barnehageopptak	-3 553				-3 553
6 Midlertidige barnehageplasser	-1 100				-1 100
7 Ny bemanningsnorm fra 01.08.18	-990	-2 385	-2 385	-2 385	-8 145
8 Sum Barnehagetjenesten	-3 743	-485	1 900	1 900	-428
30 Helse og barneverntjenesten	2 018	2 019			4 037
1 Merinntekt - ny oppgjørsordning fysioterapi	300	300	300	300	1 200
2 Merinntekt - ny oppgjørsordning barneverntjenesten bos	672	672	672	672	2 688
Sum helse og barneverntjenesten	972	972	972	972	3 888

	Tjeneste	2018	2019	2020	2021	Sum
31	NAV	2 018	2 019			4 037
1	Ingen ansettelse i ny stilling russtilling	492	492	492	492	1 968
	Sum NAV	492	492	492	492	1 968
32	Pleie- og omsorgstjenesten	2 018	2 019			4 037
1	Avvikle 8 midl sykehjemsplasser	2250	4500	4500	4500	15 750
2	Omgjøring sykehjemsplasser til bofellesskap	1750	4500	4500	4500	15 250
3	Øke egenbetalinger	1000	1000	1000	1000	4 000
4	Redusert 1 årsverk langtidsavd	650	650	650	650	2 600
5	Redusert 0,8 årsverk kjøkken	520	520	520	520	2 080
6	Redusere overskuddsbemanning avd E	650	650	650	650	2 600
7	Avvikle kulturkontaktordningen	260	260	260	260	1 040
8	Laboratorietjenester i ordinær bemanning	130	130	130	130	520
9	Avvikle tøyansvarlig	130	130	130	130	520
10	Sone psykisk helse, redusert bemanning kveld og helg	1 100	1 100	1 100	1 100	4 400
11	Redusert tilbud i arbeidsstua	440	440	440	440	1 760
12	Avvikle betalte matpauser på dagtid midt i uken i hjemmebasert omsorg - kapasitetsøkning					-
	Sum pleie og omsorgstjenesten	8 880	13 880	13 880	13 880	50 520
40	Plan, miljø og næringstjenesten	2 018	2 019			4 037
1	Vakant stilling planlegger	616	616	616	616	2 464
	Sum Plan, miljø og næringstjenesten	616	616	616	616	2 464
50	Kulturtjenesten	2 018	2 019			4 037
1	Reduksjon tilskudd	40	40	40	40	160
2	Redusert 70% stilling bibliotek	460	460	460	460	1 840
3	Marked Kulturhuset	55	55	55	55	220
4	Kulturskolen - merkantil stilling 50%	270	270	270	270	1 080
5	Reduksjon ekstrahjelp	150	150	150	150	600
6	Reduserte leieinntekter	-230	-230	-230	-230	-920
	Sum Kulturtjenesten	745	745	745	745	2 980
60	Kommunalteknisk tjeneste	2 018	2 019			4 037
1	Reduserte lønnskostnader	108	108	108	108	432
2	Redusert vikarbruk/opplæring brannvesen	100	100	100	100	400
3	Reduserte lønnskostnader og kjøpte tjenester vedlikehold	200	200	200	200	800
4	Reduserte lønnskostnader og kjøpte tjenester sommerved	250	250	250	250	1 000
	Sum Kommunalteknisk tjeneste	658	658	658	658	2 632
70	Eiendomstjenesten	2 018	2 019			4 037
1	Renholdsstandard senkes på utvalgte bygg	946	946	946	946	3 784
	Sum Eiendomstjenesten	946	946	946	946	3 784
90	Finansposter	2 018	2 019			4 037
1	Reduserte finansutgifter	1 200	1 200	1 200	1 200	4 800
	Sum Finansposter	1 200	1 200	1 200	1 200	4 800
	Totalsum	15 879	24 285	26 265	26 265	92 694

Tabellen ovenfor viser at det er innarbeidet kr 16 mill i netto innsparing for 2018. For 2019 er netto innsparing økt til 24 mill. For 2020 og 2021 er beløpet økt til 27 mill.

9.4 Beskrivelse av tiltakene

10 Rådmannen

Innsparingen kommer i all hovedsak fra reduksjon på 1 årsverk (naturlig avgang).

11 Økonomiavdeling

Innsparing kommer som følge av redusert bemanning (naturlig avgang). Det bør benyttes ekstern kompetanse på finansområdet, som medfører økte kostnader i økonomiavdelinga. Reduksjonen kommer på 90 – Finansposter der det forventes en reduksjon på 1,2 mill kr årlig.

90	Finansposter	2 018	2019
1	Reduserte finansutgifter	1 200	1 200
	Sum Finansposter	1 200	1 200

12 Personalavdelingen

Sommerjobb for unge endres fra 4 til 3 uker. Hovedmålsettingen med tiltaket vurderes oppfylt etter 3 uker med sommerjobb.

14 Service- og infoavdeling

Benytte egne ansatte i forbindelse med opprydding av arkiv.

20 Grunnskoletjenesten

20	Grunnskoletjenesten	2 018	2 019
1	Avvikle skolehagetilbudet	130	130
2	Redusere innkjøp av læremidler pedsenter	130	130
3	Avvikle skolepatrolje	260	260
4	Reduksjon i 1,9 undervisningsstillinger (1,3 i 2019)	1267	862
5	Brukerbetaling SFO. 40% økning i 2018	686	686
6	Reduksjon i kostnader PPT	330	330
7	Reduksjon i husleiekostnader og renhold PPT		405
8	60% stilling logoped grunnskoletjenesten	485	485
9	20 % felles IKT-stilling grunnskoletjenesten	30	80
	Sum Grunnskoletjenesten	3 318	3 368

Tiltak 4 får betydning for lærertettheten. Fra 2019 blir det en reduksjon i husleiekostnader mm PPT, og da tilføres kr 405' til stillinger.

Tiltak 5 – brukerbetaling SFO, bør økes gradvis gjennom økonomiplanperioden for å dekke økte kostnader Over mange år har økningen i brukerbetalingen vært lavere enn reell økning i kostnader. Vi må halvere nettokostnaden – dvs øke brukerbetalingen - for å nærme oss KOSTRA-tall for kommunegruppen.

Denne oversikten viser at det ikke er samvariasjon mellom pris og dekningsgrad.

SFO 2015	Sunn- dal	Årdal	Alta	Hammer- fest	Norge u/Oslo	K.gr.12
Heldagsplass, kr. pr. mnd	905	2 100	2 675	2 171
Redusert plass, kr. pr. mnd.	536	1 320	1 602	1 331
Andel elever 6-9 år i SFO	51 %	57 %	40 %	64 %	60 %	51 %

Tiltak 6 og 7 gjelder reduksjon innenfor PPT. En naturlig konsekvens av redusert elevtall er at PPT kan endres. Det vil være nødvendig med god prioritering hvordan tjenesten benyttes. PPT flytter inn i kontorer i kommunale bygg, dette gir også en innsparing.

Tiltak 8 er reduksjon av logopedtilbudet med 60% (naturlig avgang) Kommunen vil fortsatt tilby tjenester som er hjemlet i opplæringsloven. Rehabiliteringstiltak for personer over grunnskolealder må finne andre løsninger.

21 Barnehagetjenesten

21	Barnehagetjenesten	2 018	2 019
1	Innføre makspris for barnehagebetaling	500	500
2	Sommerstengt barnehage 4 uker	640	640
3	Refusjon særlig ressurskrevende brukere	650	650
4	Reduksjon utgifter PPT	110	110
5	Økte kostnader 2 barnehageopptak	-3 553	
6	Midlertidige barnehageplasser	-1 100	
7	Ny bemanningsnorm fra 01.08.18	-990	-2 385
8	Sum Barnehagetjenesten	-3 743	-485

Tiltak 1 - innføring av makspris i barnehagen. Familier med lav inntekt er omfattet av ordninger med redusert foreldrebetaling.

Tiltak 2 – sommerstengt barnehage vil føre til bedre kvalitet på tjenestene ved at større andel av fast personale er til stede resten av året.

Tiltak 3 - Barnehagetjenesten har barn i barnehagen som krever kontinuerlig tilsyn med bakgrunn i helsemessige utfordringer. Vedtaket som gjøres for at barna skal få nødvendig hjelp bør være utformet slik at det kan søkes om refusjon av utgifter til behandling og habilitering i barnehagen.

Tiltak 4 - Sunndal kommune må bruke PPT sine ressurser på en bedre og mer effektiv måte. I dag arbeider PPT i stor grad klientretta med sakkyndig utredning, men bruker også ressurser på direkte pedagogiske tiltak i samarbeidskommunene. Dette er oppgaver som den enkelte kommune (barnehage) skal kunne løse uten bruk av PPT sine ressurser.

Tiltak 5 og 6 – 2 barnehageopptak – økning av rammen. Innføring av 1 barnehageopptak fra 2018/2019 er vurdert ut fra følgende perspektiv:

Med bakgrunn i drøfting av disse perspektivene (drøftingen er vedlagt) anbefales det å gå over til 1 barnehageopptak pr år:

- Foreldreperspektivet
- Bruker/barneperspektivet
- Samfunnsperspektivet
- Økonomisk perspektiv
- Ansattes perspektiv
- Faglig perspektiv
- Fysisk kapasitet

Tiltak 6 som går på bruk av midlertidige lokaler inkl drift og renhold, forventes å reduseres hvis det blir 1 opptak. Det vil også måtte sees i sammenheng med bygging og åpning av nye Stortuva barnehage.

30 Helse og barneverntjenesten

30	Helse og barneverntjenesten	2 018	2 019
1	Merinntekt - ny oppgjørsordning fysioterapi	300	300
2	Merinntekt - ny oppgjørsordning barnevernstjenesten bosatte EM	672	672
	Sum helse og barneverntjenesten	972	972

Helse og barnevernstjenesten får økte inntekter innen fysioterapi.

Ny oppgjørsordning for barneverntjenesten for bosatte enslige mindreårige fra 2017 medfører beregnet økt tilskudd til kommunen/barnevernet.

31 NAV

31	NAV	2 018	2 019
1	Ingen ansettelse i ny stilling russtilling	492	492
	Sum NAV	492	492

NAV fikk midler til å opprette en stilling innen rusfeltet i 2017. Stillingen har stått vakant i påvente av økonomi- og budsjettprosess. Vi foreslår at hjemmelen til denne stillingen blir avsluttet på NAV sitt budsjettområde. Sunndal kommune v/NAV har en veileder i 100% stilling innen rusarbeid. Det understrekes at alle veilederne ved NAV jobber med rusproblematikk og følger opp brukere med denne problematikken på lik linje med andre brukere som trenger tett individuell oppfølging. Det påpekes også at det har utviklet seg tett samarbeid mellom veiledere ved NAV og avd. for psykisk helse i PLO i oppfølgingsarbeidet av brukergruppen. Dette samarbeidet skal utvikles ytterligere i tråd med plan for rus- og psykisk helsearbeid i kommunen.

Selv om vi selvfølgelig gjerne skulle hatt en medarbeider til, så er vi av den oppfatning at Sunndal kommune, med de utfordringer vi har pr. i dag, yter et godt og sammensatt tilbud til brukere med utfordringer knyttet til rus.

32 Pleie- og omsorgstjenesten

32	Pleie- og omsorgstjenesten	2 018	2 019
1	Avvikle 8 midl sykehjemsplasser	2250	4500
2	Omgjøring sykehjemsplasser til bofellesskap	1750	4500
3	Øke egenbetalinger	1000	1000
4	Redusert 1 årsverk langtidsavd	650	650
5	Redusert 0,8 årsverk kjøkken	520	520
6	Redusere overskuddsbemanning avd E	650	650
7	Avvikle kulturkontaktordningen	260	260
8	Laboratorietjenester i ordinær bemanning	130	130
9	Avvikle tøyansvarlig	130	130
10	Sone psykisk helse, redusert bemanning kveld og helg	1 100	1 100
11	Redusert tilbud i arbeidsstua	440	440
12	Avvikle betalte matpauser på dagtid midt i uken i hjemmebasert omsorg - kapasitetsøkning		
	Sum pleie og omsorgstjenesten	8 880	13 880

Det er ønskelig med en vridning mot mer hjemmebasert omsorg, også fra brukernes side. I forslaget ligger det en reduksjon på 8 plasser. Det foreslås også en omgjøring av 16 institusjonsplasser til bofellesskap – hvilket i praksis vil si heldøgnsbasert omsorg. Dette vil gi en trygg omsorg. Det vil være en fleksibilitet i de 16 plassene hvis det viser seg at det blir behov for økning i institusjonsplasser.

Det vil ta noe tid å avvikle sengeplassene, og det er realistisk med halvårseffekt økonomisk. Det vil være en god planlegging og kvalitetssikring av prosessen, og ROS-analyse som er foretatt viser at det vil måtte iverksettes tiltak som sikrer risiko ved reduksjon av antall plasser. Det understrekes at en avviklingsprosess vil planlegges nøye, og for brukere skal det oppleves at det vil være gode og trygge tjenester.

Kapasiteten på hverdagsrehabilitering vil måtte økes, og det vil også bli innført tilbud om hverdagsmestring. Dette er forebyggende tiltak, som vil føre til at brukerne kan bo lengre hjemme.

Sone psykisk helse har over tid jobbet med endring av type tjenester som gis. Det skal i større grad legges vekt på pasientens egne ressurser og bygge opp under de, og mindre fokus på passive tjenester. Det skal gjennomføres kurs for ansatte i slutten av november med fokus på mestring (recovery). Det er et fåtall med personer som har behov for tjenester på kveld og disse ivaretas selv med reduksjon av denne bemanning.

I økonomiplanperioden må det planlegges og bygges flere omsorgsboliger.

40 Plan, miljø og næringstjenesten

40	Plan, miljø og næringstjenesten	2 018	2 019
1	Vakant stilling planlegger	616	616
	Sum Plan, miljø og næringstjenesten	616	616

Kapasiteten innen natur- og miljøfeltet i kommunen vil bli redusert. Tjenesten vil prioritere de lovpålagte oppgavene.

50 Kulturtjenesten

50	Kulturtjenesten	2 018	2 019
1	Reduksjon tilskudd	40	40
2	Redusert 70% stilling bibliotek	460	460
3	Markedsføring Kulturhuset	55	55
4	Kulturskolen - merkantil stilling 50%	270	270
5	Reduksjon ekstrahjelp	150	150
6	Reduserte leieinntekter	-230	-230
	Sum Kulturtjenesten	745	745

Tiltakene har hovedvekt på lønnsreduksjoner som er mulig å få til ved å samordne tjenester i bibliotek/kulturhus, samt på kulturskolen og ekstrahjelp. Leieinntektene har vært noe høyt budsjettert, og reduksjonen er basert på erfaringstall.

60 Kommunalteknisk tjeneste

60	Kommunalteknisk tjeneste	2 018	2019
1	Reduserte lønnskostnader	108	108
2	Redusert vikarbruk/opplæring brannvesen	100	100
3	Reduserte lønnskostnader og kjøpte tjenester vedlikehold	200	200
4	Reduserte lønnskostnader og kjøpte tjenester sommervedlikehold vei	250	250
	Sum Kommunalteknisk tjeneste	658	658

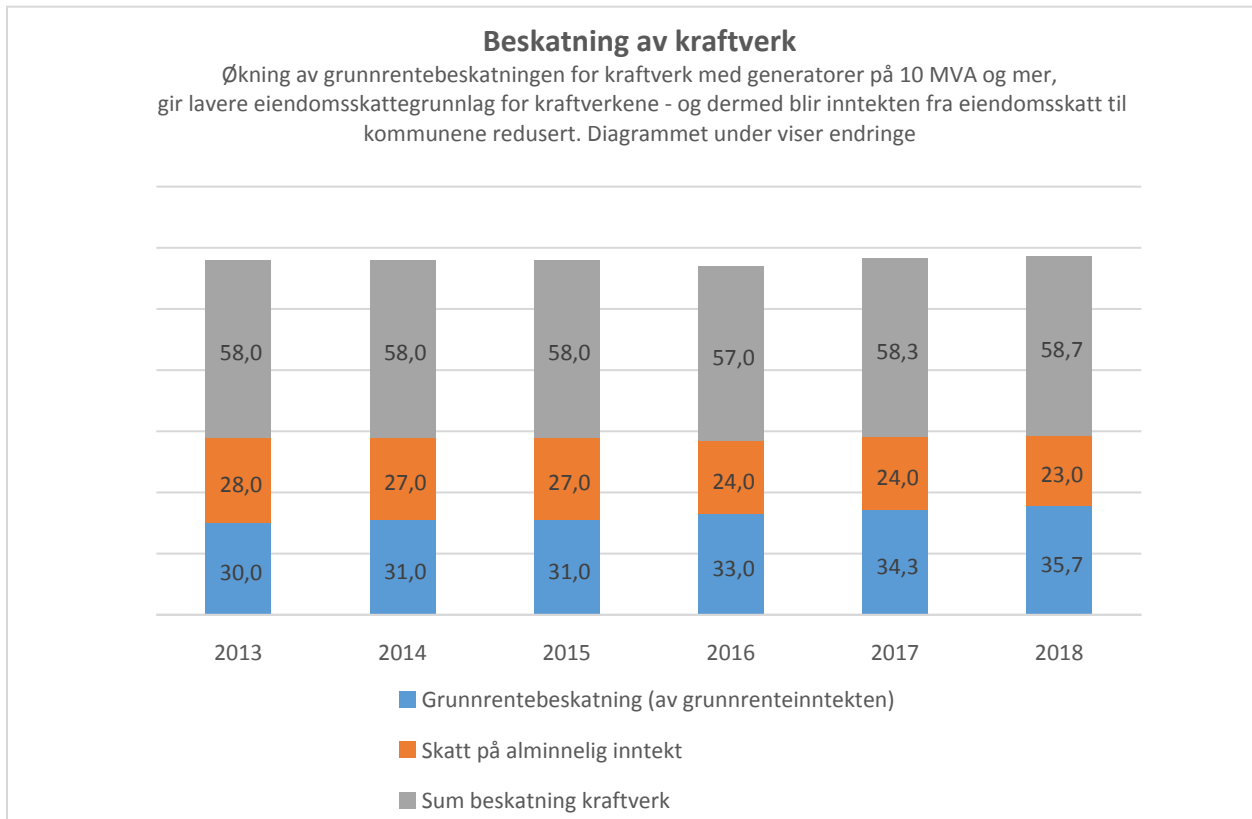
70 Eiendomstjenesten

70	Eiendomstjenesten	2 018	2 019
1	Renholdsstandard senkes på utvalgte bygg	946	946
	Sum Eiendomstjenesten	946	946

	Oppsummert	2018	2019
10	Rådmannen	1 018	1 018
11	Økonomiavdeling	2	100
12	Personalavdelingen	255	255
14	Service- og infoavdeling	520	520
20	Grunnskoletjenesten	3 318	3 368
21	Barnehagetjenesten	-3 743	-485
30	Helse og barneverntjenesten	972	972
31	NAV	492	492
			13
32	Pleie- og omsorgstjenesten	8 880	880
40	Plan, miljø og næringstjenesten	616	616
50	Kulturtjenesten	745	745
60	Kommunalteknisk tjeneste	658	658
70	Eiendomstjenesten	946	946
90	Finansposter	1 200	1 200
	Totalt	15 879	24 285

9.5 Eiendomsskatt

Eiendomsskatten er under politisk press. Eiendomsskatten som gjelder kraftverk er utsatt for endringer i rammevilkårene. Spesielt er eiendomsskatten fra kraftverk usikker, fordi rammevilkårene blir utsatt for endringer. Mellom annet er grunnrentebeskatningen til staten økt. Dette er illustrert under.

Det mest vesentlige når det gjelder eiendomsskatt for kraftverk er at kapitaliseringsrenten holdes uendret. Uendret kapitaliseringsrente har medført redusert inntekt fra eiendomsskatt på kraftverk på kr 9,2 mill i 2017 og det er forventet ytterligere reduksjon på 9,2 mill i 2018. Dette er innarbeidet i budsjettet.

Det vil legges frem egen sak som gjelder eiendomsskattevedtak for 2018. Eiendomsskattesaken er en del av budsjettet for 2018. Eiendomsskattesatsene for 2017 er videreført i planperioden.

9.6 Budsjettskjema 1A – Frie inntekter – finans og egenkapitaltransaksjoner

Budsjettskjema 1A frie inntekter og finansposter Tall i hele 1000	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Økonomiplan		
				Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Frie inntekter						
Skatt på inntekt og formue	-189 734	-177 885	-178 030	-178 030	-178 030	-178 030
Eiendomsskatt	-87 182	-76 500	-67 300	-67 300	-67 300	-67 300
Konsesjonskraftinntekter	0	-3 000	-3 230	-3 230	-3 230	-3 230
Rammetilskudd	-209 517	-211 169	-214 381	-214 381	-214 381	-214 381
Øvrige generelle statstilskudd	-20 358	-15 278	-15 278	-15 278	-15 278	-15 278
Sum frie inntekter	-506 792	-483 832	-478 219	-478 219	-478 219	-478 219
Finansposter						
Renteinntekter og utbytte	-3 194	-6 300	-6 300	-6 300	-6 300	-6 300
Renteinnt. på utlån viderefremidling	-983	-900	-900	-900	-900	-900
Renteinntekter på andre utlån	-1 440	-1 440	-1 440	-1 440	-1 440	-1 440
Rentekostnader på andre innlån	9 303	10 000	9 416	10 311	13 404	14 686
Avdrag på andre innlån	23 988	20 000	20 237	20 355	25 042	26 984
Sum eksterne finansposter	27 674	21 360	21 014	22 026	29 805	33 030
Avskrivninger	-2 657	0	0	0	0	0
Kalkulatoriske renter	-870	-982	-982	-982	-982	-982
Disp. regnsk.messig overskudd/underskudd	-30 678	-31 592	0	0	0	0
Disposisjonsfond	22 663	12 560	-18 743	-21 675	-26 558	-29 775
Bundne driftsfond	0	3 000	3 230	3 230	3 230	3 230
Premieavvik på pensjon	-10 306	0	0	0	0	0
Overføringer til kapitalregnskapet	150	0	0	0	0	0
Årets regnskapsmessige overskudd/underskudd	31 592	0	0	0	0	0
Sum interne finansposter	9 894	-17 014	-16 495	-19 427	-24 310	-27 527
Sum eksterne og interne finansposter	37 568	4 346	4 518	2 598	5 495	5 503
Sum frie inntekter og finansposter	-469 224	-479 486	-473 700	-475 621	-472 724	-472 716
Sum til overføring drift	-469 224	-479 486	-473 700	-475 621	-472 724	-472 716
Sum overført til drift	469 224	479 619	473 700	475 621	472 724	472 716
Kontroll	0	133	0	0	0	0

Bruk av disposisjonsfond til drift er budsjettert med kr 18,7 mill i 2018, 21,7 mill i 2019, 26,6 mill i 2020 og 29,8 mill i 2021. Sum bruk av disposisjonsfond til driftsformål er kr 96,8 mill i økonomiplanperioden. I kapittel 10 Oppsummering er det vist til tiltak som er foreslått utredet i 2018.

Det er også budsjettert med bruk av disposisjonsfond i investeringsbudsjettet for å finansiere pliktig kjøp av aksjer/andeler i KLP med kr 9 mill i økonomiplanperioden. Denne posten kan ikke lånefinansieres.

Endringer i budsjettskjema 1A i forhold til tidligere versjon

- Øvrige generelle statstilskudd er redusert med kr 1,5 mill.
- Bruk av disposisjonsfondet er saldert på nytt.

9.7 Budsjettskjema 1B – netto rammer til tjenesteproduksjon

Budsjettskjema 1B tjenesteområdene Tall i hele 1000	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Økonomiplan		
				Budsjett 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Rådmannen	14 001	23 030	22 600	22 600	22 600	22 600
Økonomiavdelingen	6 626	6 170	6 501	6 501	6 501	6 501
Personalsavdelingen	8 340	7 447	7 032	6 957	6 838	6 838
Service- og informasjonsavdelingen	15 929	14 634	15 819	15 666	15 421	15 421
Innvandrertjenesten	-19 565	-7 850	0	0	0	0
Konsesjonskraftinntekter	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
Grunnskoletjenesten	95 657	93 809	92 874	92 705	92 705	92 705
Barnehagetjenesten	46 602	49 000	46 014	46 014	46 014	46 014
Helse- og barnevernstjenesten	27 537	27 135	23 887	23 887	23 887	23 879
NAV	13 707	13 808	14 017	14 017	14 017	14 017
Pleie- og omsorgstjenesten	193 608	187 252	177 238	177 238	177 238	177 238
Plan, miljø- og næringstjenesten	8 352	7 820	7 828	7 745	7 612	7 612
Kulturtjenesten	18 125	17 299	18 714	18 714	18 714	18 714
Kommunalteknisk tjeneste	18 771	18 183	18 879	18 879	18 879	18 879
Eiendomstjenesten	27 535	27 882	28 299	30 699	28 299	28 299
Sum tjenesteområde 10 - 70	469 224	479 619	473 700	475 621	472 724	472 716
Frie inntekter	-506 792	-483 832	-478 219	-478 219	-478 219	-478 219
Finansposter	37 568	4 346	4 518	2 598	5 495	5 503
Sum tjenesteområde 80 - 90	-469 224	-479 486	-473 700	-475 621	-472 724	-472 716
Sum totalt	0	133	0	0	0	0

Rådmannens foreløpige budsjett var lagt frem under forutsetning av fortsatt drift på alle tjenesteområder. Etter fremleggelsen, har det blitt endringer i budsjettforutsetningene. Dette gjelder mellom annet nedleggelsen av Enslige mindreårige avdeling i 2017 og Asylmottaket i januar/februar 2018.

Den viktigste endringen i denne budsjettprosessen gjelder Innvandertjenesten. I 2018 vil asylmottaket være i en nedbyggings- og avslutningsfase. For å sette dette i perspektiv, så er det i 2017 budsjettet med en refusjon fra Staten på 52 mill (ekskl. refusjon fra NAV).

Når det gjelder pleie og omsorgstjenesten, så ble inntekt fra ressurskrevende brukere overført fra tjenesteområde 80 frie inntekter, direkte til tjenesten, i 2017.

Endringer i forhold til tidligere versjon

Rammen til Plan, miljø og næringstjenesten er korrigeret, fordi det ved en inkurie ikke var overensstemmelse mellom bruk av næringsfondet og tilskudd utbetalt fra næringsfondet.

Om avsetninger til - og bruk av næringsfondet

Den årlige inntekten fra konsekjonskraftavgift avsettes til næringfondet.

Det er budsjettet med en årlig inntekt fra konsekjonskraftavgift på 3,2 mill, som skal avsettes til næringsfondet (for bruk året etter). I tillegg er det budsjettet med at det blir belastet kr 1 mill av rammen til Plan, miljø og næringstjenesten. Samlet gir dette uligheter for bruk av næringsfondet på 4,2 mill årlig.

9.8 Budsjettskjema 2A - Finansiering av investeringer

Finansiering Tall i 1000 kr	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	2019	2020	2021	Sum 2018 - 2021
Bruk av lån	-15 603	-35 824	-41 810	-152 440	-61 010	-13 210	-268 470
Bruk av lån, Husbanken (videreformidlingslån)		-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-20 000
Kjøp av aksjer og andeler	405	0	0	0	0	0	0
Momskompensasjon investering	0	-7 960	-9 015	-36 485	-15 665	-2 465	-63 630
Bruk av ubundne investeringsfond	0	-3 900	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-2 543	0	-2 300	-2 300	-2 300	-2 300	-9 200
Overføring fra driftsregnskapet	-150	0	0	0	0	0	0
Sum finansiering	-17 891	-52 684	-58 125	-196 225	-83 975	-22 975	-361 300

Budsjettskjemaet 2A viser hvordan investeringene kan finansieres. Det er ikke lagt inn eventuelt investeringstilskudd fra Husbanken til omsorgsboliger, fordi prosjektet bør være godkjent av Husbanken før tilskudd blir lagt inn i finansieringsplanen. Det kan forventes tilskudd på inntil 40% av omsorgsboligene.

Lån i Husbanken gjelder opptak av lån som vidrerformidles (lånes ut).

9.9 Budsjettskjema 2B - Investeringer

p.nr	Budsjettskjema 2B prosjekt Tall i hele 1000	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Økonomiplan			Sum 2018 -2021
					2019	2020	2021	
01000	IKT-investeringer (tidl. EDB investeringer)	957	783	1 200	1 200	1 200	1 200	4 800
01080	IKT Orkide, investeringer	271	0	0	0	0	0	0
01110	Opprusting kommunestyresalen	274	177	0	0	0	0	0
02010	Grunnskolereformen - læremidler	642	697	0	0	0	0	0
02150	Adm. EDB-program grunnskole	0	772	0	0	0	0	0
02160	Sunddal ungdomsskole og kulturskole	-1 700	-1 700	0	0	0	0	0
03200	Ei-biler til P leie og omsorgstjenesten	0	160	0	0	0	0	0
03202	Trygghetsalarmer	0	1 160	1 000	125	125	125	1 375
03203	E-lås	0	0	1 125	0	0	0	1 125
03204	Elektronisk medisineringsstøtte	0	0	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
04070	Littorget	1 082	888	0	0	0	0	0
04080	Trekanten	0	2 800	0	0	0	0	0
05100	Utsmykking omsorgsboliger	-265	-265	0	0	0	0	0
05260	Utsmykking Hoelsand barnehage	-146	-146	0	0	0	0	0
05270	Investeringer kirkebygg	250	1 850	250	250	250	250	1 000
05280	BalHøkke Husby skole	-170	-170	0	0	0	0	0
05300	Låneautomat biblioteket	0	0	300	0	0	0	300
05450	Rehabilitering Sunddal kunstgrasbane	-850	-850	0	0	0	0	0
05470	Hundreårsboka	-27	-27	0	0	0	0	0
05480	Fagerhaugan idrettspark toalett/serv.bygg	-170	-170	0	0	0	0	0
05490	Sunddal Alpintenter, nytt billettssystem	0	200	0	0	0	0	0
05510	Skatepark	-75	-75	0	0	0	0	0
05511	Øratorget	153	7	0	0	0	0	0
05530	Tilrettelegging utfartssteder	0	500	0	0	0	0	0
05540	Troltind - parkeringsplass	118	0	0	0	0	0	0
05560	Div.parkering - parkeringsplass	61	500	500	500	0	0	1 000
05570	Brandstad - parkeringsplass	30	0	0	0	0	0	0
05580	Lauvåbrua	0	100	0	0	0	0	0
06000	Driftsavdelingen - fornying maskinpark	520	1 010	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
06020	Vegnavnskilting	0	0	500	0	0	0	500
06031	Busskur Ålvundeid	29	0	0	0	0	0	0
06080	Oppfylling Håsøran (SNE)	0	73	0	0	0	0	0
06090	Kommunale veger - Bygging/utbedring	2 195	1 607	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
06101	Næringsareal Ålvundeid	27	0	0	0	0	0	0
06140	Rassikring	0	1 320	500	500	500	500	2 000
06220	Bobilparkering	0	0	550	0	0	0	550
06230	Ny renovasjonsbil 2017	0	2 000	0	0	0	0	0
06250	Trafikksikkerhetsplan	228	800	500	500	500	500	2 000
06270	Industriområde Håsøran	-136	0	0	0	0	0	0
06280	Furuøran - snuplass for buss	164	0	0	0	0	0	0
06290	Husholdningsavfall - ny ordning	812	188	0	0	0	0	0
06341	LED gatelys	0	0	0	3 000	3 000	4 000	10 000
06450	Levika boligfelt	852	522	0	0	0	0	0
06451	Tomtesalg Levika boligfelt	-470	0	0	0	0	0	0
06460	Grytøyvegen - Gjøra boligfelt	218	0	0	0	0	0	0
06470	Lagerbygg Hovsvegen	0	0	1 000	0	0	0	1 000
06480	Hagan boligfelt	0	-581	0	0	0	0	0
06481	Tomtesalg Hagan boligfelt	-3 171	0	0	0	0	0	0
06560	Søra vannverk behandling	0	14 436	0	0	0	0	0
06570	Ålvundeid/Ålvundfjord vannverk - nye brønner	0	2 907	0	0	0	0	0
06590	Elveforbygging	85	0	0	0	0	0	0
06620	Innløsning festetomter Sande	-87	0	0	0	0	0	0
06640	Innløsning festetomter diverse	40	0	0	0	0	0	0
06740	Innløsning festet areal OVF	270	0	0	0	0	0	0

p.nr	Budsjettskjema 2B prosjekt Tall i hele 1000	Fortsettelse	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Budsjett 2018	Økonomiplan			Sum 2018 -2021
						2019	2020	2021	
06800	Investering VA		0	0	2 000	2 250	2 500	2 500	9 250
06840	Avslutning Wennevold avfallsplass		15	0	0	0	0	0	0
06860	Nye Driva bru		415	0	0	0	0	0	0
06870	Vannforsyning til Smistad		0	0	2 000	0	0	0	2 000
06880	Sunddal vannverk - brønn Villabyøran		0	0	0	1 500	0	0	1 500
06930	Sunddal vannverk, behandlingsanlegg Hovsvege		10 817	0	0	0	0	0	0
06940	Ny slambil 2016		1 496	0	0	0	0	0	0
06960	Håsen pumpestasjon		697	0	0	0	0	0	0
06970	Vannbehandling Smestad vannverk		79	0	0	0	0	0	0
06980	Ny vannledning Hammaren		50	0	0	0	0	0	0
06990	VBA, oppgradering SD-anlegg		217	0	0	0	0	0	0
07010	Enøk diverse bygg		0	471	400	400	400	400	1 600
07020	Oppgradering SD-anlegg		45	0	0	0	0	0	0
07030	Oppgradering kommunale bygg		-34	4 517	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
07040	Stortuva barnehage		0	500	26 000	13 000	0	0	39 000
07070	Salg kommunale boliger		-577	-2 000	0	0	-1 000	-3 000	-4 000
07080	Kjøp av kommunale boliger		855	2 000	0	2 000	2 000	2 000	6 000
07100	Uteområder Løykja/Tredal skoler		0	0	2 000	0	0	0	2 000
07220	Pasientrom Helsetunet		2 244	55	0	0	0	0	0
07221	Brakker helsetunet		919	0	0	0	0	0	0
07240	Midlertidig bygg Sande skole		9	821	0	0	0	0	0
07250	Nybygg Pleie og omsorg		0	0	0	500	66 000	0	66 500
07260	Sande skole, nærmiljøanlegg		0	1 000	0	0	0	0	0
07290	Samordningsprosjekt		0	7 000	0	0	0	0	0
07330	Tilbygg brannstasjon		0	0	3 500	0	0	0	3 500
07340	Oppgradering Kulturhuset		189	22	0	0	0	0	0
07350	Brannalarm kulturhuset		128	0	0	0	0	0	0
07370	Omsorgsboliger sentrum		-19 362	-1 006	0	0	0	0	0
07430	Svømmehall - bassengaggregat		0	6 000	0	0	0	0	0
07460	Kjøp av utstyr		129	284	500	200	200	200	1 100
07570	Sunddal pensjonistsenter, planlegg. oppgr.		0	300	0	0	0	0	0
07580	Prosjekt krafttak Orkide		58	0	0	0	0	0	0
07600	Diverse ENØK		24	0	0	0	0	0	0
07610	Helsetunet, div småbygg, tilbakeføring rom + kj		242	0	0	0	0	0	0
07611	Solavskerming Helsetunet		948	0	0	0	0	0	0
07621	Tak gamle kommunehus Øksendal		259	0	0	0	0	0	0
07630	Ny barnehage i sentrum		0	0	0	100 000	-6 000	0	94 000
07690	Diverse oppgradering av kommunale bygg		1 041	0	0	0	0	0	0
07700	Lege og helsesenter		18	1 043	0	56 000	0	0	56 000
07740	Barnehage Hoelsand		11 105	-1 142	0	0	0	0	0
07770	Ombygging Ålvundfjord skole		2 644	960	0	0	0	0	0
07780	Ombygging Ålvundeid skole		0	-945	0	0	0	0	0
07800	Garderobe Tredal skole		0	0	0	0	0	0	0
07830	Helsetunet brannteknisk/dører		114	0	0	0	0	0	0
07840	Helsetunet teknisk		98	0	0	0	0	0	0
07860	EPC		-1 270	250	0	0	0	0	0
07890	Skyllerom bygg 5 Helsetunet		59	0	0	0	0	0	0
07900	Lekeapparat skole og barnehage		102	0	0	0	0	0	0
07990	Kjøp av Keila BRL		104	0	0	0	0	0	0
09200	Vider eformidlingslån		33	-1 222	5 000	5 000	5 000	5 000	20 000
09300	Egenkapitaltilskudd KLP		2 138	2 300	2 300	2 300	2 300	2 300	9 200
	Sum investeringsprosjekt		18 060	52 684	58 125	196 225	83 975	22 975	361 300
09900	Sum finansiering investeringer		-17 891	-52 684	-58 125	-196 225	-83 975	-22 975	-361 300

Kolonnen Sum 2018 - 2021 viser summen for årene 2018 - 2021. Samlet prosjektkostnad kan avvike fra summen i kolonnen.

Vesentlige investeringsposter for 2018 og videre i økonomiplanperioden:

Stortuva barnehage 2018-19
 Barnehage i sentrum 2019
 Lege- og helsesenter 2019
 Omsorgsboliger 2020

	2018	2019	2020	2021
<i>Sum høringsforslag 07.11.17</i>	57 875	195 625	84 375	24 375
<i>Endringer i 1000 kr</i>				
Bobilparkering	550	-	-	-
Led gatelys	-300	600	600	1 600
Tilbygg brannstasjon	2 000			
Kjøp av boliger, utsatt	-2 000	-	-	-
Salg av kommunale boliger			-1 000	-3 000
Forslag til ØP 28.11	58 125	196 225	83 975	22 975

10.0 Oppsummering

Økonomiske utfordringer for Sunndal kommune

- Kommuneopplegget for 2018 viser at det er forventet en effektivisering av Sunndal kommune på ca 6 mill som følge av befolkningsendringer
- I Budsjettet for 2018 er det innarbeidet netto kostnadsbesparende tiltak med kr 16 mill.
- Kostnadsbesparende tiltak som er innarbeidet i økonomiplanperioden er på kr 24 til kr 27 mill.
- Dersom noen av de kostnadsbesparende tiltakene skal utgå, må inndekningen synliggjøres.
- Det er ytterligere behov for kostnadsreducerende tiltak. Dette er synliggjort ved at det budsjetteres med bruk av disposisjonsfond
 - I 2018 kr 19 mill
 - 2019 – 2021 kr 22 mill – 30 mill
- For økonomiplanperioden 2019 -2021 er det risiko for redusert inntekt fra eiendomsskatt fra verker og bruk. Det arbeides med å kvalitetssikre beløpet. Da forslaget ikke er vedtatt, så er det ikke innarbeidet i budsjettet. Beløpsmessig, er beløpet anslått til 25 mill. Det vil si at for 2019 kan inntekten blir redusert med 5 mill og at tapt inntekt økes årlig med 5 mill - i 5 år til kr 25 mill i 2023.
- De økonomiske rammevilkårene tilsier at driftsutgiftene må reduseres. Det er flere tjenester som har bemanningsnormer. Bemanningsnormer er retningsgivende, men de er normer (ikke lovpålagt). Bemanningsnormer finnes mellom annet innenfor barnehagetjenesten og grunnskoletjenesten. Dersom infrastrukturen til tjenesten gjør den dyr å drifte, så vil det være usikkert på om en kan gjennomføre bemanningsnormene. Eventuelle strukturendringer bør være godt gjennomtenkte slik at bemanningsnormene kan overholdes, uten at det legger unødvendig press på økonomien.

Brukerperspektivet

- Kommunen skal yte tjenester til brukerne i samsvar med innbyggernes behov og rettigheter. Tjenestene skal ha god kvalitet. Kvaliteten på tjenestene dokumenteres ved å gjennomføre brukerundersøkelser.

Omorganisering

- Det må tidlig i 2018 igangsettes et arbeid for å vurdere endringer i tjenestene/stabene.

Effektivisering av driften

- Det vil bli brukt ulike metoder for å effektivisere driften. Metodene er for eksempel LEAN og LØFT.
- Digital transformasjon må konkretiseres og implementeres.

Investeringer

Formålet med investeringene er å effektivisere driften. Det bør igangsettes forprosjekt for følgende investeringer:

- *Ny, stor barnehage i sentrum – skjønnsmessig beløp kr 100 mill i 2019*
Tiltaket er viktig for å redusere utgiftene til barnehagedriften. Forutsetningen for å lykkes med investeringen, er at barnehagen blir bygget stor nok, slik at en unngår å drifte mindre barnehager i tillegg.
- *Nye omsorgsboliger – skjønnsmessig beløp kr 66 mill i 2020*
Behovet for/etterspørselen etter omsorgsboliger og betalingsviljen bør vurderes nøye gjennom et forprosjekt. Dette tiltaket er et ledd i utvidelsen av omsorgstrappen. Omsorgstrappen bør utvides for å kunne yte gode tjenester på rett nivå, til rett tid. Konklusjonen fra forprosjektet bør innarbeides i en ny omsorgsplan. Den nye omsorgsplanen bør godkjennes og prosjektet bør være godkjent av Husbanken før eventuell bygging kan startes.

Prosess

- *Forprosjekt på nye investeringsprosjekter bør legges frem for politisk behandling for vurdering om driften vil bli effektivisert etter at bygget er ferdig. Dersom gevinsten ved bygging ikke kan synliggjøres, så bør ikke byggingen påbegynnes/gjennomføres.*
- *Ny sak som gjelder struktur for barnehagene legges frem for behandling. Vurdering av investeringer skal fremgå av saken.*
- *Ny sak som gjelder skolestruktur legges frem for behandling. Vurdering av investeringer skal fremgå av saken.*
- *Ny sak som gjelder «Omsorgsplan» legges frem for behandling. Vurderinger av investeringer skal fremgå av saken.*
- *Dersom det ikke iverksettes investeringer eller strukturelle endringer for å effektivisere driften, bør det utarbeides en nedbemanningsplan etter «ostehøvelprinsippet» som legges frem for politisk behandling.*
- *Prosessten med budsjett 2019 og økonomiplan 2020 – 2022 forenkles. Neste budsjettprosess tar utgangspunkt i de politiske vedtakene som er nevnt i dette punktet (prosess) og kombineres med sentrale føringer.*

Vedlegg

Konsekvenser av to barnehageinntak

Vi er nå inne i det 4. året med to barnehageinntak og har etter hvert fått en del erfaringer. Det er mange aktuelle perspektiv som kan trekkes fram i en vurdering av dette tilbudet.

1. Foreldreperspektivet

Nye foreldre vil nok oppleve det som et gode at de kan få barnehageplass uten å måtte vente så alt for lenge.

Foreldre som allerede har barnehageplass opplever nok mer av ulempene ved to inntak i form av omrokking av personalet og tap av tilknytningspersoner for deres eget barn. En ny oppstart midt i året vil også til en viss grad måtte gå ut over innhold og progresjon i arbeidet fordi oppstart er tid- og energikrevende for personalet.

2. Bruker/barneperspektivet

Barn som har plass og som nettopp har vært gjennom en krevende oppstartperiode vil oppleve at det igjen blir uro i barnegruppen. Forskning viser at det tar ca. 6 måneder før en 1-2-åring er trygg etter oppstart i barnehagen. Flytting av personalet gjør at enkelte barn vil miste sin tilknytningsperson noe som i verste fall kan føre til stagnasjon/regresjon i forhold til barnets trivsel og utvikling.

3. Samfunnsperspektivet

Sunnadal kommune ønsker å framstå som attraktiv for småbarnsforeldre og ønsker økt tilflytting. Det å ha to inntak kan oppleves som et positivt bidrag i vekstskålen. To inntak kan også bidra til at småbarnsforeldre kommer raskere tilbake til arbeid og at de slipper å organisere mellomløsnings for barnet sitt.

Med nedlegging av asylmottaket kan det bli endret/reduert etterspørsel etter barnehageplasser. Dette kan åpne for kapasitet til løpende inntak gjennom året.

4. Økonomisk perspektiv

Det å ha to inntak gir tjenesten store økonomiske utfordringer. Årets 2. inntak koster isolert sett om lag 3,5 mill. I tillegg kommer utgifter som følge av manglende kapasitet på barnehageplasser. Fra 1. august 2018 effektueres trolig bemanningsnormen, noe som gir ytterligere økonomiske utfordringer; 1 mill. fra 2018, tilsvarende 2,39 mill. fra 2019.

5. Ansattes perspektiv

To inntak skaper mye uro og lite forutsigbarhet for de ansatte i tjenesten. Vi må ansette og si opp personale. Begge deler er tidkrevende prosesser. Mangel på tilgang av kvalifisert (lovpålagt) personale fører til omrokkinger og stor slitasje på de ansatte. De ansatte er løsningsorienterte og legger ned en stor innsats men det er en grense for hvor lenge en kan drive en slik «rovdrift» på de ansatte. Dette går spesielt utover ansatte på småbarnsavdelingene som må ta denne tilleggsbelastningen. De opplever tidvis at de må velge det minste av to onder og det sliter på motivasjonen.

Organisering av to inntak tar også mye tid og krefter for barnehagesjef og styrerne. Tid som heller kunne brukes på personalledelse og faglig utvikling av barnehagene.

6. Faglig perspektiv

Det faglige perspektivet bør vektlegges i Sunndal kommune sin vurdering av to barnehageinntak. Fra 2012 til 2014 drev Holten barnehage et utviklingsarbeid på vegne av barnehagetjenesten og Sunndal kommune, Tidlig Tverrfaglig Innsats. Gjennom dette arbeidet fikk ansatte i tjenesten mye ny kunnskap om de minste barna og deres barnehagehverdag. Det har vært og er et spørsmål i samfunnsdebatten om det er bra med barnehage for de aller minste. Noen av funnene som forskningen viser er:

- Barna er avhengige av sensitive voksne med evne til mentalisering.
- Kvaliteten på relasjonen mellom personalet og barnet er den viktigste faktoren for barnas trivsel og utvikling i barnehagen.
- Barnegruppene må ikke være for store (maks 14 barn)
- Ikke for stor aldersspredning i barnegruppen.
- Det bør ikke være mer enn 3 barn per voksen. Sensitiviteten til den voksne synker betraktelig jo flere barn de skal forholde seg til.
- Stress fører til at cortisolnivået til barnet blir for høyt. Kvaliteten på barnehagen påvirker barnets cortisolnivå.
- Sammenhengen mellom hjem og barnehage er viktig for barnas trivsel og utvikling.
- Det kan gå opp til 6 mnd. før barnet er virkelig trygg i barnehagen.

Etter utviklingsarbeidet innførte barnehagetjenesten en del tiltak i alle barnehagene i Sunndal for å skape en god oppstart for barna, trygge foreldrene og skape en god overgang/sammenheng mellom hjem og barnehage. Vi tilbyr hjemmebesøk, foreldremøte og besøk i barnehagen før oppstart. Alle barn får en fast tilknytningsvoksen i oppstartsfasen. Disse tiltakene oppleves som viktige for å gi barna en god barnehagestart. To barnehageinntak slår bena under den faglige innsatsen i forbindelse med oppstart. Vi sier en ting men gjør noe annet f.eks. ved å flytte på viktige tilknytningspersoner for å kunne skape god kvalitet for de som kommer i 2. inntaket. Oppstart er viktig og tidkrevende og da må de ansattes fokus være der. Når det er to slike perioder i løpet av et år er det en fare for at det kan gå utover det faglige innholdet og utviklingen på avdelingene.

7. Fysisk kapasitet

Som følge av to barnehageinntak må det også påregnes en kostnad til utbygging av kapasiteten i barnehagetjenesten. I dag har vi 285 barnehageplasser i barnehagetjenesten med for tiden 304 barn med opphold. Fra 01.02.18 vil det være 331 barn med opphold. Dagens bruk av Villabyen og Mogrenda barnehager kan bare sees som en midlertidig løsning. Det er heller ikke budsjettert med driftskostnader til disse byggene. Dette kommer derfor som et tillegg til kostnadene ved to inntak.

Med endringer i bemanningsnorm for barnehager vil dette ha ytterligere praktiske konsekvenser som følge av reduksjon i kapasiteten ved eksisterende småbarnsavdelinger. Vi «mister» med andre ord 13 småbarnsplasser.

Oppsummering:

To barnehageinntak har mange sider, positive og negative. De positive sidene kan knyttes opp mot strukturelle samfunnsmessige perspektiv som for eksempel kan få foreldre tidlig tilbake til arbeid. De negative konsekvensene vises best i barnehagens kvalitative tilbud. På mange måter er det barnet, med liten mulighet til å uttrykke seg for allmennheten som opplever de negative konsekvensene på kroppen. Personalet ser at dette ikke er heldig og havner i et dilemma mellom oppgaven med å trygge foreldre i møtet med barnehagen, og å formidle de negative konsekvensene slike omveltninger har for de minste i barnehagen.

Dersom barnehagetjenesten skulle forvalte to inntak på en forsvarlig måte, så forutsetter det fysisk kapasitet med ledighet på småbarnsavdelingene, der nye barn får tilbud i etablerte grupper så langt det er plass. Dette kan det tas høyde for i forbindelse med nødvendig utbygging av kapasiteten, men det er naturligvis svært kostbart å gå med slik beredskap. Andre kommuner som har utredet et slikt tilbud har konkludert med at det er for dyrt. Dersom vi avventer til eventuelle statlige pålegg om et slikt tilbud, kan det være større sjanse for at det følger midler med en slik satsing.

Pr. 11.10.2017

Foreløpig ÅRSPLAN OG BUDSJETT 2018 rådmannen

1. VISJON OG HOVEDMÅL
2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2017 – 2018
3. MÅL OG TILTAK 2018
4. KOSTNADSREDUSERENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN

1. VISJON OG HOVEDMÅL

Visjon

Sunddal kommune – *kraftsenteret mellom fjord og fjell*

Våre mål

1. En attraktiv og mangfoldig kommune med 7.400 innbyggere innen 2020 (+ 3 %)
2. En robust kommune for fremtiden
3. Et vekstkraftig og inkluderende næringsliv med 4.000 arbeidsplasser innen 2020 (+ 5 %)
4. Effektiv og miljøvennlig energibruk
5. God infrastruktur, bedre og tryggere veger
6. Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder
7. God helse og livskvalitet for alle
8. Sunn kommuneøkonomi - kompetent og attraktiv arbeidsplass
9. En dyktig og effektiv beredskapsorganisasjon

Verdier i Sunddal kommune

Respekt – omsorg - ansvar

Visjon for Rådmannen

Utvikling og innovasjon

Hovedmål 2018

- Effektiv drift og tjenesteproduksjon
- Digitalisering med brukeren i sentrum

2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2016 – 2018

Bemanning og budsjettrammer 2017 – 2018

	Budsjett (1.000)	Bemanning					
	Netto budsjettramme	Antall årsverk	Antall ansatte	Antall lærlinger	Sykefravær	Andel heltid	Andel kvinner
2016	12 107	3	3	0	4,6 **	100	100
2017	23 411 *	3	3	0		100	100
2018	21 910 *	2	2	0		100	100

* inkl sentral lønnsavsetning (2017: 11 765 ` , 2018:)

** rådmannen m/staber

Investeringer 2018 (1.000 kr)

Beløp	Tiltak
250	Opprusting kirker og kirkegårder

3. MÅL OG TILTAK 2017 (max 5 - 10 tiltak)

Mål	Tiltak
A. Økonomi	
Overholde budsjett	Løpende budsjettkontroll
B. Brukere - lokalsamfunn	
En attraktiv og mangfoldig kommune med 7 400 innbyggere innen 2020	Analyse og forberedelser til ny kommunestruktur i Møre og Romsdal
	Dialog og godt samarbeid med lokalt næringsliv
Være blant de 25 % beste på kommunebarometeret	Gjennomføre politiske og administrative prosesser med analyse og strategisk planlegging i forhold til faktorene som inngår i kommunebarometeret
En dyktig og effektiv beredskapsorganisasjon	Gjennomføre møter og øvelser iht vedtatt beredskapsplan
	Videreføre arbeidet med ROS-analyser for Sunndal
C. Medarbeidere - organisasjon	
Effektiv drift	Administrere prosjekt med Lean-analyser i tjenestene og stabene

4. KOSTNADSBESPARENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN 2018

Pålagt innsparing: kr 823 000

Tiltak	Redusere med 1 stilling
Ansvar - konto	1110 Rådmannen – 10100 Fastlønn
Innspart beløp	823 000
Konsekvens	Ledighet i organisasjonen, vedkommende går inn i ledig stilling i service- og info.avd. fra 1.1.2018
Vurdering	Overtallighet i organisasjonen håndteres iht retningslinjene

Tiltak	Ingen «Reserverte bevilgninger/avsetninger»
Ansvar - konto	1010 Tilleggsbevilgninger – 14900 Reserverte bevilgninger
Innspart beløp	150 000
Konsekvens	Reduserte muligheter til å gi tilskudd/støtte til ulike formål, eller finne andre finansieringskilder til slike søknader
Vurdering	I 2016 ble det brukt kr. 50 000 av denne budsjettposten. I 2017 er budsjettposten pr. nå brukt til et siste tilskudd til Sunndal Boligbyggerlag (forprosjekt heiser). Det skulle la seg gjøre å redusere denne budsjettposten som foreslått. Og det foreslås ingen endringer under ansvar 1000 – konto 14902 <i>Utgifter etter formannskapetets bestemmelser</i> (kr. 200 000) og disse midlene dekker noe av det samme behovet.

Tiltak	Redusert overføring til kirkelig administrasjon
Ansvar - konto	5600 Kirkelig administrasjon – 14700 Overføring til andre
Innspart beløp	45 000
Konsekvens	Redusert samlet tilskudd fra kr 5 545 000 til kr 5 500 000
Vurdering	Det vurderes som rimelig at også kirken tar en andel av pålagt innsparinger i Sunndal kommune

Tiltak for å overholde tildelt budsjettramme

Tiltak	Vurdere kostnadene til kontingenter
Ansvar - konto	1100 Ordfører – 111950 Kontingenter
Innspart beløp	0, -
Konsekvens	
Vurdering	Medlemskontingenter har hatt overforbruk flere år på rad. Budsjett ble styrket med 200 000 i 2017. Regnskapet pr juni viser imidlertid fortsatt et overforbruk. Etter administrasjonen vurderinger er det små muligheter for å redusere disse kostnadene.

Oversikt over medlemskontingenter 2016 og kostnader pr. juni 2017

Mottaker	Kostnad 2016	Betalings- rater 2016	Kostnader pr. juni 2017
Ungt entrepenørskap	5 000	1	
Nasjonalparkkommuner	13 000	1	
Kr.sund og Nordm.næringsforum AS, medl.kont.	35 800	1	36 630
Norsk rådmannsforum	3 150	1	
Kreftforeningen	244	1	
Forum for kontroll og tilsyn	4 200	1	Kr 4 300
Kontrollsekretærutvalg – sekretariattjenester	237 500	2 a 118 750	237 5000
KS OU-kontingent	840 441	1	847 872
KS - FOU kontingent		41 857	39 504
KS kontingent		296 845	319 811
Sum	338 702	338 702	359 315
KommIT – medlemskontingent	7 160	1	
Kristiansund og Nordmøre næringsforum AS – andel av adm.ressurs – Nordmøre reigionråd	98 910	3 a 32 979	
Nordmøre regionråd, medl.kont.			183 720
Studiesenteret.No AS	60 000	2 a 30 000	30 000
Landssammenslutning av vasskraftkommuner	131 775	1	127 716
Sum	1 715 882		1. 822 753
Budsjett	1 054 000		1 254 000

Foreløpig ÅRSPLAN OG BUDSJETT 2018 Økonomiavdelingen

1. VISJON OG HOVEDMÅL
2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2017 – 2018
3. MÅL OG TILTAK 2018
4. KOSTNADSREDUSERENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN

1. VISJON OG HOVEDMÅL

Visjon

Sunddal kommune – *kraftsenteret mellom fjord og fjell*

Våre mål

1. En attraktiv og mangfoldig kommune med 7.400 innbyggere innen 2020 (+ 3 %)
2. En robust kommune for fremtiden
3. Et vekstkraftig og inkluderende næringsliv med 4.000 arbeidsplasser innen 2020 (+ 5 %)
4. Effektiv og miljøvennlig energibruk
5. God infrastruktur, bedre og tryggere veger
6. Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder
7. God helse og livskvalitet for alle
8. Sunn kommuneøkonomi - kompetent og attraktiv arbeidsplass
9. En dyktig og effektiv beredskapsorganisasjon

Verdier i Sunddal kommune

Respekt – omsorg - ansvar

Visjon for Økonomiavdelingen

God økonomistyring og lett forståelig regnskapsrapportering for Sunddal kommune

Hovedmål 2018

- Økt digitalisering

2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2016 – 2018

Bemanning og budsjettrammer 2017 – 2018

	Budsjett (1.000)	Bemanning					
	Netto budsjettramme	Antall årsverk	Antall ansatte	Antall lærlinger	Sykefravær	Andel heltid	Andel kvinner
2016	6 505	10,45	10,0	0	4,6%	100%	90%
2017	6 315	9,95	10,0	0	5,5%	70%	90%
2018	6 000	9,95	10,0	0	4,0%	70%	90%

Investeringer 2018 (1.000 kr)

Beløp	Tiltak
	Ingen

3. MÅL OG TILTAK 2017 (max 5 - 10 tiltak)

Mål	Tiltak
A. Økonomi	
Overholde budsjett	Løpende budsjettkontroll (obligatorisk)
Økt fokus på digitalisering ved å øke bruken av;	<ul style="list-style-type: none">• EHF (Elektronisk Handelsformat)• Profiler (forhåndsdefinering)• Skanning av hovedboksbilag/vedlegg• Økt bruk/innføring av eOrdre og eBilag• Visma bestilling• Mobil saksgang• Økt bruk av formularbestillinger Visma eHandel i alle tjenester/staber• Elektroniske timelister for politiske møter• Nytt forsøk med automatisk bankavstemming <p>Økt fokus på digitalisering gjør at arbeidsmengden i økonomiavdelingen, i endringsfasen, vil øke. Innsparingene i bruk av arbeidstid vil mest sannsynlig bli like stor ute hos tjenestene enn det som en oppnår i økonomiavdelingen.</p> <p>Når det gjelder elektroniske timelister så er det innført i barnehage. Skoletjenesten og kulturtjenestene er under innføring.</p>

	Eiendom, kommunalteknisk, og politisk innføres i 2018. Tilsvarende opplegg vurderes for Innvandrertjenesten.
Bidra til innarbeidelse av nytt/vedtatt rapporteringssystem i Sunndal kommune	Utarbeide gode og effektive arbeidsmåter for å bidra til å gjennomføre rapporteringen som er vedtatt.
Vurdere å ta i bruk nytt budsjettstyringsverktøy	I forbindelse med at det er et politisk vedtak på omorganisering, kan det være behov for simulering av ny organisasjon og tilhørende budsjett på en effektiv måte. Det kan være ønskelig å ta i bruk et budsjettverktøy der simulering av ulike alternativ kan gjøres på en mer effektiv måte, enn i VISMA. Det er ikke lagt inn ekstra utgifter til dette i budsjettet. Det er mottatt tilbud fra Arena Norge. Deres budsjettverktøy brukes av 150 norske kommuner. Årlig abonnement er ca 80 000. Opplæringen er gratis.
B. Brukere - lokalsamfunn	
Digitalisering	Digital dialog med innbyggerne
Digitalisering	Ta i bruk digitale løsninger etter hvert som de blir tilgjengelige via IKT Orkidè
Annen kommunikasjon	Frigi tid, for å arbeide med bedring av kommunikasjonen på økonomiområdet, med innbyggere og internt i kommunen
C. Medarbeidere - organisasjon	
Faglig utvikling	Organisere arbeidet på en slik måte at flere får ta del i en faglig utvikling
LEAN	Finne to områder innenfor digitalisering, med forbedringspotensialer og gjennomføre en effektiv og involverende prosess/LEAN-prosess
Sosialt samvær	Ta oss tid til å ha det hyggelig i lag utenom arbeidstiden, to ganger pr halvår.

4. KOSTNADSBESPARENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN 2018

Pålagt innsparing, sum (1.000 kr) : 222 000 i 2018
66 000 i 2019
105 000 i 2020
0 i 2021
393 000 totalt

Tiltak	Redusert bemanning
Ansvar - konto	1200 - 10100
Innspart beløp	222 000 (400 000)
Konsekvens	Høyere arbeidsbelastning på andre
Vurdering	Ved skifte av økonomisjef i 2016, ble det i en periode tilsett 1,0 årsverk

	<p>på <i>skatteområdet</i>, der 50% av stillingen var midlertidig, ut året.</p> <p>I 2017 har to medarbeidere sagt opp til sammen 0,6 årsverk, uten at dette blir erstattet. Dette vil få helårvirkning fra 2018.</p> <p>I kroner utgjør sum reduserte lønnsutgifter med anslagsvis 300 000.</p> <p>Reduserte refusjonsutgifter fra Oppdal kommune utgjør (1/2-del av 40% stilling: (0,2 årsverk *500 000) = 100 000.</p> <p>Ytterligere innsparing (22 000) skjer i form av mindre kursvirksomhet.</p>
--	---

Tiltak	Bruk av konsulent på finansområdet
Ansvar - konto	1200 økonomiavdelingen – 13700 kjøp fra andre private
Innspart beløp	Innspart beløp må sees i sammenheng med utgifter til renter/omkostninger på lån. Netto innsparing forventes i størrelsesorden minimum 1 mill.
Konsekvens	Økte utgifter for økonomiavdelingen, (Ca 550 mill *0,0004) = 220 000. Innsparte finansutgifter (ca 550 mill *0,225%) = 1 237 000
Vurdering	Forventet netto innsparing, årlig 1 000 000 i forhold til lånevilkår i Kommunalbanken. Bruk av konsulent vil øke kvaliteten på gjeldsrapporteringen.

Foreløpig ÅRSPLAN OG BUDSJETT 2018 personalavdelingen

1. VISJON OG HOVEDMÅL
2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2017 – 2018
3. MÅL OG TILTAK 2018
4. KOSTNADSREDUSERENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN

1. VISJON OG HOVEDMÅL

Visjon

Sunddal kommune – kraftsenteret mellom fjord og fjell

Våre mål

1. En attraktiv og mangfoldig kommune med 7.400 innbyggere innen 2020 (+ 3 %)
2. En robust kommune for fremtiden
3. Et vekstkraftig og inkluderende næringsliv med 4.000 arbeidsplasser innen 2020 (+ 5 %)
4. Effektiv og miljøvennlig energibruk
5. God infrastruktur, bedre og tryggere veger
6. Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder
7. God helse og livskvalitet for alle
8. Sunn kommuneøkonomi - kompetent og attraktiv arbeidsplass
9. En dyktig og effektiv beredskapsorganisasjon

Verdier i Sunddal kommune

Respekt – omsorg - ansvar

Visjon for personalavdelingen

- stolte medarbeidere i Sunddal kommune

Hovedmål 2018

- Sette sammen og utvikle organisasjonens ressurser for å nå kommunens mål. (Få de riktige medarbeidere med de rette kompetanser og motivasjonsnivå til å gjøre de riktige tingene for å nå kommunens mål.)
- Strategisk og støttende utviklingsfunksjon.

2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2016 – 2018

Bemanning og budsjettrammer 2017 – 2018

	Budsjett (1.000)	Bemanning					
	Netto budsjettramme	Antall årsverk	Antall ansatte	Antall lærlinger	Tilstede værelse	Andel heltid	Andel kvinner
2016	8 340	3	3		*	100%	100%
2017	7 447	3	3		*	100%	100%
2018	7 032	3	3		*	100%	100%

* høy grad av tilstedeværelse, for få ansatte til at måltall oppgis.

Investeringer 2018 (1.000 kr)

Beløp	Tiltak

3. MÅL OG TILTAK 2017 (max 5 - 10 tiltak)

Mål	Tiltak
A. Økonomi	
Overholde budsjett	Løpende budsjettkontroll.
B. Brukere - lokalsamfunn	
C. Medarbeidere – organisasjon	
Fullt forsvarlig arbeidsmiljø	Gjennomføre kartlegging i alle avdelinger i samarbeid med bedriftshelsetjenesten.
Helsefremmende ledelse	Gjennomføre lederskole for kommunens ledere og mellomledere.
Styrking av tilstedeværelse	Minimum 94 % tilstedeværelse.
Være en god lærebedrift	Stille minimum 21 lære plasser til disposisjon.
Effektiv drift	Gjennomføre LEAN analyser på avdelingens arbeidsprosesser.
Medbestemmelse	Medbestemmelse gjennom faste møter og medvirkning i prosesser.

4. KOSTNADSBESPARENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN 2018

Pålagt innsparing, sum (1.000 kr): 265

Tiltak	Reduksjon fra 4 til 3 uker sommerjobb for ungdom
Ansvar – konto	1310 Administrasjons- og arbeidsmiljøutvalg
Innspart beløp	350
Konsekvens	Ungdom mellom 16-19 år får redusert tilbud om sommerjobb med 1 uke.
Vurdering	Innhold og kvalitet i tilbudet opprettholdes, og om mulig forbedres.

Tiltak	Lisens elektronisk lederhåndbok fra Infotjenester
Ansvar – konto	1310 Administrasjons- og arbeidsmiljøutvalg
Økt kostnad	55
Konsekvens	Støtte- og styringsverktøy for alle ledere i Sunndal kommune.
Vurdering	Lederhåndboken gir lederne støtte til å gjennomføre god ledelse, råd og tips i ulike situasjoner, samt god oversikt over juridiske rammebetingelser.

Tiltak	Kartlegging arbeidsmiljø i Sunndal kommune
Ansvar – konto	1310 Administrasjons- og arbeidsmiljøutvalg
Økt kostnad	40
Konsekvens	Sikre at alle ansatte har et fullt forsvarlig arbeidsmiljø.
Vurdering	Assistanse fra Midtnorsk HMS-senter (kommunens bedriftshelsetjeneste) i tilknytning til kartlegging av arbeidsmiljø i Sunndal kommune.

Pr. 11.10.17

Foreløpig ÅRSPLAN OG BUDSJETT 2018 service- og informasjonsavdelingen

1. VISJON OG HOVEDMÅL
2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2017 – 2018
3. MÅL OG TILTAK 2018
4. KOSTNADSREDUSERENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN

1. VISJON OG HOVEDMÅL

Visjon

Sunndal kommune – *kraftsenteret mellom fjord og fjell*

Våre mål

1. En attraktiv og mangfoldig kommune med 7.400 innbyggere innen 2020 (+ 3 %)
2. En robust kommune for fremtiden
3. Et vekstkraftig og inkluderende næringsliv med 4.000 arbeidsplasser innen 2020 (+ 5 %)
4. Effektiv og miljøvennlig energibruk
5. God infrastruktur, bedre og tryggere veier
6. Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder
7. God helse og livskvalitet for alle
8. Sunn kommuneøkonomi - kompetent og attraktiv arbeidsplass
9. En dyktig og effektiv beredskapsorganisasjon

Verdier i Sunndal kommune

Respekt – omsorg - ansvar

Visjon for service- og informasjonsavdelingen

- *en åpen dør til Sunndal kommune*

Hovedmål 2018

- Profesjonelt og godt samordnet informasjonsarbeid
- Sikker og effektiv digital kommunikasjon

2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2016 – 2018

Bemanning og budsjettrammer 2017 – 2018

	Budsjett (1.000)	Bemanning					
	Netto budsjettramme	Antall årsverk	Antall ansatte	Antall lærlinger	Sykefravær	Andel heltid	Andel kvinner
2016	14 114	11,4	12	2	4,6 *	92	92
2017	14 790	11,4	12	2		92	92
2018	13 842	10,4	11	2		91	91

* rådmann med staber

Investeringer 2018 (1.000 kr)

Beløp	Tiltak
1 500	IKT-investeringer

3. MÅL OG TILTAK 2017 (max 5 - 10 tiltak)

Mål	Tiltak
A. Økonomi	
Overholde budsjett	Løpende budsjettkontroll
B. Brukere - lokalsamfunn	
Informerte innbyggere	Slutføre arbeidet med en informasjonsstrategiplan for Sunndal kommune
Være blant de 3 beste kommunene på Nordmøre i bruk av SvarUt	Kampanje/opplæring av ansatte og innbyggere i bruk av SvarUt
Digitalisering	Innføre minst 3 nye selvbetjeningsløsninger for publikum
C. Medarbeidere - organisasjon	
Effektiv drift	Gjennomføre Lean-analyse av minst 3 arbeidsprosesser
	Analysere kommunens telefoni- og sentralbordløsninger mht kvalitet, effektivitet og kostnader

4. KOSTNADSBESPARENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN 2018

Pålagt innsparing: kr 520 000

Tiltak	Omdisponering av avsatt midler til opprydding arkiv
Ansvar - konto	1180 Servicekontor – 10100 Fastlønn
Innspart beløp	450 000
Konsekvens	Mindre bruk av ekstern bistand, fordele oppgaver på egne ansatte
Vurdering	Opprydding i gamle arkiv kan ta lengre tid enn opprinnelig planlagt (2 år)

Tiltak	Redusert innkjøp av datamaskiner
Ansvar - konto	1130 Sentrale Edb-utgifter – 12203 Datamaskiner
Innspart beløp	50 000
Konsekvens	Brukere sitter med dårlig og tregt utstyr, blir frustrert, går utover arbeidet
Vurdering	Budsjettet til kjøp av datamaskiner er på 300.000 i 2017. Budsjettet er allerede under press grunnet økt etterspørsel etter bærbare pc`r. Disse er dyrere enn stasjonære pc`r og de gir merarbeid for IKT-teamet grunnet oftere problemer og reinstallasjoner enn en stasjonær pc. Dersom budsjettet reduseres som her foreslått og ønske om bærbare pc`r skal imøtekommes så vil vi Dersom flere bærbare pc`r samt redusert budsjett bør det settes opp en prioriterings-liste over hvem som bør ha og vurdere dette ift tildelt budsjettramme. Alternativet er at tjenestene kjøper bærbare pc`r selv, men dette reduserer ikke kommunens kostnader totalt sett.

Tiltak	Reduserte kostnader til porto
Ansvar - konto	1140 Fellesutgifter – 11303 Portoutgifter
Innspart beløp	20 000
Konsekvens	Økt press på bruk at SvarUt og epost istedenfor ordinære brev
Vurdering	Budsjettet til porto er allerede redusert fra 375 000 i 2016 til 350 000 i 2017. Ved økt fokus på bruk av SvarUt og epost kan det være mulig å redusere kostnaden ytterligere. Særlig vil bruk at SvarUt til store forsendelser som kommunale avgifter, eiendomsskatt etc. kunne gi ikke ubetydelige innsparinger.

Tiltak for å overholde tildelt budsjettramme

Tiltak	Reduserte kostnader til den politiske virksomheten
Ansvar - konto	1170 Politiske utvalg – 10800 Godtgjørelse folkevalgte
Innspart beløp	0, -
Konsekvens	Redusert overforbruk og godtgjøring i samsvar med nabokommuner
Vurdering	Godtgjøring til folkevalgte har hatt overforbruk flere år på rad. Sammenligning med noen utvalgte nabokommuner viser at Sunndal har høy møtegodtgjøring for ad.hoc-utvalg samt en kostbar pc-ordning. Det anbefales en nærmere gjennomgang og vurdering av den politiske godtgjøringen i Sunndal kommune.

Foreløpig ÅRSPLAN OG BUDSJETT 2018 INNVANDRERTJENESTEN

1. VISJON OG HOVEDMÅL
2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2016 – 2018
3. MÅL OG TILTAK 2018
4. KOSTNADSREDUSERENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN

1. VISJON OG HOVEDMÅL

Visjon

Sunddal kommune – *kraftsenteret mellom fjord og fjell*

Våre mål

1. En attraktiv og mangfoldig kommune med 7.400 innbyggere innen 2020 (+ 3 %)
2. En robust kommune for fremtiden
3. Et vekstkraftig og inkluderende næringsliv med 4.000 arbeidsplasser innen 2020 (+ 5 %)
4. Effektiv og miljøvennlig energibruk
5. God infrastruktur, bedre og tryggere veger
6. Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder
7. God helse og livskvalitet for alle
8. Sunn kommuneøkonomi - kompetent og attraktiv arbeidsplass
9. En dyktig og effektiv beredskapsorganisasjon

Verdier i Sunddal kommune

Respekt – omsorg - ansvar

Visjon for **Innvandrertjenesten**.

Respekt, likeverd, mangfold og toleranse

Hovedmål 2018

- En helhetlig tjeneste som samarbeider til det beste for brukerne, ansatte og lokalsamfunnet.

2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2016 – 2018

	Budsjett (1.000)	Bemanning					
	Netto budsjettramme	Antall årsverk	Antall ansatte	Antall lærlinger	Sykefravær	Andel heltid	Andel kvinner
2016	- 5 523		96	0	5,6%		
2017	- 7 173	66	75	0		74	72
2018	0						

3. MÅL OG TILTAK 2017 (max 5 - 10 tiltak) PGA pågående prosesser er dokumentet ikke oppdatert

Mål	Tiltak
A. Økonomi	
Overholde budsjett	Løpende budsjettkontroll
Drive virksomheten innenfor tildelte statlige overføringer	Løpende budsjettkontroll
B. Brukere - lokalsamfunn	
Sunndal asylmottak skal drives bedre enn våre konkurrenter	Kvartalsvis gjennomgang av årsplan og rundskriv.
Innvandrertjenesten skal være en kompetent og aktiv aktør på flyktning området	Bosette flyktninger i tråd med anmodninger og vedtak.
	Sikre alle brukere et godt aktivitet og fritidstilbud.
Innvandrertjenesten skal drive godt kvalifiserings – og integreringsarbeid på alle plan.	Tilby et godt og målretta introduksjonsprogram.
	Gi deltakerne formalkompetanse.
C. Medarbeidere - organisasjon	
Sykefravær < 6%	Forebygging og oppfølging i tråd med retningslinjene
Godt arbeidsmiljø	Arbeide med kommunens verdier i alle avdelinger

4. KOSTNADSBESPARENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN 2018

Pålagt innsparing, sum (1.000 kr): 0

Tiltak	Tjenesten har tidligere hatt en positiv netto driftsramme i budsjettet. På grunn av endringer i etterspørselen etter tjenester blir det fra 2018 av foreslått at netto driftsramme blir «0». Regnskapsmessig gjøres dette ved å avsette og bruke av fond, på en tilsvarende måte som praksisen er for selvkostområdene. Konsekvensen av dette er at effektiv drift best kan dokumenteres via rapportering på mål og tiltak.
Ansvar - konto	
Innspart beløp	
Konsekvens	
Vurdering	

Tiltak	LEAN
Ansvar - konto	
Innspart beløp	
Konsekvens	
Vurdering	Grensedragning i forhold til andre tjenesteområder.

Tiltak	Tidlig innsats
Ansvar - konto	
Innspart beløp	
Konsekvens	
Vurdering	Samfunnsøkonomisk vurdering på lengre sikt – og hjelp til den enkelte

Tiltak	
Ansvar - konto	
Innspart beløp	
Konsekvens	
Vurdering	

Tiltak	
Ansvar - konto	
Innspart beløp	
Konsekvens	
Vurdering	

Foreløpig ÅRSPLAN OG BUDSJETT 2018 Grunnskoletjenesten

1. VISJON OG HOVEDMÅL
2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2017 – 2018
3. MÅL OG TILTAK 2018
4. KOSTNADSREDUSERENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN

1. VISJON OG HOVEDMÅL

Visjon

Sunddal kommune – *kraftsenteret mellom fjord og fjell*

Våre mål

1. En attraktiv og mangfoldig kommune med 7.400 innbyggere innen 2020 (+ 3 %)
2. En robust kommune for fremtiden
3. Et vekstkraftig og inkluderende næringsliv med 4.000 arbeidsplasser innen 2020 (+ 5 %)
4. Effektiv og miljøvennlig energibruk
5. God infrastruktur, bedre og tryggere veger
6. Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder
7. God helse og livskvalitet for alle
8. Sunn kommuneøkonomi - kompetent og attraktiv arbeidsplass
9. En dyktig og effektiv beredskapsorganisasjon

Verdier i Sunddal kommune

Respekt – omsorg - ansvar

Visjon for grunnskoletjenesten:

Sunddalsskolen – et trygt sted for læring

Hovedmål 2018

- Læringsmiljøet i Sunddalsskolen fremmer helse, trivsel og læring for alle.
- Sunddalsskolen gir elevene fremtidsrettet opplæring av høy kvalitet.

2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2016 – 2018

Bemanning og budsjettrammer 2017 – 2018

	Budsjett (1.000)	Bemanning					
	Netto budsjettramme	Antall årsverk	Antall ansatte	Antall lærlinger	Sykefravær	Andel heltid	Andel kvinner
2016	93 515 000	132	151	2	6,1	65	78
2017	94 372 000			2			
2018	91 054 000						

Investeringer 2018 (1.000 kr)

Beløp	Tiltak
1 000	IKT-investeringer

3. MÅL OG TILTAK 2017 (max 5 - 10 tiltak)

Mål	Tiltak
A. Økonomi	
Overholde budsjett	Løpende budsjettkontroll (obligatorisk)
B. Brukere - lokalsamfunn	
Gode læringsmiljø	Utvikle og implementere nye rutiner for arbeid etter nytt kapittel 9A i Opplæringslova
Tidlig innsats	Lese- og regneveiledere på hovedtrinn iverksetter raskt tiltak når elever strever med grunnleggende ferdigheter
God psykisk helse	Kompetansetiltak for alle ansatte innenfor psykisk helse hos barn og unge
Framtidsretta skoler	Delta aktivt i arbeidet med den gode oppveksteier 2040 gjennom trepartssamarbeid
C. Medarbeidere - organisasjon	
God kompetanse	Delta aktivt i regional etterutdanning i tråd med ny ordning
	Prioritere å oppfylle kompetansekrav i norsk, engelsk og matematikk gjennom videreutdanning og ved tilsetninger
Lederutvikling	Kompetanseheving både innad i tjenesten og gjennom fellestiltak i kommunen og Nettverk Nordmøre
Godt arbeidsmiljø	Arbeid med felles organisasjonsforståelse

4. KOSTNADSBESPARENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN 2018

Pålagt innsparing, sum (1.000 kr) : 3 318

Tiltak	Avvikle skolehagetilbudet
Ansvar - konto	2221/2241/2251
Innspart beløp	130 000 kr
Konsekvens	Tilbudet opphører for årlig 3 klasser ved 3 skoler
Vurdering	Ingen konsekvens i forhold til å gjennomføre læreplan eller å oppfylle lovpålagte rettigheter/oppgaver

Tiltak	Redusere innkjøp av læremidler pedsenter
Ansvar - konto	2021
Innspart beløp	130 000 kr
Konsekvens	Redusert mulighet for innkjøp av felles læremidler/lisenser
Vurdering	Skolene må prioritere egne innkjøp.

Tiltak	Avvikle skolepatrolje
Ansvar - konto	2011-10100
Innspart beløp	260 000 kr
Konsekvens	Ingen konsekvens for tjenesten
Vurdering	Ingen konsekvens i forhold til å gjennomføre læreplan eller å oppfylle lovpålagte rettigheter/oppgaver

Tiltak	Reduksjon i 1,3 undervisningsstillinger
Ansvar - konto	
Innspart beløp	862 000
Konsekvens	Får betydning for lærertetthet 70 færre gruppedelingstimer (tilsvarer timetallet til 2,7 klasser) pr uke høsten 2018
Vurdering	Reduksjonen kan først tas ut høsten 2018 og får slik store konsekvenser for timetallet. Gir fra høsten ca 70 timer mindre pr uke til gruppedeling, tidlig innsats og tilpasset opplæring <i>Kan</i> føre til økt behov for spesialundervisning og dårligere læringsutbytte.

Tiltak	Brukerbetaling SFO. 40% økning i 2018
Ansvar - konto	16002
Innspart beløp	686 000 kr i 2018 (estimert ut fra fremskrevet betaling høst 2017)
Konsekvens	Brukerbetalingen bør økes gradvis gjennom økonomiplanperioden for å dekke økte kostnader
Vurdering	Vi må halvere nettokostnad for å nærme oss KOSTRA-tall for kommunegruppen. Alternativet til økt foreldrebetaling er å redusere bemanningen eller holde stengt i skoleferier, noe som vesentlig vil forringe kvalitet på tilbudet. Økt brukerbetaling har over mange år vært

	lavere enn reell økning i kostnader (bare foreslått indeksregulert).
--	--

Kommunestyret ønsket ikke å vurdere endring i skolestruktur nå, og forslaget under er tatt ut og erstattet med følgende:

Tatt ut:

Tiltak	Endring i skolestruktur. Legge ned skolen ved oppvekstsenteret på Gjøra
Ansvar - konto	
Innspart beløp	I 2018: 1 250 000 ved iverksetting fra august 2018, deretter 3 mill årlig.
Konsekvens	Elevene på Gjøra vil få lengre skolevei. Lærertettheten jevnes ut mellom skolene
Vurdering	For grunnskoletjenesten vil et slik kutt i lønnsutgifter ramme få elever og gi et mer likeverdig undervisningstilbud samlet sett

Erstattet med:

Tiltak 1	Reduksjon i kostnader PPT
Ansvar - konto	2011-
Innspart beløp	330 000
Konsekvens	Reduksjon i stillinger ved PPT. Vi må bli enda flinkere til å prioritere hvordan vi som eiere bruker PP-tjenesten
Vurdering	Redusert elevtall bør også få konsekvenser for reduksjon i antall årsverk i PPT. Foreslår reduksjon i 1 årsverk og vår andel av det utgjør 440 000 for vår kommune. (110 000 barnehage og 330 000 skole)
Tiltak 2	Reduksjon i husleiekostnader og renhold PPT
Ansvar - konto	2011-
Innspart beløp	405 000 Kan først effektueres fra 2019 pga oppsigelsestid på leiekontrakt
Konsekvens	Reduksjon i stillinger ved PPT. Vi må bli enda flinkere til å prioritere hvordan vi som eiere bruker PP-tjenesten
Vurdering	Grunnskoletjenesten betaler for å holde lokaler for PPT. Avslutter leieavtalen og flytter kontorer inn i kommunale bygg, samt reduserer renhold. Ved å flytte kontoret over i bygg vi allerede har, vil denne kostnaden falle bort. Må se litt på oppsigelsestid mm og kan sannsynligvis ikke ta ut all innsparing på 1 år.
Tiltak 3	60% stilling logoped i grunnskoletjenesten
Ansvar - konto	2021-10101
Innspart beløp	485 000
Konsekvens	Grunnskoletjenesten vil da ikke kunne tilby logopedtjenester ut over det som er hjemlet i opplæringsloven. Rehabiliteringstiltak for personer over grunnskolealder må da løses gjennom privatpraktiserende evt innenfor annen tjeneste.
Vurdering	Logoped i 60% stilling går av med pensjon og blir ikke erstattet. Barnehagen har videreutdannet egen logoped og tjeneste til barnehagebarn som tidligere ble gitt etter Opplæringslova vil da kunne

	løses innenfor tjenesten.
Tiltak 4	20% felles IKT-stilling grunnskoletjenesten
Ansvar - konto	2021-10101
Innspart beløp	30 000 (80 000 som helårvirkning)
Konsekvens	Ved å fjerne 20%-stillinga ved pedsenteret må oppgaver med systemansvar og veiledning overfor skolene ivaretas av skolenes IKT-ansvarlige.
Vurdering	Får ikke tatt ut reduksjonen før høsten 2018
Tiltak 5	Reduksjon i 0,6 undervisningsstillinger
Ansvar - konto	
Innspart beløp	405 000
Konsekvens	Får betydning for lærertetthet. Ca 30 færre gruppedelingstimer pr uke høsten 2018
Vurdering	Reduksjonen kan først tas ut høsten 2018 og får slik store konsekvenser for timetallet. Gir fra høsten ca 30 timer mindre pr uke til gruppedeling, tidlig innsats og tilpasset opplæring Kan føre til økt behov for spesialundervisning og dårligere læringsutbytte.

Foreløpig ÅRSPLAN OG BUDSJETT 2018 Barnehagetjenesten

1. VISJON OG HOVEDMÅL
2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2017 – 2018
3. MÅL OG TILTAK 2018
4. KOSTNADSREDUSERENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN

1. VISJON OG HOVEDMÅL

Visjon

Sunddal kommune – *kraftsenteret mellom fjord og fjell*

Våre mål

1. En attraktiv og mangfoldig kommune med 7.400 innbyggere innen 2020 (+ 3 %)
2. En robust kommune for fremtiden
3. Et vekstkraftig og inkluderende næringsliv med 4.000 arbeidsplasser innen 2020 (+ 5 %)
4. Effektiv og miljøvennlig energibruk
5. God infrastruktur, bedre og tryggere veger
6. Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder
7. God helse og livskvalitet for alle
8. Sunn kommuneøkonomi - kompetent og attraktiv arbeidsplass
9. En dyktig og effektiv beredskapsorganisasjon

Verdier i Sunddal kommune

Respekt – omsorg - ansvar

Visjon for barnehagetjenesten

Barnehagen – *Til barnets beste*

Hovedmål 2018 (max 2)

- Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning.
- Barnehagen skal anerkjenne barndommens egenverdi og bidra til vennskap, trivsel og glede i lek og læring.

2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2016 – 2018

Bemanning og budsjettrammer 2017 – 2018

	Budsjett (1.000)	Bemanning					
	Netto budsjettramme	Antall årsverk	Antall ansatte	Antall lærlinger	Sykefravær	Andel heltid	Andel kvinner
2016	42 309 335	75 (81)	88 (95)	2	8,2	60	99
2017	..						
2018	..						

Investeringer 2018 (1.000 kr)

Beløp	Tiltak
....	...
...	...

3. MÅL OG TILTAK 2017 (max 5 - 10 tiltak)

Mål	Tiltak
A. Økonomi	
Overholde budsjett	Løpende budsjettkontroll (obligatorisk)
B. Brukere - lokalsamfunn	
Sikre god språkutvikling	Delta på satsingen Språkløyper
	Arbeide med språk i nettverksgrupper for pedagogiske ledere
	Revidere og utvikle progresjonsplan for språkarbeid i barnehagen
God fysisk og psykisk helse	God balanse mellom aktivitet og hvile
	Videreutvikle arbeidet rundt måltidene i barnehagen
Framtidsretta barnehager	Delta aktivt i arbeidet med Den gode oppveksteier 2040 gjennom trepartssamarbeid
C. Medarbeidere - organisasjon	
Implementere ny rammeplan for barnehagens innhold	Delta på Fylkesmannens fagdager og bringe ny kunnskap inn i barnehagene
Etablere en god rolle- og organisasjonsforståelse	Utarbeide felles retningslinjer for hvilke oppgaver som er knyttet til de ulike rollene og funksjonene i barnehagen

4. KOSTNADSBESPARENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN 2018

Pålagt innsparing, sum (1.000 kr) : - 1 662

Tiltak	Innføre makspris for barnehagebetaling
Ansvar - konto	2315, 2335, 2355, 2375 – 16002 Brukerbetaling barnehage/SFO
Innspart beløp	- 500 000,-
Konsekvens	Liten konsekvens i og med at ordningen med redusert foreldrebetaling for familier med lav inntekt er omfattende og et mer målrettet tiltak for denne gruppa.
Vurdering	<p>Redusert foreldrebetaling omfatter i dag 18 %, eller med andre ord 51 av familiene som har barnehageplass. Per september 2017 utgjør tapt inntekt fra foreldrebetaling over 540 000,-, trolig 750 000,- ved årets slutt.</p> <p>Et tilbud om generell reduksjon i foreldrebetalingen kommer hovedsakelig foreldre med god inntekt til gode. 158 kroner i lavere månedlig barnehageregning trekker neppe familier til Sunndal kommune. Nyere undersøkelser viser at nå som retten til barnehageplass og innført makspris er på plass, så er foreldre opptatt av kvaliteten på barnehagetilbudet. De sjekker nettstedet som «barnehagefakta.no», der kvalitetskriterier som bemanningstetthet og pedagogtetthet er aller viktigst.</p>

Tiltak	Sommerstengt barnehage 3-4 uker
Ansvar - konto	2315, 2335, 2355, 2375 – 10200 Ferievikar
Innspart beløp	- 100 000 (ved 2 uker) til - 640 000 (ved 4 uker)
Konsekvens	<ul style="list-style-type: none">• Liten fleksibilitet i ferieavvikling for brukerne• Bedre kvalitet på tjenestene ved at større andel av fast personale er tilstede i den øvrige delen av fellesferien.• Vedlikehold og ekstra renhold av barnehagelokaler kan gjennomføres med mindre logistikkutfordringer
Vurdering	<p>I sommermånedene med flest barn og ansatte ute i ferie endres driften i stor grad. Mange barn må møte på en annen avdeling enn det de er vant med, og tilbringer tid med nye barn og voksne de ikke kjenner så godt. Tilbakemelding fra brukerne er at dette er krevende for noen barn og foreldre.</p> <p>Barnehagetjenesten må i hovedsak avvikle sommerferien mellom 20. juni og 15. august for å være klare til å ta imot nye barn ved starten av barnehageåret. Det er derfor ikke mulig at en ansatt fra alle avdelinger er til stede til enhver tid.</p>

Tiltak	Utgifter til helsehjelp dekkes av pleie- og omsorg (ved å søke om refusjon gjennom ordningen for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester i kommunene)
Ansvar - konto	2015 – 10100 Fastlønn, Tjeneste 2110 Styrket barnehagetilbud
Innspart beløp	- 650 000,-
Konsekvens	<ul style="list-style-type: none"> • Pleie- og omsorgstjenesten må ivareta rettigheter for denne pasientgruppen også i tiden barnet oppholder seg i barnehage (eller skole). • Tett samhandling mellom tjenesten for å gi et mest mulig sømløst tilbud i grenseoppgangen mellom spesialpedagogiske tiltak og oppfølging av barnets helse.
Vurdering	Barnehagetjenesten har barn i barnehagen som krever kontinuerlig tilsyn med bakgrunn i helsemessige utfordringer. Ved feilaktig bruk av begrepet styrket barnehagetilbud, vil kommunen miste mulighet til å søke om refusjoner for disse barna. Vedtak om spesialpedagogisk hjelp utløser ikke mulighet til å søke om refusjoner, mens vedtak om tjenester som behandling og habilitering, vil gjøre det. De barna det er snakk om her, har omfattende tiltak utenom barnehagens åpningstid, og summen av disse tiltakene gir grunnlag for å søke refusjon. 80 % av utgiftene til behandling og habilitering i barnehagen vil da kunne refunderes.

Tiltak	Reduksjon utgifter til PPT
Ansvar - konto	2015 – 13750 Kjøp fra IKS, 2110 Styrket barnehagetilbud
Innspart beløp	- 110 000,-
Konsekvens	<ul style="list-style-type: none"> • Reduksjon i barnetall må også få konsekvenser for reduksjon i antall årsverk i PPT. • Forslaget innebærer en reduksjon tilsvarende 1 årsverk, der barnehagetjenesten sin andel utgjør 110 000,-.
Vurdering	Sunndal kommune må bruke PPT sine ressurser på en bedre og mer effektiv måte. Lovendring tilsier at PPT i større grad skal arbeid systemisk enn hva som er tilfellet i dag. I dag arbeider PPT i stor grad klientretta med sakkyndig utredning, men bruker også ressurser på direkte pedagogiske tiltak i samarbeidskommunene. Dette er oppgaver som den enkelte kommune (barnehage) skal løse uten bruk av PPT sine ressurser.

Tiltak om innføring av ett barnehageinntak vil ikke være gjeldende for 2018. Saken må tas stilling til før søknadsfrist for 1. inntaket i 2018 (innen 1. mars), slik at foreldre med rett til barnehageplass ikke avventer oppstart til 2. inntaket. For 2018 kommer derfor to barnehageinntak som en konsekvensjusterings sak med behov for styrking av barnehagetjenestens budsjett.

Tiltak	Konsekvensjustering to barnehageinntak
Ansvar - konto	2315, 2335, 2355, 2375 – 10100 Fastlønn 2315, 2335, 2355, 2375 – 12600 Renholdstjenester 2315, 2335, 2355, 2375 – 11500 Leker 2315, 2335, 2355, 2375 – 12000 Inventar 2315, 2335, 2355, 2375 – 11500 Opplæring, kurs 2315, 2335, 2355, 2375 – 16002 Brukerbetaling barnehage og SFO
Økte utgifter	3 553 000,-
Konsekvens	<ul style="list-style-type: none"> • 27 nye barn per 01.02.18. • 25 barn under 3 år og 2 barn over 3 år. • 15 barn uten rett til barnehageplass, med personalutgifter alene tilsvarende 2 570 000,-. • Økt total personalressurs tilsvarende 7,5 årsverk. • Økte utgifter til styrket barnehetilbud. • Økt inntekt fra foreldrebetaling tilsvarende – 300 000,-.
Vurdering	<p>Barnehetjenesten har i høst holdt igjen en ledig plass på de fleste småbarnsavdelingene for å kunne ta imot 2. inntaket på en forsvarlig måte. Dette gir helårskostnader ved to inntak, som er mer reelt i forhold til faktiske kostnader ved to inntak. Med signal om bemanningsnorm som trolig skal effektueres fra 01.08.18 vil vi måtte ha tilsvarende bemanning neste høst, uten at det da ligger inne en «bufferkapasitet» til 2. inntaket. Det betyr at neste års kostnader vil bli enda høyere.</p> <p>Det må også påregnes en kostnad til utbygging av kapasiteten i barnehetjenesten. I dag har vi 285 barnehageplasser i barnehetjenesten med for tiden 304 barn med opphold. Fra 01.02.18 vil det være 331 barn med opphold. Dagens bruk av Villabyen og Mogrenda barnehager kan bare sees som en midlertidig løsning. Det er heller ikke budsjettert med driftskostnader til disse byggene. Dette kommer derfor som et tillegg til kostnadene ved to inntak.</p>

Tiltak	Konsekvensjustering midlertidige barnehageplasser
Ansvar - konto	2015 – 11900 Leie av lokaler 2015 – 12600 Renholdstjenester
Økte utgifter	1 100 000,-
Konsekvens	<ul style="list-style-type: none"> • Barnehetjenesten mangler 46 barnehageplasser og må derfor drifte to nedlagte barnehager. • Tredal barnehage har ikke fysisk kapasitet til å kunne gjennomføre spesialpedagogiske tiltak. Barnehetjenesten leier i dag en kommunal bolig for å dekke dette behovet.

Vurdering	<p>Sunndal kommune har ikke tilstrekkelig fysisk kapasitet til å innfri retten til barnehageplass for egne innbyggere. Det er gjort en kartlegging av eksisterende bygningsmasse med tanke på kapasitet og pedagogiske konsekvenser. Videre vil barnehagetjenesten i samarbeid med eiendomstjenesten arbeide med å skaffe oversikt over økonomiske konsekvenser ved videre drift av dagens bygninger kontra investering i ny sentrumsbarnehage.</p> <p>I påvente av en løsning må kommunen drifte nedlagte barnehagelokaler for å innfri retten til barnehageplass. Denne kostnaden har hverken eiendomstjenesten eller barnehagetjenesten budsjettet med. Per 2017 blir barnehagetjenesten internfakturert for denne omkostningen, noe som gir røde tall. Den beste løsningen er en styrking av eiendomstjenestens budsjett for å dekke disse utgiftene.</p>
-----------	---

Tiltak	Konsekvensjustering bemanningsnorm
Ansvar - konto	2315, 2335, 2355, 2375 – 10100 Fastlønn 2315, 2335, 2355, 2375 – 11500 Opplæring, kurs
Økte utgifter	990 000,- i 2018 og videre 2 385 000,- fra 2019.
Konsekvens	<ul style="list-style-type: none"> Maks 9 barn per 3 voksne for barn under 3 år og maks 18 barn per 3 voksne for barn over 3 år. 13 færre småbarnsplasser i barnehagetjenesten.
Vurdering	<p>Kunnskapsdepartementet har lagt fram et høringsdokument med forslag om endringer i barnehageloven. Endringen innebærer bl.a. skjerpet pedagognorm og bemanningsnorm. Endringen skal etter planen effektueres fra 01.08.18.</p> <p>Det kommer ingen friske midler til gjennomføring av denne endringen. For kommuner som har prioritert lavt bemanningsnivå, slik som Sunndal kommune, vil denne lovendringen ha større konsekvens enn for mange andre kommuner som allerede i dag har et slikt bemanningsnivå.</p>

Foreløpig ÅRSPLAN OG BUDSJETT 2018 Helse- og barneverntjenesten

1. VISJON OG HOVEDMÅL
2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2016 – 2018
3. MÅL OG TILTAK 2018
4. KOSTNADSREDUSERENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN

1. VISJON OG HOVEDMÅL

Visjon

Sunndal kommune – *kraftsenteret mellom fjord og fjell*

Våre mål

1. En attraktiv og mangfoldig kommune med 7.400 innbyggere innen 2020 (+ 3 %)
2. En robust kommune for fremtiden
3. Et vekstkraftig og inkluderende næringsliv med 4.000 arbeidsplasser innen 2020 (+ 5 %)
4. Effektiv og miljøvennlig energibruk
5. God infrastruktur, bedre og tryggere veger
6. Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder
7. God helse og livskvalitet for alle
8. Sunn kommuneøkonomi - kompetent og attraktiv arbeidsplass
9. En dyktig og effektiv beredskapsorganisasjon

Verdier i Sunndal kommune

Respekt – omsorg - ansvar

Visjon for helse- og barneverntjenesten

God helse og livskvalitet for alle

Ei hand å holde i for barn og unge

Hovedmål 2018

- Gi en kvalitativ god helse- og barneverntjeneste til innbyggerne
- Profilere tjenesten på en god måte

2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2016 – 2018

Bemanning og budsjettrammer 2016 – 2018

	Budsjett (1.000)	Bemanning					
	Netto budsjettramme	Antall årsverk	Antall ansatte	Antall lærlinger	Syke-fravær	Andel heltid	Andel kvinner
2016	27 510	32,2	38	0	7,1	87,5	90
2017	27 648	33,4	40	0	6,2	85	87
2018	25 845	31,9*	36	0			

*Tjenesten er redusert med 2 årsverk som følge av nedleggelse av Sunndal Asylmottak. Stillingene har vært finansiert over Vertskommunemidlene, derfor ingen forandring i ramme.

Investeringer 2018 (1.000)

Beløp	Tiltak
0	Renovering og påbygging Sunndal Lege- og Helsesenter er budsjettet i eiendomstjenesten.

3. MÅL OG TILTAK 2018 (max 5 - 10 tiltak)

Mål	Tiltak
A. Økonomi	
Overholde budsjett	1.Løpende budsjettkontroll gjennom måneds- og tertialrapportering
B. Brukere - lokalsamfunn	
Treffsikre tjenester gjennom økt fokus på befolkningens behov.	2. Gjennomføre brukerundersøkelse og iverksette tiltak basert på bruker- og ungdataundersøkelse, brukerplan og statistikk.
Fremme tverrfaglig samarbeid.	3.Sikre gode rutiner og deltakelse i samarbeid med øvrige tjenester gjennom Samordningsprosjektet, Individuell plan, Nærmiljøprosjektet og Frisklivssentralen.
Helsefremmende og forebyggende arbeid gjennom helhetlig forebygging for at befolkningen skal ha best mulig helse lengst mulig.	4.Frisklivssentralen er et satsingsområde for tjenesten og skal måle effekt av tilbudet. Målinger foretas før og etter gruppetilbud, samt et år etter deltakelse i Frisklivssentralen. Tilbudet i Frisklivssentralen er planlagt utvidet ved å tilby mestring av depresjon og belastninger i tillegg til ordinære gruppetilbud. Dette skal gjøres i samarbeid med psykisk helse (PLO). Det skal søkes om økonomiske ressurser gjennom innovasjon- og kompetansestiltak fra fylkeskommunen.

Interkommunal barneverntjeneste: God hjelp til brukere, rapportert gjennom målbare indikatorer	5.Rapportere antall nye meldinger, fristoversittelser, antall barn på tiltak herav barn med tiltaksplan og evalueringer av disse. 6.Satsningsområder 2018: Forebyggende systematisk samarbeid mellom de tjenestene som jobber med barn og familier.
C. Medarbeidere – organisasjon	
Gode og kompetente ledere	7.Stimulere til kompetanseheving og utvikling av ledere, og ta i bruk Lean.
Gode rutiner for internkontroll	8.Stimulere til aktiv bruk av Compilo: avviksmelding, ROS-analyse og prosedyrer.

4. KOSTNADSBESPARENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN 2018

Pålagt innsparing, sum: 972.000

Tiltak 1.	
Ansvar - konto	3120 - 17000
Innspart beløp	Kr. 300 000
Konsekvens	Merinntekt til helse- og barneverntjenesten
Vurdering	Ny oppgjørsordning for fysioterapi fra 2017 medfører beregnet økte refusjoner. Innsparing «Tiltak 1».

Tiltak 2.	
Ansvar - konto	3253 - 17000
Innspart beløp	672.000
Konsekvens	Merinntekt for helse- og barneverntjenesten
Vurdering	Ny oppgjørsordning for barneverntjenesten for bosatte enslige mindreårige fra 2017 medfører beregnet økt tilskudd til kommunen/barnevernet. Innsparing «Tiltak 1 + tiltak 2».

Tiltak 3.	
Ansvar - konto	3020 - 10100
Innspart beløp	Ca. 672.000
Konsekvens	Avvikle stillingen leder Sunndal DMS/folkehelsekoordinator Alternativ mulig innsparing «Tiltak 1 + tiltak 3»
Vurdering	Stillingen som folkehelsekoordinator er ikke lovpålagt. Folkehelsearbeidet er imidlertid hjemlet i lovverk og er hele kommunens ansvar, og må ivaretas på andre måter dersom stillingen avvikles.

Tiltak 4.	
Ansvar - konto	3100 – konto 10100 og konto 16900
Innspart beløp	0
Konsekvens	Nedleggelse av Sunndal Asylsøker mottak fra 01.02.2018 medfører slutt på behov for helsetjenester for asylsøkere. Medfører reduksjon av 1,5 årsverk for helsesøster/sykepleier samt 1,33 % stilling for rådgivende legetjeneste.
Vurdering	Lønnsmidlene er finansiert over vertskommunemidlene, derfor ingen konsekvens for budsjetttramma til tjenesten.

Tiltak 5.	
Ansvar - konto	3250 – konto 10100 og konto 16900
Innspart beløp	0
Konsekvens	Nedleggelse av Sunndal Asylsøker mottak fra 01.02.2018 medfører slutt på behov for barneverntjeneste for asylsøkere. Medfører reduksjon av 0,5 årsverk ved barnevernet.
Vurdering	Lønnsmidlene er finansiert over vertskommunemidlene, derfor ingen konsekvens for budsjetttramma til tjenesten.

**Foreløpig
ÅRSPLAN OG BUDSJETT 2018
NAV Sunndal**

- 1. VISJON OG HOVEDMÅL**
- 2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2017 – 2018**
- 3. MÅL OG TILTAK 2018**
- 4. KOSTNADSREDUSERENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN**

08102017

1. VISJON OG HOVEDMÅL

Visjon

Sunndal kommune – *kraftsenteret mellom fjord og fjell*

Våre mål

1. En attraktiv og mangfoldig kommune med 7.400 innbyggere innen 2020 (+ 3 %)
2. En robust kommune for fremtiden
3. Et vekstkraftig og inkluderende næringsliv med 4.000 arbeidsplasser innen 2020 (+ 5 %)
4. Effektiv og miljøvennlig energibruk
5. God infrastruktur, bedre og tryggere veger
6. Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder
7. God helse og livskvalitet for alle
8. Sunn kommuneøkonomi - kompetent og attraktiv arbeidsplass
9. En dyktig og effektiv beredskapsorganisasjon

Verdier i Sunndal kommune

Respekt – omsorg - ansvar

Visjon for NAV Sunndal

Vi gir mennesker muligheter

Hovedmål 2018

NAV Sunndal skal oppfylle Nav-reformens intensjon om et sømløst og helhetlig tjenestetilbud til brukere med behov for sammensatte tjenester. NAV skal ha fokus på ”Arbeid først” og bidra til å gi gode levevilkår for vanskeligstilte. Brukerne skal møte serviceinnstilte, engasjerte og kompetente veiledere ved NAV Sunndal.

2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2016 – 2018

Bemanning og budsjettrammer 2017 – 2018

	Budsjett (1.000)	Bemanning					
	Netto budsjettramme	Antall årsverk	Antall ansatte	Antall lærlinger	Syke-fravær	Andel heltid	Andel kvinner
2016	12 624	15	15	0	0,9	100	80
2017	13 586	15	15	0		100	80
2018	13 965	15	15	0			

Antall årsverk: Stat 5, kommune: 9, prosjekt:1

Investeringer 2018 (1.000 kr)

Beløp	Tiltak

3. MÅL OG TILTAK 2018

Mål	Tiltak
A. Økonomi	
Overholde budsjett	Løpende budsjettkontroll
B. Brukere - lokalsamfunn	
God service og brukermedvirkning	Kanalstrategien skal følges og brukere skal veiledes til å hente informasjon om tjenester på nav.no. Veiledningsplattformen skal brukes systematisk rettet mot god brukeroppfølging. Annerkjennelse skal brukes som metode i kontakt med brukere. Vi skal ha et spesielt fokus på brukermedvirkning i utarbeidelsen av gode aktivitetsplaner.
Styrke rekrutterings- og markedsarbeidet	Veilederne skal delta på markeds møter, aktivitetsplan for markedsbesøk skal følges og all kontakt med næringslivet skal registreres.
	Vi skal bistå arbeidsgiverne å rekruttere til ledige stillinger, bidra til et mer inkluderende arbeidsliv og kravene til økt mobilitet skal håndheves. Vi skal styrke oppfølging i egen regi fremfor kjøp fra eksterne aktører.
Overgang til arbeid og rett bistand til rett tid skal prege oppfølgingsarbeidet	Bruker møtene skal bli bedre og mer arbeidsrettet gjennom økt kompetanse og fokus på positiv ledelse, veiledning, inkludering- og arbeidsmarkedskompetanse. Kvaliteten på tjenestene skal heves ved å følge opp brukerne i samsvar med «Standard for arbeidsrettet

	brukeroppfølging i NAV».
	Aktiv hverdag skal benyttes som aktivitets- og sysselsettingstiltak i påvente av arbeid. Ungdommer og innvandrere skal prioriteres. For å få til et tettere samarbeid med andre tjenester og et mere integrert tilbud rettet mot arbeid og aktivitet, vil vi flytte Aktiv hverdag til brannstasjonen.
	Gjennom eget prosjekt skal det særlig legges vekt på sysselsetting av personer med innvandrerbakgrunn.
Helhetlig og tverretatlig tilbud til personer med rus- og psykiske lidelser	Vi skal vurdere og gjennomføre vedtatte tiltak i plan for rus- og psykiske lidelser, samt sørge for at tilskuddsmidler fra fylkesmannen blir brukt i dette arbeidet, jfr. søknad og tildelingsbrev.
C. Medarbeidere – organisasjon	
Godt arbeidsmiljø og lavt sykefravær	Handlingsplan for HKI- arbeid utarbeides etter at resultatene av medarbeiderundersøkelsen foreligger i desember 2017. Handlingsplan for HMS/IA utarbeides i januar 2018. Planene skal følges og tiltak skal være fast tema i alle kontormøter. Trivselstiltak gjennomføres etter egen plan. Vi skal ha en tidlig og tett oppfølging av sykmeldte jfr. IA-avtalen.
	Vi skal gjennomføre ROS-analyser på minst 3 utsatte områder, avvik skal meldes og rutinebeskrivelser skal utarbeides. Compilo skal benyttes i dette arbeidet

4. KOSTNADSBESPARENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN 2018

Pålagt innsparing, sum (1.000 kr) : 492 000,-

Tiltak A	Ingen ansettelse i ny stilling
Ansvar - konto	3241/3220-10100
Innspart beløp	Pålagt innsparing
Konsekvens	Ingen umiddelbar konsekvens i og med at stillingen er nyopprettet og ikke besatt.
Vurdering	NAV fikk midler til å opprette en stilling innen rusfeltet i 2017. Stillingen har stått vakant i påvente av økonomi- og budsjettprosess. Vi foreslår at denne stillingen fortsatt blir stående vakant. Sunndal kommune v/NAV har en veileder i 100% stilling innen rusarbeid. Det understrekes at alle veilederne ved NAV jobber med rusproblematikk og følger opp brukere med denne problematikken på lik linje med andre brukere som trenger

	<p>tett individuell oppfølging. Det påpekes også at det har utviklet seg tett samarbeid mellom veiledere ved NAV og avd. for psykisk helse i PLO i oppfølgingsarbeidet av brukergruppen. Dette samarbeidet skal utvikles ytterligere i tråd med plan for rus- og psykisk helsearbeid i kommunen.</p>
--	--

	<p>Selv om vi selvfølgelig gjerne skulle hatt en medarbeider til, så er vi av den oppfatning at Sunndal kommune, med de utfordringer vi har pr. i dag, yter et godt og sammensatt tilbud til brukere med utfordringer knyttet til rus. Dette innsparingstiltaket vurderes å smerte minst.</p>
--	---

Foreløpig
ÅRSPLAN OG BUDSJETT 2018
Pleie- og omsorgstjenesten

1. **VISJON OG HOVEDMÅL**
2. **BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2017 – 2018**
3. **MÅL OG TILTAK 2018**
4. **KOSTNADSREDUSERENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN**

1. VISJON OG HOVEDMÅL

Visjon

Sunndal kommune – *kraftsenteret mellom fjord og fjell*

Våre mål

1. En attraktiv og mangfoldig kommune med 7.400 innbyggere innen 2020 (+ 3 %)
2. En robust kommune for fremtiden
3. Et vekstkraftig og inkluderende næringsliv med 4.000 arbeidsplasser innen 2020 (+ 5 %)
4. Effektiv og miljøvennlig energibruk
5. God infrastruktur, bedre og tryggere veger
6. Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder
7. God helse og livskvalitet for alle
8. Sunn kommuneøkonomi - kompetent og attraktiv arbeidsplass
9. En dyktig og effektiv beredskapsorganisasjon

Verdier i Sunndal kommune

Respekt – omsorg - ansvar

Visjon for pleie- og omsorgstjenesten

- Trygghet og kvalitet
- Trivsel og kompetanse

Hovedmål 2018

- Kontinuerlig forbedringsarbeid og fokus på innføring av velferdsteknologiske løsninger

- Økt fokus på brukermedvirkning, rehabilitering, mestring, aktivitet og opplevelser

2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2016 – 2018

Bemanning og budsjettrammer 2017 – 2018

	Budsjett (1.000)	Bemanning					
	Netto budsjettramme	Antall årsverk	Antall ansatte	Antall lærlinger	Sykefravær	Andel heltid	Andel Kvinner
2016	193.608	258,63	403	12	8,3		
2017	177.652	259,12	408	11			
2018	..			12			

Investeringer 2018 (1.000 kr)

Beløp	Tiltak
2 mill	Velferdsteknologiske løsninger
500.000	Nytt sykesignal-anlegg i deler av institusjonen og i omsorgsboliger i helsetunparken

3. MÅL OG TILTAK 2018

Mål	Tiltak
A. Økonomi	
Overholde budsjett	Løpende budsjettkontroll
B. Brukere - lokalsamfunn	
Sikre god kvalitet, samordning og utvikling av tjenestetilbudene	Innføre velferdsteknologiske løsninger (elektroniske medisindispensere, digitale trygghetsalarmer, oppgradering av pasientvarslingsanlegg og Elås)
	Utvikle omsorgstrappen med fokus på rehabilitering, helhetlige pasientforløp, egenmestring
	Ta i bruk pasientsikkerhetsprogrammet 24/7 (brukermedvirkning, fallforebygging og legemiddelhåndtering)
Fornøye bruker og pårørende	Gjennomføre brukerundersøkelse for psykisk helse og rus og habilitering
Drive forebyggende helsearbeid, kultur- og aktivitetstilbud	Utvikle samarbeidet med NAV og frisklivssentralen innenfor rus og psykisk helsearbeid

	Innføre et rutinemessig samarbeid mellom kommunen, pensjonistforeningene og frivilligsentralen for å samordne og utvikle aktivitet- og kulturtilbud til eldre.
God demensomsorg	Utarbeide demensplan med kartlegging av fremtidige behov for demensomsorg
Sikre et godt tilbud til barn og unge med behov for livslange tjenester	Samarbeide med berørte tjenester for å skaffe oversikt over fremtidig behov, og samordning av tjenestetilbud til barn og unge med behov for livslange tjenester
C. Medarbeidere – organisasjon	
Gode ledere – kompetent og tydelig arbeidsgiver	Stimulere til kompetanseheving og utvikling av ledere og ta i bruk verktøyene LØFT og LEAN
HMS: gode rutiner for internkontroll	Stimulere til sikkerhetskultur og aktiv bruk av Compilo: utvikle prosedyrer, avviksmelding, ROS-analyse

4. KOSTNADSBESPARENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN 2018

Pålagt innsparing, sum: 7,1 mill

Tiltak 1	Avvikle 8 midlertidige sykehjemsplasser
Ansvar - konto	
Innspar beløp	2,25 mill (helårseffekt 4,5 mill)
Konsekvens	Reduksjon av antall sykehjemsplasser. Det er fare for økt press på hjemmebaserte tjenester og korttidsavdelingen. Det kan også føre til økning i antall overliggedøgn i sykehus.
Vurdering	<p>Det vil ta noe tid å avvikle sengeplassene, derfor vil ikke dette tiltaket ha helårseffekt. Halvårseffekt er mest realistisk</p> <p>Dekningsgraden vil være 22 % av antall 80 +. Dette er noe høyere enn landssnittet i dekningsgrad.</p> <p>Det er foretatt en ROS-analyse som viser at det må iverksettes tiltak for å redusere risikoen ved reduksjon av antall plasser.</p> <ul style="list-style-type: none"> -økt fokus på å bo hjemme så lenge som mulig -vedtatt forskrift om rett til sykehjemsplass har klare kriterier for rett på plass i sykehjem -etablering av døgnbemannet bofellesskap og omsorgsboliger -hjemmebaserte tjenester må styrkes -kapasiteten på hverdagsrehabilitering må økes -innføring av hverdagsmestring -strengere tildelingskriterier

Tiltak 2	Omgjøre en sykehjemsavdeling med 16 plasser til bofellesskap
Ansvar - konto	

Innspart beløp	1,75 mill (helårseffekt 4,5 mill)
Konsekvens	Reduksjon i antall sykehjemsplasser gir en innsparing på 10 mill. Drift av bofellesskap vil ha en kostnad på ca. 5,5 mill. Hvis en regner med reduksjon av 8 midlertidige plasser, vil dekningen være 18,5 % av antall 80+. Snitt i Norge er 18%.
Vurdering	<p>Målet er å klare oss med mindre sykehjemsplasser jamfør KOSTRA tall som viser at vi bruker mye på institusjon i forhold til andre prioriteringer. På landsbasis er 50 % av plassene forbehold demente, hos oss utgjør det i underkant av 30 % av plassene. Dette er en indikator på at vi bruker institusjonsplassene til andre en vår målgruppe som er demente og svært pleietrengende med kognitiv svikt.</p> <p>ROS-analyse viser at det vil bli press på institusjonsplassene. Vi mangler i dag et mellomtilbudet i omsorgstrappen. Døgnbemannet omsorgsbolig er et godt alternativ til pasienter som har et trygghetsbehov.</p> <p>For å kompensere for presset på institusjonsplasser foreslås det at Ringveien omsorgsbolig døgnbemannes. På sikt bør også omsorgsboligen i helsetunparken bemannes. I denne boligen vil det være behov for installering av pasientvarslingsanlegg. I tillegg må det også legges til rette for fellesareal til matservering.</p> <p>For å møte fremtidens utfordringer må det bygges nye omsorgsboliger med heldøgns bemanning.</p> <p>Hjemmebaserte tjenester må styrkes for at flere skal kunne bo lengre i egen bolig.</p> <p>Etablering av bofellesskap i nedlagt sykehjemsavdeling</p> <p>Målet er å ivareta den gruppen som faller mellom sykehjemstilbud og hjemmesykepleie. Satsning på egenmestring, trygghet, ernæring og aktivitet. Ses på som et forsterket tilbud sett i forhold til omsorgsbolig. Bruke deler av innsparinger til å etablere bemanning i bofellesskapet. Tall fra andre kommuner viser at det vil være behov for en bemanningsfaktor på minst 0,5. Det vil si at det vil være behov for minst 8 årsverk for å bemanne et slikt tilbud. Dette vil gi en kostnad på ca 5,2 mill. Den enkelte beboer betaler husleie og servicetjenester.</p> <p>Det vil ta noe tid før dette tiltaket kan iverksettes. Det må tas en gjennomgang av dagens beboere og vurdere om noen av de er aktuelle for et slikt tilbud. Vedtak kan ikke omgjøres uten at beboer selv samtykker i det.</p> <p>Omprioritere ressursbruk i hjemmesykepleien</p> <p>Etablering av mestringsteam i hjemmesykepleien for å ta imot brukere som kommer hjem fra sykehus.</p> <p>Øke kapasitet på hverdagsrehabilitering og innføre hverdagsmestring.</p> <p>Øke kapasiteten på dagtilbud for demente.</p> <p>Opprettholde oppsatt fordeling av korttidsplasser (se eldreplan).</p>

	Etablere et eget helhetlig pasientforløp HPH løp for brukere/ pasienter som kommer fra sykehus til bufferplass på korttidsavdelingen.
--	---

Tiltak 3	Øke egenbetaling utenfor institusjon
Ansvar - konto	
Innspart beløp	1 mill
Konsekvens	Økte inntekter
Vurdering	Kostratall viser at egenbetaling fra brukerne utgjør 0,9 % av brutto driftsutgifter i Sunndal mot 1,3 % for landsgjennomsnittet og snittet i Møre og Romsdal. Tiltaket gjelder både praktisk bistand, trygghets-alarmer og ulike dagtilbud.

Tiltak 4	Redusere bemanning på langtidsavdelinger
Ansvar - konto	
Innspart beløp	650 000 kr
Konsekvens	Bemanningsfaktor i avdelingene reduseres med 0,5 årsverk. 2-3 dager i uken vil det være reduksjon i bemanningen med en person.
Vurdering	Arbeidsoppgaver må forsøkes tilpasses bemanning gjennom uken. Lederkapasiteten er økt med 50 % i avdelingene.

Tiltak 5	Redusere bemanning på kjøkkenet
Ansvar - konto	
Innspart beløp	520 000 kr
Konsekvens	Bemanning i kjøkken reduseres med en person 4 dager pr. uke- 0,8 årsverk.
Vurdering	Arbeidsoppgaver må forsøkes tilpasses bemanning gjennom uke. Kantinedriften ved rådhuset legges ned. Levering av mat til politiske møter må avsluttes.

Tiltak 6	Redusere overskuddsbemanning på avdeling E
Ansvar - konto	
Innspart beløp	650 000 kr
Konsekvens	Opprettelse av flere deltidsstillinger.
Vurdering	Det har over tid vist seg å ha vært svært vanskelig å utnyttet overskuddsbemanning ved avdeling E som tenkt. Ansatte opplever det svært krevende å veksle mellom to arbeidsplasser.

Tiltak 7	Avvikling av kulturkontaktordningen
Ansvar - konto	
Innspart beløp	260 000 kr
Konsekvens	0,4 årsverk. Det vil ikke være avsatt ressurser i tjenesten til å samordne fellesaktiviteter.
Vurdering	Aktivitetene må organiseres av den enkelte avdeling.

Tiltak 8	Laboratorietjenester i ordinær bemanning
Ansvar - konto	
Innspart beløp	130 000 kr
Konsekvens	0,2 årsverk. Korttidsavdelingen må utføre laboratorietjenester innenfor ordinær bemanning.
Vurdering	Det vurderes som gjennomførbart at avdelingen tilføres denne oppgaven innenfor dagens bemanning.

Tiltak 9	Avvikle tøyansvarlig
Ansvar - konto	
Innspart beløp	130 000 kr
Konsekvens	0,2 årsverk. Det vil ikke være avsatt ressurs til å organisere mottak av arbeidstøy. Oppgaven må fordeles mellom avdelingene.
Vurdering	Det vurderes som gjennomførbart at denne arbeidsoppgaven fordeles mellom avdelingene.

Tiltak 10	Sone psykisk helse, redusert bemanning kveld og helg
Ansvar - konto	
Innspart beløp	1,1 mill
Konsekvens	Arbeidsoppgaver og innsats i sone for psykisk helse vris over til tilbud på dagtid.
Vurdering	Tilbud i bofellesskap vil opprettholdes som før. Alle vedtak revideres. Tjenestene vil bli gitt på dagtid. De fleste kommuner yter tjenester til denne gruppen på dagtid. Det er gjennomført ROS-analyse.

Tiltak 11	Redusert tilbud i arbeidsstua
Ansvar - konto	
Innspart beløp	440 000 kr
Konsekvens	0,8 årsverk. Arbeidsstua er steng 2-3 dager pr. uke.
Vurdering	Flere aktiviteter må utføres på avdelingene.

Tiltak 12	Avvikle betalte matpauser på dagtid midt i uken i hjemmebasert omsorg
Ansvar - konto	
Innspart beløp	
Konsekvens	Øke kapasiteten med 0,5 time pr ansatt.
Vurdering	Det vurderes som gjennomførbart å organisere hjemmesykepleien slik at det kan avvikles ulønnede matpauser. Arbeidslistene skal være organisert slik at ansatte skal være tilbake på helsetunet til pauseavvikling. Ansatte får disponere matpausen fritt uten å være tilgjengelig for tjenesten.

Foreløpig
ÅRSPLAN OG BUDSJETT 2018
Plan-, miljø- og næringstjenesten

- 1. VISJON OG HOVEDMÅL**
- 2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2017 – 2018**
- 3. MÅL OG TILTAK 2018**
- 4. KOSTNADSREDUSERENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN**

1. VISJON OG HOVEDMÅL

Visjon

Sunddal kommune – *kraftsenteret mellom fjord og fjell*

Våre mål

1. En attraktiv og mangfoldig kommune med 7.400 innbyggere innen 2020 (+ 3 %)
2. En robust kommune for fremtiden
3. Et vekstkraftig og inkluderende næringsliv med 4.000 arbeidsplasser innen 2020 (+ 5 %)
4. Effektiv og miljøvennlig energibruk
5. God infrastruktur, bedre og tryggere veger
6. Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder
7. God helse og livskvalitet for alle
8. Sunn kommuneøkonomi - kompetent og attraktiv arbeidsplass
9. En dyktig og effektiv beredskapsorganisasjon

Verdier i Sunddal kommune

Respekt – omsorg - ansvar

Visjon for plan-, miljø- og næringstjenesten:

Vi planlegger framtida!

Hovedmål 2018

- Styrke Sunddalsøra som regionsenter og legge til rette for næringsutvikling og bosetting i hele kommunen.
- Bidra til bærekraftig utvikling av kommunen.

2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2016 – 2018

Bemanning og budsjettrammer 2017 – 2018

	Budsjett (1.000)	Bemanning					
	Netto budsjettramme	Antall årsverk	Antall ansatte	Antall lærlinger	Sykefravær	Andel heltid	Andel kvinner
2016	7 764 000	10,5	11	0		100	60
2017	7 999 000	10	10	0		100	60
2018	1 360 000	9,8	10	0		100	70

Investeringer 2018 (1.000 kr)

Beløp	Tiltak
...	...
...	...

3. MÅL OG TILTAK 2017

Mål	Tiltak
A. Økonomi	
Overholde budsjett	Løpende budsjettkontroll
B. Brukere - lokalsamfunn	
Fremtidsrettet planlegging	Fokus på prioriterte plansaker vedtatt i januar i økonomi- og planutvalget
Fornøyde brukere	Tilby god service
	Videreutvikle digital kommunikasjon med brukere
C. Medarbeidere - organisasjon	
Lavt sykefravær	Aktiv forebygging og oppfølging i henhold til kommunens retningslinjer
Etablere god rolle- og organisasjonsforståelse	Gjennomføre tiltak som gir felles forståelse for ansvar, rettigheter og plikter knyttet til de ulike rollene i arbeidslivet.

4. KOSTNADSBESPARENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN 2018

Pålagt innsparing, sum (1.000 kr): - 281

Tiltak	Holde stilling som planlegger vakant
Ansvar - konto	4400 - 10100
Innspart beløp	616 000,-
Konsekvens	Kapasiteten innen natur- og miljøfeltet i kommunen vil bli redusert. Tjenesten vil ikke kunne prioritere arbeidsoppgaver som går ut over det lovpålagte.
Vurdering	Lovpålagte oppgaver blir løst internt.

Foreløpig ÅRSPLAN OG BUDSJETT 2018 kulturtjenesten

1. VISJON OG HOVEDMÅL
2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2017 – 2018
3. MÅL OG TILTAK 2018
4. KOSTNADSREDUSERENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN

1. VISJON OG HOVEDMÅL

Visjon

Sunddal kommune – kraftsenteret mellom fjord og fjell

Våre mål

1. En attraktiv og mangfoldig kommune med 7.400 innbyggere innen 2020 (+ 3 %)
2. En robust kommune for fremtiden
3. Et vekstkraftig og inkluderende næringsliv med 4.000 arbeidsplasser innen 2020 (+ 5 %)
4. Effektiv og miljøvennlig energibruk
5. God infrastruktur, bedre og tryggere veger
6. Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder
7. God helse og livskvalitet for alle
8. Sunn kommuneøkonomi - kompetent og attraktiv arbeidsplass
9. En dyktig og effektiv beredskapsorganisasjon

Verdier i Sunddal kommune

Respekt – omsorg - ansvar

Visjon

KULTUR → samhandling som skaper trivsel, trygghet og tilhørighet

Hovedmål 2018

- Sunddal skal være en ledende kulturkommune i Møre og Romsdal
- Kulturtjenesten skal – innenfor vedtatte rammer – utvikle Sunddal til å bli et enda triveligere sted

2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2016 – 2018

Bemanning og budsjettrammer 2017 – 2018

	Budsjett (1.000)	Bemanning					
	Netto budsjettramme	Antall årsverk	Antall ansatte	Antall lærlinger	Syke-fravær	Andel heltid	Andel kvinner
2016	16 972	23	30		5,9	55	54
2017	17 603	23	29		5,5	44	48
2018	16 474						

Investeringer 2018 (1.000 kr)

Beløp	Tiltak
200.000	Delfinansiering Lauvåbrua
300.000	Låneautomat biblioteket
900.000	Tribune sportshall
700.000	Klubbhus Sande, i h t tilstandsrapport
2,4 mill	Renovering kulturhus, teknisk tilstand i h t behovsplan

3. MÅL OG TILTAK 2017

Mål	Tiltak
A. Økonomi	
Overholde budsjett	Løpende budsjettkontroll
B. Brukere - lokalsamfunn	
En mangfoldig og attraktiv barne- og ungdomskultur for alle	En veldrevet fritidsklubb med kompetent personale
	Videreføre og utvikle det lokale MOT-arbeidet
	Sikre gode vilkår for frivillige organisasjoner som representerer trygge baser med både tradisjonsrike og nyskapende aktiviteter for barn og unge
	Utvikle et tverrfaglig samarbeid mellom kommunale tjenester
Befeste og videreutvikle Sunndal kulturhus/kino som møteplass og regionalt senter for kunst- og kulturformidling	Sørge for nødvendige oppgraderinger av fasiliteter – inkludert teknisk utstyr til konserter, teater, kino og møter/seminarer.
Sikre og utvikle Sunndal som friluftskommune	Utarbeide planer, grunneieravtaler, merke trimløyper og bygge og utvikle parkeringsplasser ved utfartsområder

Styrke biblioteket som møteplass og kulturarena for alle	Ha to arrangementer pr måned – debatt, litteraturformidling, lesestund, foredrag, forfatterkveld, spill ...
Sunndal kulturskole skal være et kunstfaglig og pedagogisk kompetansesenter	Utvikle fagkompetansen gjennom forpliktende lærersamarbeid, som igjen sørger for gode undervisningstilbud innen disiplinene skolen tilbyr sine brukere
C. Medarbeidere - organisasjon	
Ha en tilstedeværelse i tjenesten på minst 95 prosent.	Gode rutiner for HMS og oppfølging. Åpenhet og gjensidig tillit.
Være en attraktiv arbeidsplass med meningsfulle oppgaver og godt arbeidsmiljø	Etablere samarbeidsprosjekter og kreativt arbeid som skaper engasjement, tilhørighet til arbeidsplassen og «jobblyst».

4. KOSTNADSBESPARENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN 2018

Pålagt innsparing, sum: 619.000

Tiltak 1	Reduksjon i tilskudd
Ansvar - konto	5500 - 3650
Innspart beløp	40.000
Konsekvens	Mindre til lag og foreninger/enkeltpersoner som søker støtte til kulturvernprosjekter
Vurdering	Vi må jobbe for å kompensere med eksterne midler. Dette gjennom bedre og mer målrettede søknader fra de som jobber med prosjekter. Det er også viktig med god kontakt med fylkeskommunen, som sitter med bred kompetanse på mange felt, og som hvert år bevilger store summer til lokale prosjekter rundt om i kommunene.

Tiltak 2	Reduserte stilling – 70 %
Ansvar - konto	5300 – 3700 Bibliotek
Innspart beløp	308.000 + pensjon/avgift
Konsekvens	Mulig omlegging av turnus og endring i åpningstider
Vurdering	Ikke umulig å få til. Dette er kommunisert med avdelingsleder, og er vurdert som en mulig innsparing – uten at det skal gå ut over kvalitet og service. Men det vil så klart kreve mer av de andre ansatte, og det kan bli behov for omlegginger i turnuser/åpningstider. Det er viktig at biblioteket får stabilitet i staben, og igjen kommer seg over fra vedlikeholdsdrift til utviklingsarbeid i tråd med gjeldende planverk. Vi er også spente på hva som kommer ut av den prosessen vi jobber med nå, men visjon og utviklingsplan og visjon for bibliotek og kulturhus. Noe av det som vurderes, er en samlokalisering.

Tiltak 3	Marked - kulturhuset
Ansvar - konto	5110 - 3730
Innspart beløp	55.000
Konsekvens	Forhåpentligvis ingen
Vurdering	<p>Dette må kompenseres gjennom markedsføring på sosiale media, hjemmesider, egenprodusert markedsmateriale etc. Vi har skolert en av våre avdelingsledere til å kunne gjennomføre en del grafisk arbeid, som flyere, plakater, annonser etc. Dette tar av avdelingslederens tid, samtidig som det sparer tjenesten for utgifter. Vi ser også på dette som svært meningsfylt arbeid, der alle kommer tett på planlegging og produksjon av materiale som skal ut til publikum.</p>

Tiltak 4	
Ansvar - konto	5400 – 3830 Kulturskolen – merkantil stilling
Innspart beløp	180.000 + pensjon/avgift
Konsekvens	Usikkert. Rutiner og ansvar for merkantilt arbeid må endres.
Vurdering	Dette må muligens kompenseres ved å hente ressurser fra en annen avdeling.

Tiltak 5	
Ansvar - konto	5100 – 5200 – 5400 – 5010 Ekstrahjelp
Innspart beløp	100.000 + pensjon/avgift
Konsekvens	Her kan det bli nødvendig med endringer av turnus, med små endringer i åpningstidene. Bruken av denne posten må brukes mer målrettet – gjerne mot enkeltprosjekt – enn i dag.
Vurdering	Med god planlegging, skal dette gå greit.

Tiltak 6	
Ansvar - konto	5100 – 5200 – 5010 Leieinntekter/billettsalg
Reduksjon i inntektene	230.000
Konsekvens	Behov for økte inntekter på andre områder, og/eller innsparinger tilsvarende inntektssvikten. Dette er pekt på i andre tiltak.
Vurdering	<p>Tallene er basert på erfaringer/trender 2017. Men; det skal selvsagt jobbes hard for å unngå at dette skjer. Likevel; dette handler om å legge inn realistiske forventninger i budsjettet. På sikt kan/vil en samlokalisering av kulturhus og bibliotek virke sterkt inn på utleieinntektene for kulturhuset. Da vil vi – forhåpentlig – kunne hente inn dette ved mer rasjonell drift og økt besøk på nye og bedre tilbud knyttet til foaje, kiosk/kafe og kino- og konsertsaler.</p>

Foreløpig ÅRSPLAN OG BUDSJETT 2018 Kommunalteknisk tjeneste

1. VISJON OG HOVEDMÅL
2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2016 – 2018
3. MÅL OG TILTAK 2018
4. KOSTNADSREDUSERENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN

14.8.2017 EML

1. VISJON OG HOVEDMÅL

Visjon

Sunddal kommune – kraftsenteret mellom fjord og fjell

Våre mål

1. En attraktiv og mangfoldig kommune med 7.400 innbyggere innen 2020 (+ 3 %)
2. En robust kommune for fremtiden
3. Et vekstkraftig og inkluderende næringsliv med 4.000 arbeidsplasser innen 2020 (+ 5 %)
4. Effektiv og miljøvennlig energibruk
5. God infrastruktur, bedre og tryggere veier
6. Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder
7. God helse og livskvalitet for alle
8. Sunn kommuneøkonomi - kompetent og attraktiv arbeidsplass
9. En dyktig og effektiv beredskapsorganisasjon

Verdier i Sunddal kommune

Respekt – omsorg - ansvar

Visjon for Kommunalteknisk tjeneste

- Ha god kvalitet på de anleggene vi har ansvar for og de tjenestene som vi produserer til innbyggerne.
- Overordnet mål er å produsere gode og rimelige tjenester, med god service og høg leveringssikkerhet.

Hovedmål 2018

- Å ha god vedlikeholdsstandard og oppfølging på alle anlegg som tjenesten har ansvar for.
- Gjennomføre vedtatte anleggsoppgaver for veg og VA, med god kvalitet og innenfor kostnadsrammene.

2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2016 – 2018

Bemanning og budsjettrammer 2016 – 2018

	Budsjett (1.000)	Bemanning					
	Netto budsjettramme	Antall årsverk	Antall ansatte	Antall lærlinger	Sykefravær	Andel heltid	Andel kvinner
2016	18 471 709	30,5	31	2	2,3 %	100	12
2017	18 182 762	30,5	30	2		100	12
2018	17 509 000	30,5	29	1		100	6

Investeringer 2018 (1.000 kr)

Beløp	Tiltak
1 000	Fornyng av maskinparken
2 000	Tiltak på veger og bruer
500	Trafikksikkerhetstiltak
500	Elveforbygning og rassikring
2 000	Fornyng av VA-infrastrukturen (selvkost)
500	Vegnavnskilting
300	Utskifting til LED gatelys (totalt kr. 1,4 mill. 2018 – 2021)
2 000	Vannforsyning til Smiset (selvkost)
850	Bobilplass ved Driva bru – grunnerverv og opparbeidelse
1 000	Bygging av lagerbygg for strøsand i Hovsvegen (budsjetteres av eiendomstjen.)
3 750	Påbygg brannstasjon for FIG-gruppe mv (budsjetteres av eiendomstjenesten)

3. MÅL OG TILTAK 2017

Mål	Tiltak
A. Økonomi	
Overholde budsjett	Tiltak 1: Løpende budsjettkontroll
Ha akseptabelt gebyrnivå	Tiltak 2: Ha gode og effektive selvkostordninger
B. Brukere - lokalsamfunn	
Sikker og god vannforsyning	Tiltak 3: Bygge ut vannforsyning til Smiset
	Tiltak 4: Ferdigstille oppgradering av Kalken vannverk
Miljømessig gode avløpsanlegg	Tiltak 5: Skifte ut VA-ledninger i Jonas Reins gate og Parkvegen

God standard på veger og bruer	Tiltak 6: Reasfaltering veger
Gjennomføre lovbestemt feiing og tilsyn av fritidsboliger	Tiltak 7: Planlegge og utføre feiing og tilsyn av fritidsboliger
C. Medarbeidere - organisasjon	
Sykefravær < 4 %	Tiltak 8: Aktiv forebygging og oppfølging

4. KOSTNADSBESPARENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN 2018

Pålagt innsparing, sum (1.000 kr): 658

Tiltak	
Ansvar - konto	6200 (oppmåling) - 10100
Innspart beløp	108
Konsekvens	Reduserte lønnskostnader (ubesatt vakant stilling)
Vurdering	Redusert kapasitet i avdelingen, lengre ventetid for kunder

Tiltak	
Ansvar - konto	6300 (brannvesen) – 10300 og 11500
Innspart beløp	100
Konsekvens	Redusert vikarbruk og redusert avsetning til opplæring
Vurdering	Behov for kompetansetiltak som må utsettes

Tiltak	
Ansvar - konto	6420 (park og grøntanlegg) – 10100 og 12301
Innspart beløp	200
Konsekvens	Reduserte lønnskostnader og kjøpte tjenester vedlikehold
Vurdering	Redusert standard på grøntanleggene

Tiltak	
Ansvar - konto	6430 (kommunale veger) – 10100 og 12304
Innspart beløp	250
Konsekvens	Reduserte lønnskostnader og kjøpte tjenester sommedvedlikehold veger
Vurdering	Redusert standard på sommedvedlikehold veger, mindre asfaltering

Foreløpig ÅRSPLAN OG BUDSJETT 2018 Eiendomstjenesten

1. VISJON OG HOVEDMÅL
2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2016 – 2018
3. MÅL OG TILTAK 2018
4. KOSTNADSREDUSERENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN

1. VISJON OG HOVEDMÅL

Visjon

Sunndal kommune – kraftsenteret mellom fjord og fjell

Våre mål

1. En attraktiv og mangfoldig kommune med 7.400 innbyggere innen 2020 (+ 3 %)
2. En robust kommune for fremtiden
3. Et vekstkraftig og inkluderende næringsliv med 4.000 arbeidsplasser innen 2020 (+ 5 %)
4. Effektiv og miljøvennlig energibruk
5. God infrastruktur, bedre og tryggere veger
6. Bærekraftig forvaltning av natur og verneområder
7. God helse og livskvalitet for alle
8. Sunn kommuneøkonomi - kompetent og attraktiv arbeidsplass
9. En dyktig og effektiv beredskapsorganisasjon

Verdier i Sunndal kommune

Respekt – omsorg - ansvar

Visjon for eiendomstjenesten

Eiendomstjenesten har ansvar for forvaltning, drift og vedlikehold av den kommunale bygningsmassen og gjennomføring av kommunale byggeprosjekter

Kommunens bygg – bygg å være stolt av

Hovedmål 2018 (max 2)

- Utvikle den kommunale bygningsmassen og uteområder slik at den er tilrettelagt for en effektiv tjenesteproduksjon
- Ta vare på verdien som de kommunale eiendommene representerer

2. BEMANNING OG BUDSJETTRAMMER 2016 – 2018

Bemanning og budsjettrammer 2016 – 2018

	Budsjett (1.000)	Bemanning					
	Netto budsjettramme	Antall årsverk	Antall ansatte	Antall lærlinger	Sykefravær	Andel heltid	Andel kvinner
2016	26 565 000	43,65	51	1	10,6	68,6	64,7
2017	26 914 000	43,65	51	1		68,6	64,7
2018							

Investeringer 2018 (1.000 kr)

Beløp	Tiltak
2 000	Oppgradering kommunale bygg
500	Maskinkjøp eiendomstjenesten
400	Enøk
2 000	Uteområde Løykja og Tredal skole
3 750	Tilbygg brannstasjon, lokaler FIG og Aktiv Hverdag
1 000	Tilbygg sandlager Hovsvegen
2 000	Kjøp og salg av kommunale boliger
50 000	DMS – lege- og helsesenteret
45 000	Ålvundeid barnehage

3. MÅL OG TILTAK 2018 (max 5 - 10 tiltak)

Mål	Tiltak
A. Økonomi	
Overholde budsjett	Løpende budsjettkontroll gjennom måneds- og tertialrapportering
Redusere energiforbruket i kommunale bygg ihht energispareprosjektet	Vaktmestere følger opp energiforbruk i kommunale bygg sammen med AF Energi- og miljøteknikk

B. Brukere - lokalsamfunn	
Opprettholde god standard på kommunale bygg og uteareal i skoler og barnehager	Revidere vedlikeholdsplan
	Prioritere tiltak ihht vedlikeholdsplan
	Starte renovering av Sunndal lege- og helsesenter med oppstart 2018 og slutføring 2019
	Bygge ny barnehage på Ålvundeid med oppstart 2018 og slutføring 2019
	Tilbygg brannstasjonen
	Tilbygg sandlager
C. Medarbeidere - organisasjon	
Sykefravær < 10 %	Aktiv forebygging og oppfølging

4. KOSTNADSBESPARENDE TILTAK FOR Å OVERHOLDE BUDSJETTRAMMEN 2018

Pålagt innsparing, sum (1.000 kr) : 946

Tiltak	
Ansvar - konto	7100 - 10750
Innspart beløp	946
Konsekvens	Senker renholdsstandard på alle bygg utenom helsebygg og barnehagebygg
Vurdering	Antall ansatte i renholdavdelingen reduseres med 1,85 årsverk. Dette skjer ved naturlig avgang.

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Eldrerådet	7/17	06.11.2017
Oppvekst- og omsorgsutvalget	35/17	08.11.2017
Teknikk-, miljø- og kulturutvalget	75/17	09.11.2017
Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne	6/17	10.11.2017
Administrasjonsutvalget	12/17	15.11.2017

Årsplan og budsjett 2018, økonomiplan 2019 - 2021 - høring

Rådmannens innstilling

Saken legges fram til uttale.

Behandling i Eldrerådet - 06.11.2017

Eldrerådet satte fram slik forslag til uttale:

1. *Tiltak 1: Eldrerådet ber om at de 8 midlertidige sykehjemsplassene ikke blir nedlagt nå, men vurderes på nytt når tiltaket i omsorgstrappen, nye omsorgsboliger med heldøgns pleie, er på plass.*
2. *Tiltak 5: Eldrerådet ber om at bemanningen på kjøkkenet på helsetunet ikke reduseres.*
3. *Eldrerådet ber om at arbeidsstuen ved helsetunet opprettholdes.*

Det framsatte forslaget ble enstemmig vedtatt.

Eldrerådet fremmer slik uttale:

1. Tiltak 1: Eldrerådet ber om at de 8 midlertidige sykehjemsplassene ikke blir nedlagt nå, men vurderes på nytt når tiltaket i omsorgstrappen, nye omsorgsboliger med heldøgns pleie, er på plass.
2. Tiltak 5: Eldrerådet ber om at bemanningen på kjøkkenet på helsetunet ikke reduseres.
3. Eldrerådet ber om at arbeidsstuen ved helsetunet opprettholdes.

Behandling i Oppvekst- og omsorgsutvalget - 08.11.2017

Edgar Gundersen på vegne av arbeiderpartigruppen satte fram slik forslag til uttale:

Oppvekst- og omsorgsutvalget har følgende merknader til budsjett for 2018 og økonomiplan 2019 – 2021, fra rådmannen.

- 1. Forslaget om å avvikle 8 midlertidige sykehjemsplasser utsettes og tas opp til ny politisk behandling etter at omsorgsboliger med heldøgns pleie er på plass og evaluert. Inndekning fremlegges ved behandling i kommunestyret.*
- 2. Oppvekst- og omsorgsutvalget ber administrasjonen vurdere ny sats for brukerbetaling for SFO, for de med vanskelig økonomi.*
- 3. Prosjektering av ny stor barnehage i sentrum utsettes til det vært en bred politisk og faglig gjennomgang og forankring.*
- 4. Rehabiliteringen av pensjonistsenteret gjennomføres i sin helhet i budsjettåret 2018, i henhold til utarbeidet planforslag.*
- 5. Oppvekst- og omsorgsutvalget tar for øvrig budsjett for 2018 og økonomiplan 2019 – 2021 til etterretning.*

Endre Seljebø (SP) satte fram på vegne av FRP, KrF og SP slik forslag:

Pkt 3. *Prosjektering av ny stor barnehage i sentrum utsettes til det vore gjennomført ein brei fagleg og politisk prosess om omfang og lokalisering.*

Utvalget voterte over de framsatte forslagene punktvis:

1. Arbeiderpartiets forslag ble enstemmig vedtatt.
2. Arbeiderpartiets forslag ble enstemmig vedtatt.
3. Arbeiderpartiets forslag til punkt 3 ble satt opp mot forslag til punkt 3 framsatt av Endre Seljebø. Arbeiderpartiets forslag ble vedtatt med 6 stemmer mot 4 stemmer.
4. Arbeiderpartiets forslag ble vedtatt med 6 stemmer mot 4 stemmer.
5. Arbeiderpartiets forslag ble enstemmig vedtatt.

Oppvekst- og omsorgsutvalget fremmer slik uttale:

Oppvekst- og omsorgsutvalget har følgende merknader til budsjett for 2018 og økonomiplan 2019 – 2021, fra rådmannen.

1. Forslaget om å avvikle 8 midlertidige sykehjemsplasser utsettes og tas opp til ny politisk behandling etter at omsorgsboliger med heldøgns pleie er på plass og evaluert. Inndekning fremlegges ved behandling i kommunestyret.
2. Oppvekst- og omsorgsutvalget ber administrasjonen vurdere ny sats for brukerbetaling for SFO, for de med vanskelig økonomi.
3. Prosjektering av ny stor barnehage i sentrum utsettes til det vært en bred politisk og faglig gjennomgang og forankring.
4. Rehabiliteringen av pensjonistsenteret gjennomføres i sin helhet i budsjettåret 2018, i henhold til utarbeidet planforslag.
5. Oppvekst- og omsorgsutvalget tar for øvrig budsjett for 2018 og økonomiplan 2019 – 2021 til etterretning.

Behandling i Teknikk-, miljø- og kulturutvalget - 09.11.2017

Steinar Husby (V) ba utvalget om å få vurdert sin habilitet under behandling av TMK-sak 75/17 på grunn av at han for en periode vikarierer i kulturtjenesten. Jf. Kommunelovens § 40, 3. ledd, bokstav b. Utvalget vedtok å godkjenne Steinar Husby som habil til å delta under behandling av TMK-sak 75/17.

Steinar Husby, V, satte fram slik forslag til uttale:

Teknikk-, miljø- og kulturutvalget tar årsplan og budsjett 2018, økonomiplan 2019 – 2021 til orientering med følgende kommentar: Det er viktig at romutfordringen til Aktiv hverdag og FIG avklares før det forringer kvaliteten.

Det framlagte forslaget ble enstemmig vedtatt.

Teknikk-, miljø- og kulturutvalget fremmer slik uttale:

Teknikk-, miljø- og kulturutvalget tar årsplan og budsjett 2018, økonomiplan 2019 – 2021 til orientering med følgende kommentar: Det er viktig at romutfordringen til Aktiv hverdag og FIG avklares før det forringer kvaliteten.

Behandling i Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne - 10.11.2017

Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne satte fram slik forslag til uttale:

Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne tar det fremlagte forslaget fra rådmannen til budsjett og økonomiplan 2019 – 2021 til foreløpig etterretning med slik uttale:

1. *Rådet mener videre at det er urovekkende med store innsparinger i pleie- og omsorgstjenesten.*

Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne er bekymret for en faktisk nedgang på sykehjemsplasser. Videre ber rådet om at forslaget om nedleggelse av de 8 midlertidige sykehjemsplassene vurderes på nytt.

Når det gjelder omgjøring av 16 sykehjemsplasser til heldøgns omsorgsplasser, vil rådet støtte dette ut ifra de signaler som kommer fra rådmannen om at tjenesten for beboerne blir opprettholdt.

2. *Kommunen skal yte tjenester til brukerne i samsvar med innbyggernes behov.*

Rådet mener at redusert bemanning i sone psykisk helse er svært uheldig. Vi mener videre at dette tiltak må evalueres av oppvekst- og omsorgsutvalget før oktober 2018. Dette for eventuelt å innfase stillinger igjen for denne sonen.

Rådet vedtok enstemmig det framlagte forslaget til uttale.

Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne fremmer slik uttale:

Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne tar det fremlagte forslaget fra rådmannen til budsjett og økonomiplan 2019 – 2021 til foreløpig etterretning med slik uttale:

1. Rådet mener videre at det er urovekkende med store innsparinger i pleie- og omsorgstjenesten.

Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne er bekymret for en faktisk nedgang på sykehjemsplasser. Videre ber rådet om at forslaget om nedleggelse av de 8 midlertidige sykehjemsplassene vurderes på nytt.

Når det gjelder omgjøring av 16 sykehjemsplasser til heldøgns omsorgsplasser, vil rådet støtte dette ut ifra de signaler som kommer fra rådmannen om at tjenesten for beboerne blir opprettholdt.

2. Kommunen skal yte tjenester til brukerne i samsvar med innbyggernes behov.

Rådet mener at redusert bemanning i sone psykisk helse er svært uheldig. Vi mener videre at dette tiltak må evalueres av oppvekst- og omsorgsutvalget før oktober 2018. Dette for eventuelt å innfase stillinger igjen for denne sonen.

Behandling i Administrasjonsutvalget - 15.11.2017

Administrasjonsutvalget har ingen bemerkninger til det fremlagte forslaget til årsplan og budsjett 2018, økonomiplan 2019–2021 for Sunndal kommune, og fremmer derfor følgende uttalelse:

Administrasjonsutvalgets innstilling til kommunestyret:

Administrasjonsutvalget har ingen ting å bemerke og tar årsplan og budsjett 2018, økonomiplan 2019–2021 for Sunndal kommune til orientering.

Vedlegg

- 1 Årsplan og budsjett 2018, økonomiplan 2019 - 2021 - høringsbrev
- 2 Årsplan og budsjett 2018, økonomiplan 2019 - 2021 - budsjettdokumentet
- 3 Økonomiavdelingen, foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 4 Personalavdelingen, foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 5 Rådmannen, foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 6 Service- og informasjonsavdelingen, foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 7 Barnehagetjenesten, foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 8 Grunnskoletjenesten - Foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 9 Pleie- og omsorgstjenesten, foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 10 Helse- og barneverntjenesten, foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 11 NAV Sunndal, foreløpig årsplan og budsjett 2018

- 12 Innvandrertjenesten, foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 13 Eiendomstjenesten, foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 14 Kommunalteknisk tjeneste, foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 15 Kulturtjenesten, foreløpig årsplan og budsjett 2018
- 16 Plan-, miljø- og næringstjenesten foreløpig årsplan og budsjett 2018

Saksopplysninger

Rådmannen har sendt ut på høring sitt forslag til "Budsjett for Sunndal kommune 2018, økonomiplan 2018 – 2021" samt tjenestene og stabenes siste forslag til foreløpig årsplan og budsjett 2018. Årsplanen til innvandrertjenesten er ikke justert i forhold til vedtak om nedleggelse av mottaket da tiden har gått med til andre gjøremål i forbindelse med nedleggelsen.

Dokumentene er sendt ut til berørte råd og utvalg, dvs. oppvekst- og omsorgsutvalget, teknikk-, miljø- og kulturutvalget, administrasjonsutvalget, eldrerådet samt rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Høringsfristen er satt til 13.november 2017

Etter høringsrunden vil rådmannen legge fram sin innstilling for økonomi- og planutvalget den 28. november 2017. Kommunestyret vil så behandle økonomi- og planutvalget sin budsjettinnstilling i møtet den 13. desember 2017.

Vurdering

Rådmann/økonomisjef vil orientere om saken i møtet. Dette er en høring og saken legges således fram uten innstilling.

Rett utskrift 17.11.2017:

Brit Helene Resell
Politisk sekretariat

Høringsuttalelse til Budsjett 2018

Fra ungdommens kommunestyre

Sunnalsøra 09.november 2017

Ungdommens kommunestyre innser at det er tid for nytenking og innstramming i kommuneøkonomien. Tjenestene tvinges til å ta grep for å imøtekomme innsparingene de er pålagt.

Det er likevel et par ting UKS ønsker å si:

1. Personalavdelingen foreslår å redusere sommerjobb for ungdom fra 4 til 3 uker. Dette synes vi er svært uheldig. For det første er dette et tiltak som gjør Sunndal kommune mindre attraktiv som arbeidsgiver. UKS tror færre ungdommer vil søke sommerjobb i kommunen, da de ikke tilbys en full måned med jobb. For det andre mener vi at dette rammer spesielt de som trenger det mest. Altså de ungdommene som ikke har foreldre i større bedrifter som kan legge til rette for sommerjobb eller ungdommer som mangler nettverk. For det tredje mener vi at kommunen bør vise at ungdom er et SATSINGSOMRÅDE, også i innsparingstider. Vi i UKS vet at ungdommer som får sommerjobb i Sunndal kommune gjør en viktig jobb i løpet av sommermånedene. Mange bygg får et nytt strøk med malerpenselen, plener klippes og idrettsanlegg vedlikeholdes. Dette er også praktisk arbeidstrening som er viktig for ungdommen. I tillegg er ungdom ei billig arbeidskraft.
2. Kulturtjenesten la inn et ønske om kr 60 000,- til oppgradering av nettet på Øra skole. Dette fikk de ikke igjennom. 60 000 kroner er ikke store summen, men veldig viktig for at Sunndal ungdomssenter skal fungere optimalt. Gamle Øra skole er et krevende bygg med tykke murvegger som gjør at de trådløse nettet får problemer med å dekke husets tre etasjer. Mye av musikken som spilles i diskoteket, streames direkte fra Spotify eller andre musikkjenester online, og da er det et minstekrav at nettet er godt. IT-avdelingen i Sunndal kommune har henta inn priser fra 2 nettleverandører.

Tilbud fra Relacom

Montering av 1.stk nettverksskap

Montering av kabelkanaler

Kabling og montering av 10 stk. cat. 6 datapunkt

kr 49 500,- eks mva

Tildub fra Bratseth tekniske installasjoner:

Levering og montering av 1 stk patcheskap 19 tommer 9U på kontor, komplett med 2 patcheguides, 1 patchepanel og strømliste.

5 doble datauttak i 2.etasje fordelt på 3 rom, samt dobbelt uttak i 1.etasje, oppholdsrom.

Terminering av eksisterende tilførselskabel, forutsatt tilstrekkelig lengde på kabel

Oppmerking av 2 eksisterende punkt tilknytning av eksisterende datauttak på kontor, til nytt patcheskap

kr 37 577,- eks mva

3. Tilskudd lag og foreninger

Å kneble frivilligheten er aldri en god ide. De legger grunnlaget for at Sunndal kommune er en god kommune å vokse opp i tillegg til de lovpålagte kommunale tjenestene. Ungdommens kommunestyre mener at voksne kan betale mer for sine hobbyer, men at barn og unge bør og skal fredes. Det er viktig å verne om bredden i de frivillige organisasjonene, alt fra Sunndal paintballklubb, RC-bilklubben og Fossekallen 4H for eksempel.

4. Vi ser at et forslag til innsparing er å fjerne skolepatruljen som hver skoledag i over ett år har sett til at barn og ungdommer kommer seg trygt over veien i det farlige krysset på Holten. Vi håper og tror dette er foreslått som et innsparingstiltak fordi krysset nå flyttes og ikke lenger er så uoversiktlig som tidligere. Med andre ord: dette tiltaket fjernes da det ikke lenger er behov for skolepatrulje?

På vegne av Ungdommens kommunestyre

Peder Vorren
avtroppende ordfører

Hanna M. Wergeni
arbeidsutvalget til UKS

Ulv Johannes Karlsen Ottem
arbeidsutvalget til UKS

Hørings svar på Rådmannens forslag til årsplan og budsjett for 2018

Eiendomstjenesten:

Renholds standarden reduseres i noen bygg. Dette må følges opp av renholdsleder og evalueres av leder og tillitsvalgte i løpet av året. Reduksjonen i antall ansatte kan føre til større arbeidspress på renholderne. Det er viktig å følge dette opp og evaluere.

Aktiv hverdag mister sitt opprinnelige tilholdssted. Det må nøye vurderes om dette blir et tap på sikt for Sunndal kommune som arbeidsgiver å ikke tilby riktig tilholdssted. Den planlagte lokalisering sammen med de som i utgangspunktet har ansvaret for Aktiv hverdag er besparende. Det trenges i så fall utvidelse av bygningsmassen ved brannstasjonen.

Kulturtjenesten:

Ved reduksjon av 70% stilling ved biblioteket vil det bli igjen 80% stilling som er ledig for tilsetting. Fagforbundet Sunndal ber om at dette blir omgjort til 50 % reduksjon. Minner om vedtak i ADM som sier at det ikke skal opprettes deltidsstillinger i Sunndal kommune. Viser til tidligere korrespondanse der Fagforbundet har påpekt den uheldige bruken av midlertidighet ved biblioteket.

Barnehagetjenesten:

Fagforbundet mener at stengt barnehage i 4 uker fører til liten fleksibilitet for brukerne. Mange av våre medlemmer har puljeferie og kun tre uker sammenhengende. Dette vil føre til store problemer for de som har barn i barnehagealder. Fagforbundet viser ellers til uttale fra våre tillitsvalgte i tjenesten når det gjelder 2 barnehageopptak.

Personalavdelingen:

Fagforbundet er uenig i reduksjon av tilbudet til ungdom fra 4 til 3 uker. Dette er en god rekruttering til stillinger i kommunal sektor. De som har hatt dette tilbudet anser det som et minimum å være i sommerarbeid i 4 uker.

Pleie og omsorgstjenesten:

Reduksjon på 80% ved kjøkkenet. Fagforbundet er uenig i at det skal reduseres med nesten 1 årsverk ved kjøkkenet på Helsetunet. Det er stort arbeidspress på kjøkkenet. Det som kan bli en konsekvens er at varmmaten reduseres en gang pr mnd. Rå grønnsaker som kuttes og leveres ungdomsskolen to ganger pr uke faller bort. Servering av middag til brukere som er i stand til å gå til kantina selv står også i fare. Vil ikke dette føre til et uønsket dårligere tilbud og forringelse av tjenestene? Det kan også føre til at ekstraarbeid i forbindelse med høytider kan bli sterkt forringet.

Omgjøring av sykehjemsplasser til bofellesskap. Det er viktig å ivareta tilstrekkelig kompetanse ved en omgjøring. Hjemmesykepleien vil ha behov for en betydelig større kompetanse og flere ansatte ved at sykehjemsplasser reduseres.

Fagforbundet Sunndal viser til framlegg fra tillitsvalgte i kommunestyret i forbindelse med omorganisering.

Sunndalsøra 9. november 2018

Gerda Lervik og Jorunn Silseth, Fagforbundet Sunndal

Mental Helse Sunndal

Til Sunndal kommune
v/ordfører Ståle Refstie

Sunndal kommune sitt budsjett for 2018.

Sunndal kommune	
Ark.kode	
20 NOV 2017	
Etal/Avd RAD	Saksnr. 2017/2091
Saksbeh. RDY	L.nr.

Kopi: STR
AFI

I Sunndal kommune sitt budsjett for 2018 har rådmannen innstilt på ein reduksjon av ressursar for pleie-og omsorgstenesta på 1,1 million kroner. Vi i Mental Helse Sunndal tykkjer det er uheldig at det i sone psykisk helse blir redusert bemanning i 2018,og at denne reduksjonen vil skje på kveld og helg.

Mange medlemmar av Mental Helse Sunndal er brukarar av psykisk helse sitt tilbod på Øran Aktivitetshus.

Denne foreslåtte nedskjeringa beklagar vi.Vi håpar difor at kommunestyre - representantane under behandling av budsjettet for 2018 vil finne midlar til å oppretthalde ressursane på 2017 nivå.

20.11.2017

Med helsing
for Mental Helse Sunndal

Magnus Mæhle

Frå Sunndal pensjonistsenter

Til Sunndal kommune
v/rådmannen

Søknad om økonomisk støtte til årleg drift av Sunndal Pensjonistsenter for 2018 med 400.000 kr. (Same beløp som i 2017)

Vi vil først takke for engasjement frå Sunndal kommune for å oppgradere huset. Drifta er under omlegging men vi, det gamle styret, finn det riktig å levere denne søknaden.

Samtidig ber vi Sunndal kommune v/kommunestyret om å å avklare når vår funksjonstid sluttar.

Støtteforeninga med sine ca 100 medlemmar(mange nye) har den daglege drifta av sentret og har eit jamnt besøk av personar frå ca. 65-90 år.

Medlemmane legg ned eit stort frivillig arbeid, og er eit tilbud til alle eldre som treng å treffe likesinna.

Vi minner om at sentret har desse tilbuda:

- Den gylne spaserstokk er eit tilbud til dei som vil halde seg i form. Måndag og fredag.
- Mosjonstur på ca 1 time kvar måndag og fredag kl. 09.45. Måndag er det gymnastikk etterpå.
- Porselensmåling, glassmaling, strikking og snekring i rom som passar for aktivitetane. Ein del av snekinga er reparasjonar av huset.
- Songøving ein gong i veka og dans ein gong pr. månad.
- Eige trimrom som kan brukast i opningstida måndag til fredag.
- Middag blir servert tysdag og torsdag. Kaffe og mat alle dagar.
- Lunsj blir servert kvar onsdag.
- I huset er det også fotpleie frisør..

Vi viser til nedanforståande budsjett for 2018.

Det er eit nært forhold mellom støtteforeninga og styret for huset. Det er grunn til å understreke at støtteforeninga har lønsutgifter på om lag 750 – 800.000,- og vi kan berre bidra med 301.000,- i følge dette budsjettet.

Budsjett for 2018 vart drøfta og vedteke i styret 26/9-17.

Vi har justert opp husleieinntektene i samsvar med erfaringa frå første halvdel i 2017.

Inntekter:

Husleieinntekter.	45.000,-
Tilskot frå kommunen	400.000,-
Renteinntekter	1.000,-
Sum	446.000,-

Utgifter:

Rekneskap	5.000,-
Reinhald og vedlikehald	30.000,-
El-kraft og fjernvarme	100.000,-
Diverse utg.	10.000,-
Bidrag til støtteforeninga til drift av huset	301.000,-
Sum	446.000,-

For styret i Sunndal pensjonistsenter

Arne Drøpping - sekretær og styremedlem, valgt av kommunestyret.

Note 18 Spesifikasjon av fondene i balansen

Fondsoversikt pr 31.12.2016

	2016	2015
Disposisjonsfond	-113 888 770	-93 774 961
256080001 Disposisjonsfond	-28 152 680	-8 032 229
256080002 Forsikringsfond	-1 101 332	-1 101 332
256080003 Disposisjonsfond renteutvikling	-13 388 172	-13 388 172
256080010 Premieavvik pensjon	-52 430 005	-52 430 005
256080100 Ungdommens kommunestyre	-116 000	-116 000
256080120 Kurs og opplæringstiltak	-840 158	-1 077 882
256080121 Arbeidsmiljøtiltak	-318 194	-318 194
256080122 Personal og utvikling	-300 000	-300 000
256080130 Biler helse og sosial	-151 168	-151 168
256080140 Innvandrertjenesten	-200 000	-200 000
256080141 Flyktningshjelp	-13 610 862	-13 610 862
256080142 Norskopplæring asylsøkerbarn	-955 500	-955 500
256080143 Språkprosjekt Bikuben barnehage	-47 270	-47 270
256080200 Grunnskoletjenesten	-800 000	-550 000
256080201 Læremidler grunnskolen	-649 000	-649 000
256080401 Landbrukskontoret	-109 112	-109 112
256080402 Trafikksikkerhetsplan	-10 000	-10 000
256080403 Områdetiltak	-20 000	-20 000
256080405 Sunndal energi- og klimafond	-483 635	-502 553
256080501 Kunstnerisk utsmykking	-25 000	-25 000
256080502 Sunndal kulturskole - gavemidler	-17 682	-17 682
256080601 Tilskudd private veier	-13 000	-13 000
256080602 Renovasjon	-150 000	-150 000
Bundne driftsfond	-32 911 482	-32 415 721
251080100 Integreringstilskudd bosetting flyktninger	-3 900 000	-3 900 000
251080103 Kommunereformen	0	-150 000
251080140 Sunndal voksenopplæring (tidl. internasjonal skole)	-2 100 000	-2 100 000
251080141 Tilrettelagte tiltak EM, Sande skole	-665 922	-665 922
251080170 IKT Orkide - prosjektfond	-1 719 039	-2 054 142
251080171 IKT Orkide - investering	-2 700 612	-2 694 579
251080172 IKT Orkide - driftsprosjekt	-4 793 554	-4 758 139
251080173 IKT Orkide - buffer	0	-85 684
251080174 IKT Orkide - Videreutvikling og kompetanse (LØP)	0	-500 000
251080200 Grunnskoletjenesten - bundet	-1 174 000	0
251080201 Utviklingsarbeid i grunnskolen	-170 732	-170 732
251080249 Tyngdepunktstilling PPT	-817 438	-817 438
251080250 Barnehagetjenesten	-897 507	-738 507
251080251 Videreutdanning barnehagetjenesten	-94 500	-19 500
251080252 PPT	-518 123	-394 574
251080300 Psykiatrimidler	0	-30 000
251080301 Helsestasjon	-10 000	-20 527
251080302 Helsetjenesten - folkehelse/skolehelse	-50 327	-50 327

251080303	Kompetansemidler barnevern	-279 986	-284 368
251080304	Frisklivssentral	-80 530	-165 504
251080305	Oppfølging barn og unge med overvekt	-600 000	0
251080306	Omsorgsgruppe	-2 729	-16 817
251080307	Frisklivsbølgen	0	-280 000
251080308	Psykolog - statstilskudd	0	-93 562
251080310	Etableringstilskudd Husbanken	-7 200	-7 200
251080311	Botilskudd Husbanken	-181 260	-181 260
251080312	NAV - sosial	-551 533	-597 533
251080314	Samhandlingsmodeller rus	-90 296	-529 000
251080315	Tapsfond etableringslån	-88 000	0
251080316	Nærmiljø og lokalsamfunn som fremmer folkehelse	-467 333	0
251080320	Minnegaver	-105 539	-20 000
251080321	Pleie og omsorgstjenesten	-1 330 917	-1 235 917
251080322	Heltid/deltid - pleie og omsorg	0	0
251080323	El-sykkel, gavemidler	-74 305	0
251080400	Næringsfond - drift	-1 157 323	-2 658 185
251080401	Tilskudd fiskeformål	-35 000	-35 000
251080402	Miljøprosjekt Åmotan	-153 000	-178 000
251080403	Viltfond	-279 371	-228 438
251080404	Jervjakt	0	-10 000
251080405	Forebyggende tiltak mot rovviltskade	-232 006	-301 312
251080406	Tiltak lakseparasitt	-660 750	-755 750
251080407	Kartlegging biologisk mangfold	-24 000	-24 000
251080501	Den kulturelle spaserstokken	-19 000	-19 000
251080502	Innvilgede, ikke utbetalte tilskudd (kultur)	-36 000	-36 000
251080600	Renovasjon - selvkostfond	-1 643 377	-2 117 838
251080601	Slam - selvkostfond	-275 259	-113 311
251080602	Vann - selvkostfond	-4 417 497	-2 909 704
251080603	Avløp - selvkostfond	-499 493	-339 262
251080604	Feiing - selvkostfond	-8 023	-128 690

Ubundne investeringsfond	-17 577 074	-17 577 074
---------------------------------	--------------------	--------------------

253080001	Ubundne investeringsfond	-6 563 733	-6 563 733
253080100	Kirkelig fellesråd - investeringstilskudd	-63 811	-63 811
253080130	Velferdstiltak ansatte	-248 730	-248 730
253080310	Ekstraordinære avdrag startlån	-9 370 800	-9 370 800
253080400	Næringsutvikling - investeringsfond	-1 000 000	-1 000 000
253080501	Motorsportsenter	-330 000	-330 000

Bundne investeringsfond	-3 039 053	-3 039 053
--------------------------------	-------------------	-------------------

255080002	Påløpte avdrag	-3 039 052	-3 039 052
255080401	Næringsfond - investeringsfond	-1	-1